

Obec Bělá pod Bezdězem a její význam v rámci rozvoje mikroregionu Podralsko

Diplomová práce

Studijní program: N6202 – Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202T086 – Regionální studia

Autor práce: **Bc. Michaela Šimůnková**

Vedoucí práce: Ing. Karina Benetti, Ph.D.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela Šimůnková**
Osobní číslo: **E14000317**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Regionální studia**
Název tématu: **Obec Bělá pod Bezdězem a její význam v rámci rozvoje mikroregionu Podralsko**
Zadávací katedra: **Katedra ekonomické statistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Teze diplomové práce
2. Definice obce a mikroregionu
3. Vybrané aspekty strategického řízení mikroregionu Podralsko
4. Analýza strategického rozvoje mikroregionu Podralsko
5. Význam obce Bělá pod Bezdězem v rozvoji mikroregionu Podralsko
6. Zhodnocení přínosu diplomové práce

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **65 normostran**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, klasifikace. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0384-5.

GLASSON, John a Tim MARSHALL. Regional Planning. New York: Routledge, 2007. ISBN 978-04-154-1526-2.

VITURKA, Milan. Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

WOKOUN, René. Regionální rozvoj: východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Elektronická databáze článků ProQuest (knihovna.tul.cz).

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Karina Benetti, Ph.D.**

Katedra ekonomické statistiky

Konzultant diplomové práce: **Ing. Jana Vltavská**

vedoucí odboru Rozvoje a majetku města Bělá pod Bezdězem

Datum zadání diplomové práce: **31. října 2016**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. května 2018**

prof. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.
děkan

Ing. Vladimíra Hovorková Valentová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 31. října 2016

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Na tomto místě bych ráda poděkovala Bc. Ing. Karině Benetti, Ph.D. za vedení práce, rady a připomínky, kterými pomohla k vypracování diplomové práce. Dále děkuji Ing. Janě Vltavské za informace a proběhlé schůzky, které napomohly ke zpracování této práce. V neposlední řadě bych vzdala díky vedení obce Bělá pod Bezdězem za věnovaný čas a vstřícnost.

Anotace

Zvoleným tématem této diplomové práce je „Obec Bělá pod Bezdězem a její význam v rámci rozvoje mikroregionu Podralsko“. Práce je rozdělena na literární a teoretický přehled a aplikaci teoretických poznatků na obec a mikroregion. V teoretické části práce jsou vysvětleny obecné pojmy, které se týkají regionálního rozvoje, strategického plánování a dále problematiky obcí a i mikroregionu. V praktické části jsou následně poznatky z teorie využity a aplikovány na obec i mikroregion. Sestaven je profil mikroregionu Podralsko a následně jednotlivé komponenty profilu zhodnoceny i u obce Bělá pod Bezdězem. Jedná se zejména o socio-demografickou analýzu a ekonomický stav subjektů. Sledovaným cílem této práce je analýza možného rozvoje mikroregionu vlivem obce Bělá pod Bezdězem a jejího působení. Nástrojem ke splnění cíle bude SWOT analýza, ze které dále vzejdou návrhy a doporučení na případné zlepšení rozvoje.

Klíčová slova

Regionální rozvoj, strategické plánování, strategie, strategický plán, Bělá pod Bezdězem, Podralsko, SWOT analýza, strategický rozvoj.

Annotation

The theme of this diploma thesis is "The municipality of Bělá pod Bezdězem and its importance in the development of microregion Podralsko". The thesis is divided into a literary and theoretical overview and the application of the theoretical knowledge to the municipality and microregion. In the theoretical part of the thesis are explained general concepts that concern regional development, strategic planning and municipal issues as well as the microregion. In the practical part, the findings from the theory are used and applied to the municipality and the microregion. The profile of the microregion Podralsko was set up and the individual components of the profile were also evaluated at Bělá pod Bezdězem. This is especially about the socio-demographic analysis and the economic status of the subjects. The aim of this thesis is to analyze the possible development of the microregion due to the influence of the municipality Bělá pod Bezdězem and its operation. The tool for achieving the goal will be SWOT analysis, from which will come up suggestions and recommendations for potential improvement of development.

Key words

Regional development, strategic planning, strategy, strategic plan, Bělá pod Bezdězem, Podralsko, SWOT analysis, strategic management.

Obsah

Seznam obrázků.....	11
Seznam tabulek.....	12
Seznam použitých zkratk 14	14
Úvod.....	15
1. Regionální rozvoj.....	17
1.1 Regionální politika	18
1.2 Regionální politika ČR.....	18
1.2.1 Základní úrovně v regionálním rozvoji ČR.....	19
1.2.2 Nástroje regionální politiky	20
2. Strategický rozvoj.....	22
2.1 Strategické plánování.....	23
2.2 Nástroj strategického plánování	23
2.2.1 Předmět strategického plánu.....	23
2.2.2 Proces strategického plánování	25
3. Mikroregion a jeho teoretické vymezení	28
3.1 Charakteristika mikroregionu	29
3.2 Orgány mikroregionu	30
3.2.1 Valná hromada.....	30
3.2.2 Rada mikroregionu	31
3.2.3 Předseda mikroregionu	31
3.3 Vznik mikroregionu	31
3.3.1 Místní akční skupina.....	32
3.3.2 Program LEADER ⁺	33
3.4 Rozpočet mikroregionu.....	33
3.4.1 Financování z vlastních zdrojů.....	35
3.4.2 Financování z cizích zdrojů, resp. smíšené financování.....	35
4. Obec a její teoretické vymezení.....	37
4.1 Charakteristika obce.....	37
4.2 Orgány obce.....	38
4.2.1 Zastupitelstvo obce	38
4.2.2 Rada obce	40
4.2.3 Starosta	41
4.2.4 Obecní úřad	42

4.2.5 Zvláštní orgány obce	42
4.3 Působnost obce	43
4.3.1 Samostatná působnost	43
4.3.2 Přenesená působnost.....	44
4.4 Rozpočet obce	44
5. Základní charakteristika mikroregionu Podralsko	47
5.1 Obecné informace o mikroregionu	47
5.1.1 Předmět činnosti mikroregionu	49
5.1.2 LAG Podralsko.....	49
5.2 Socio-demografická charakteristika mikroregionu	50
5.2.1 Vývoj počtu obyvatel mikroregionu.....	50
5.2.2 Pohyb obyvatel mikroregionu	52
5.2.3 Struktura obyvatel dle věku.....	53
5.3 Ekonomický potenciál mikroregionu	55
5.3.1 Struktura trhu práce v mikroregionu	55
5.3.2 Míra nezaměstnanosti.....	57
5.4 Organizační struktura mikroregionu.....	58
5.5 Občanská vybavenost mikroregionu	58
5.6 Rozpočet mikroregionu.....	60
5.6.1 Příjmy a výdaje obcí.....	60
5.6.2 Finanční stav mikroregionu	62
5.7 Strategické dokumenty	62
5.7.1 Strategický plán.....	62
5.7.2 Rozvojová studie	63
6. Základní charakteristika obce Bělá pod Bezdězem	64
6.1 Obecné informace o obci.....	64
6.2 Socio-demografická charakteristika obce	65
6.2.1 Vývoj počtu obyvatel obce.....	65
6.2.2 Pohyb obyvatelstva obce	66
6.2.3 Struktura obyvatel dle věku.....	68
6.3 Ekonomický potenciál obce.....	70
6.3.1 Struktura trhu práce v obci	71
6.3.2 Dojíždění obyvatel z obce	72
6.4 Organizační struktura obce.....	73
6.4.1 Orgány obce Bělá pod Bezdězem.....	74

6.4.2	Struktura městského úřadu	75
6.5	Občanská vybavenost obce.....	76
6.5.1	Kultura a cestovní ruch.....	76
6.5.2	Sport	77
6.6	Rozpočet obce	77
6.6.1	Provozní saldo, schodek, přebytek	78
6.6.2	Příjmy obce.....	79
6.6.3	Výdaje obce.....	80
6.6.4	Zadluženost obce.....	81
6.7	Strategické dokumenty obce	82
6.7.1	Územní plán.....	82
6.7.2	Strategický plán rozvoje obce Bělá pod Bezdězem.....	83
7.	Analýza vnějšího a vnitřního prostředí, SWOT analýza	84
7.1	Analýza vnějších faktorů mikroregionu.....	87
7.2	Analýza vnitřních faktorů mikroregionu.....	89
7.3	SWOT analýza mikroregionu	90
7.3.1	Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí	91
7.3.2	Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání	92
7.3.3	Veřejné služby a správa mikroregionu	93
7.4	Analýza vnějších faktorů obce	94
7.5	Analýza vnitřních faktorů obce	96
7.6	SWOT analýza obce.....	97
7.6.1	Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí	97
7.6.2	Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání	98
7.6.3	Veřejné služby a správa obce	99
8.	Řízené rozhovory s radními.....	100
8.1	Otázky řízeného rozhovoru	100
8.2	Vyhodnocení odpovědí rozhovoru	100
9.	Vyhodnocení významu obce pro mikroregion	102
	Závěr	108
	Seznam použité literatury	111
	Seznam příloh	117

Seznam obrázků

Obrázek 1 - Problémové okruhy při strategickém řízení obce	25
Obrázek 2 - Způsoby financování mikroregionů.....	34
Obrázek 3 - Struktura příjmů a výdajů rozpočtu obce.....	46
Obrázek 4 - Logo mikroregionu Podralsko	47
Obrázek 5 - Identifikace území MAS (žlutě a zeleně) a MRG (zeleně) Podralsko.....	50
Obrázek 6 - Administrativní členění České republiky	64
Obrázek 7 - Vývoj počtu obyvatel obce v letech 2000–2015.....	65
Obrázek 8 - Mechanický pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015	66
Obrázek 9 - Přirozený pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015	67
Obrázek 10 - Pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015.....	67
Obrázek 11 - Věková struktura obyvatelstva (%) v letech 2011–2015.....	69
Obrázek 12 - Příjmy a výdaje obce (mil. Kč) v letech 2011–2015	79
Obrázek 13 - Příjmy obce Bělá pod Bezdězem (mil. Kč) v letech 2011–2015.....	80
Obrázek 14 - Výdaje obce Bělá pod Bezdězem (mil. Kč) v letech 2011–2015	81

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Administrativní členění České republiky.....	19
Tabulka 2 - Výčet obcí mikroregionu Podralsko a počet jejich obyvatel	48
Tabulka 3 - Počet obyvatel obcí mikroregionu v letech 2011–2015.....	51
Tabulka 4 - Přírůstek obyvatel obcí v letech 2011–2015.....	52
Tabulka 5 - Věková struktura obyvatelstva obcí, 2011–2015.....	54
Tabulka 6 - Ekonomická aktivita obcí Podralska v roce 2015.....	56
Tabulka 7 - Míra nezaměstnanosti obcí a mikroregionu, 2015.....	57
Tabulka 8 - Seznam kulturních památek a sportovních subjektů mikroregionu.....	59
Tabulka 9 - Příjmy a výdaje obcí, daňová výnosnost, zadluženost 2015 (tis. Kč).....	61
Tabulka 10 - Stav financování mikroregionu k roku 2015.....	62
Tabulka 11 - Struktura přistěhovalých a vystěhovalých v letech 2006–2015.....	68
Tabulka 12 - Struktura obyvatel dle věku, 2015.....	69
Tabulka 13 - Ekonomická aktivita obyvatel s obvyklým pobytem, 2015.....	70
Tabulka 14 - Uchazeči o zaměstnání v letech 2011–2015.....	71
Tabulka 15 - Podnikatelské subjekty podle právní formy, 2015.....	71
Tabulka 16 - Významné ekonomické subjekty působící v obci, 2015.....	72
Tabulka 17 - Dojíždka do Mladé Boleslavi, 2015.....	73
Tabulka 18 - Rozpočet obce (v Kč) Bělá pod Bezdězem v letech 2011–2015.....	78
Tabulka 19 - Finanční ukazatele (v Kč), Bělá pod Bezdězem, v letech 2011–2015.....	82
Tabulka 20 - PEST analýza pro mikroregion.....	87
Tabulka 21 - Příležitosti a hrozby mikroregionu.....	88
Tabulka 22 - Silné a slabé stránky mikroregionu.....	89
Tabulka 23 - SWOT analýza pro první skupinu hodnotících faktorů.....	91
Tabulka 24 - SWOT analýza pro druhou skupinu hodnotících faktorů.....	92
Tabulka 25 - SWOT analýza pro třetí skupinu hodnotících faktorů.....	93
Tabulka 26 - PEST analýza pro obec.....	94
Tabulka 27 - Příležitosti a hrozby obce.....	95
Tabulka 28 - Silné a slabé stránky obce.....	96
Tabulka 29 - SWOT analýza pro první skupinu hodnotících faktorů.....	97
Tabulka 30 - SWOT analýza pro druhou skupinu hodnotících faktorů.....	98

Tabulka 31 - SWOT analýza pro třetí skupinu hodnotících faktorů	99
Tabulka 32 - Hodnocení obcí mikroregionu z hlediska společných problémů	118
Tabulka 33 - Hodnocení obcí mikroregionu z hlediska oblastí rozvoje.....	119

Seznam použitých zkratk

a.s. – akciová společnost

CR – Cestovní ruch

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EA – ekonomicky aktivní

EU – Evropská unie

LAG – Local action group

LAU – Local administrative unit

LEADER – Liaison entre les actions economic rural

MAS – Místní akční skupina

MK – Ministerstvo kultury

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MRG – Mikroregion

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

NUTS – Nomenclature of units for territorial statistics

ORP – Obec s rozšířenou působností

PPP – Public private partnership

s.p. – státní podnik

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

VVP – výcvikový vojenský prostor

z.s. – zapsaný spolek

Úvod

Každá obec má předpoklady se rozvíjet a pro případný rozvoj je stěžejním nástrojem právě regionální rozvoj. Jednotlivé obce sledují různé zájmy, které se do jisté míry mohou lišit od zájmů celého mikroregionu. Společným jmenovatelem pro vývoj obce i mikroregionu je právě nutný regionální rozvoj daného území. Diplomová práce se zaměří na vliv obce Bělá pod Bezdězem na strategický rozvoj mikroregionu Podralsko. Bělá pod Bezdězem do tohoto regionu spadá, i když už se nachází téměř na jeho hranici, proto bude zajímavé zjistit, jak moc velký vliv na celý mikroregion má.

Hlavním cílem této práce bude zhodnocení míry vlivu na případný rozvoj mikroregionu Podralsko a analyzovat oblast budoucího rozvoje mikroregionu Podralsko. Hlavní cíl bude splněn za pomoci jednotlivých etap, ke kterým patří analýza vnitřního a vnějšího prostředí, jejichž výsledky poslouží jako základ pro tvorbu SWOT analýzy, vyhodnocení strategických dokumentů obce a mikroregionu, dalším dílčím postupem bude vyhodnocení řízených rozhovorů s radními obce Bělá pod Bezdězem. K jednotlivým cílům patří analýza významu strategických dokumentů pro plánování a řízení regionů a obcí, zejména pak posouzení důvodu existence a tvorby těchto dokumentů pro realizaci socioekonomického rozvoje regionů požadovaným směrem. Předpokladem práce tedy bude to, že obec na mikroregion má vliv.

Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části, teoretickou a praktickou. V části teoretické bude uvedeno seznámení se základními pojmy a definicemi, které se týkají regionálního rozvoje, strategického plánování, obecných pojmů spjatých s mikroregionem a obcí. V první části práce jsou vysvětleny pojmy týkající se regionálního rozvoje a regionální politiky. Regionální rozvoj je klíčovým pro budoucnost regionů. Důvodů, proč se soustředit na rozvoj regionů, je mnoho. Sami občané v každém regionu by se měli zajímat o to, aby stupeň kvality života v dané lokalitě byl co nejlepší. Ve zmíněné části práce je nastíněna politika regionálního rozvoje, konkrétně v České republice, její nástroje a úrovně. Druhá kapitola je orientována na strategický rozvoj regionu. Zejména bude nastíněno strategické plánování a jeho nástroje, především je popsán strategický plán a jeho složky. Ve třetí kapitole jsou uvedeny obecné informace spjaté s mikroregionem. Upřesněna je charakteristika pojmu mikroregion, jednotlivé orgány, které daný celek

vytváří, důvod vzniku mikroregionu a tvorba jeho rozpočtu, jak se dělí příjmy a výdaje. Ve čtvrté a zároveň poslední kapitole teoretické části jsou předloženy obecné informace o obci. Počínaje charakteristikou obce, jejími dílčími orgány, které fungují ve správě obce, popsána je zejména působnost obce a také rozpočet, který je rozdělen na příjmy a výdaje.

V části praktické jsou popsány informace týkající se obecnějšího a konkrétnějšího charakteru, kam budou přidány tabulky a vývojové grafy, které poslouží pro výslednou SWOT analýzu. Nejprve jsou shrnuty obecné zajímavosti o mikroregionu Podralsko, následně jsou charakterizována socio-demografická fakta, mezi která je zařazen vývoj počtu obyvatel, pohyb obyvatel mikroregionu nebo struktura obyvatel dle věkové kategorie. Následuje popis ekonomického potenciálu pomocí struktury trhu práce a míry nezaměstnanosti v mikroregionu. K dalším ukazatelům mikroregionu Podralsko patří jeho funkční orgány, občanská vybavenost, popis rozpočtu mikroregionu jako celku i všech obcí svazku zvlášť a na závěr této kapitoly jsou shrnuty strategické dokumenty svazku obcí. Šestá kapitola popisuje skutečnosti o obci Bělá pod Bezdězem. V této části jsou shrnuty podobné náležitosti jako v kapitole páté, s tím rozdílem, že se týkají pouze jedné obce. Jedná se o socio-demografickou situaci, ekonomický potenciál, orgány správy obce, občanskou vybavenost, pomocí grafů jsou vyobrazeny příjmy a výdaje obce a v neposlední řadě stručný popis strategických dokumentů. V sedmé kapitole jsou tyto praktické poznatky shrnuty a zkompletovány nejprve do analýz vnitřního i vnějšího prostředí a následně do dvou SWOT analýz, zvlášť pro mikroregion i pro obec. Z těchto analýz vzejdou náležité strategie, které budou aplikovány na dílčí skupiny hodnotících faktorů. Poslední část je věnována řízeným rozhovorům se zaměstnanci obecního úřadu Bělé pod Bezdězem, které nastíní pohled na důležitost funkce strategického dokumentu pro obec.

V poslední kapitole proběhne zhodnocení všech současných přímých i nepřímých vazeb obce na mikroregion a v závěru práce bude následovat potvrzení nebo vyvrácení zvolených předpokladů. Dále budou uvedeny výsledky, které vyplynou z cíle práce, jedná se o oblasti mikroregionu, na které má obec vliv. Výsledkem bude SWOT analýza, která nastíní případná doporučení pro podporu regionálního rozvoje mikroregionu Podralsko do budoucna.

1. Regionální rozvoj

Regionální rozvoj je disciplína, která se zabývá vývojem určitých, předem vymezených území. Při zkoumání regionálního rozvoje je používána snaha propojování znalostí ze všech oborů, které se v jakémkoliv měřítku podílí na rozvoji regionu.

Dle definice Berana (2005) je regionální rozvoj charakterizován jako proces zlepšování pomocí rozšiřování, zvětšování a zdokonalování. Jednalo by se tedy o změny, které se dlouho a s různou intenzitou vyvíjejí a jsou ovlivněny řadami faktorů, jakými jsou například populační růst, hospodářský vývoj, vývoj nových technologií nebo i nové metody v oblasti správy, daňových regulí, administrativy, dopravní obslužnosti, inovací technologie nebo v jiných oborech a další. Právě zmíněné inovace jsou stěžejním zdrojem pro regionální rozvoj. Jedná se zejména o inovace technického typu, inovace dopravních systémů, inovace výstavby měst a využití informačních systémů pro snižování potřeby dopravy.

Aby byla zajištěna udržitelnost rozvoje v dlouhodobém časovém horizontu, je třeba brát v úvahu také aspekty ekologické, aspekty energetické spotřeby, spolehlivost průjezdu silnic a dálnic, atd. Dopravní dostupnost je tedy jedním z důležitých předpokladů rozvoje a vytváří podmínky pro další vývoj. Mezi další rozvojové činitele bezesporu patří inovace v průmyslu, ostatní infrastruktura, bydlení, ekologii, atd., což by mohlo podněcovat tvorbu nových pracovních míst a tím ulehčení veřejnému rozpočtu v podobě vyplácení podpor v nezaměstnanosti a dalších sociálních dávek (Viturka, 2010).

Žitek (2005) tvrdí, že pojmem regionální rozvoj se rozumí sociální, ekonomický, kulturní, společenský nebo environmentální rozvoj daného území. Z toho vyplývá, že znamená pro region nepochybně příznivou situaci. Rozvoj daného regionu v podstatě závisí na tom, jaký strukturálně politický přístup je uplatňován a jaké podpůrné nástroje jsou k dispozici a především na konkrétní situaci v regionu. Hlavní roli ovšem musí sehrát regiony samy, nehledě na sebelepší nastavení strukturální politiky.

1.1 Regionální politika

Soudobou regionální politikou se rozumí koncepční činnost státu, místních a regionálních orgánů, s cílem přispívat k vyrovnanému a harmonickému rozvoji individuálních regionů v rámci určitého územního celku, snižovat neopodstatněné rozdíly mezi stupni rozvoje individuálních regionů a zlepšit hospodářské struktury regionu.

Blažek (2011) tvrdí, že základními cíli regionální politiky jsou snaha o vyrovnaný rozvoj regionální struktury státu, navyšování konkurenceschopnosti daných regionů, zvyšování environmentálního a socioekonomického potenciálu regionů a také snižování neúměrných deficitů v úrovni ekonomického a společenského rozvoje a environmentálních podmínek regionů. Regionální politiku je možné tedy obecně označit za soubor nástrojů a postupů, které vedou ke snižování socioekonomických nerovností jednotlivých regionů. Důvody pro meziregionální rozdíly mohou mít kořeny například v nerovném postavení regionů.

1.2 Regionální politika ČR

Dle Evropského sociálního fondu (MMR.CZ, 2016), jsou v České republice (dále jen ČR) dvě hlavní východiska regionální politiky. Prvním je takzvaný tradiční přístup založený na státním zasahování do otázek regionální politiky a na všeobšáhle koordinaci vztahů mezi státem a regiony a druhým přístupem je přístup akcelerační, který je založený na uvolňování tržních sil v regionech na celém území státu a na důvěře v soukromý sektor.

Pro regionální politiku má klíčovou úlohu ministerstvo pro místní rozvoj, pro funkčnost regionální politiky plní koordinační roli ve vztahu k ostatním správním úřadům, zpracovává návrh Strategie regionálního rozvoje ČR, zpracovává návrhy státních programů regionálního rozvoje, a to včetně zabezpečení jejich realizace a kontroly plnění, připravuje a realizuje politiku hospodářské a sociální soudržnosti na území ČR.

1.2.1 Základní úrovně v regionálním rozvoji ČR

Česká republika se zpravidla dělí na několik základních úrovní v kontextu s regionálním rozvojem, zejména na nomenklatury územních statistických jednotek (dále jen NUTS) nebo místní samosprávné jednotky (dále jen LAU). Dílčími skupinami jsou:

- Evropská unie – sekundární legislativa se vztahem k regionální politice, podílí se na spolufinancování rozvoje v ČR podle striktních pravidel);
- Česká republika (NUTS 1) – ústřední správní úřady;
- regiony soudržnosti (NUTS 2) – regionální rady;
- kraje (NUTS 3) – krajské úřady;
- statistické regiony na úrovni okresů (LAU 1) – regionální jednotky pro stanovení regionů se soustředěnou podporou státu (okresní úřady ukončily svou činnost k 31. prosinci 2002);
- správní obvody obcí s rozšířenou působností (v textu dále jako ORP), tzv. obce III. stupně);
- správní obvody obcí s pověřeným úřadem, tzv. obce II. stupně;
- mikroregiony – účelově vymezované, mnohdy nestandardní povahy;
- obce (LAU 2) – obecní a městské úřady, tzv. obce I. stupně.

Tabulka 1 - Administrativní členění České republiky

NUTS	Počet	Název
NUTS 1	1	území ČR
NUTS 2	8	regiony soudržnosti
NUTS 3	14	kraje
LAU 1 (NUTS 4)	77	okresy
LAU 2 (NUTS 5)	6253	obce

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z RIS

V tabulce 1 je k dispozici výčet administrativního členění České republiky NUTS, jedná se o strukturu úrovní s počtem všech obcí na území ČR. Od 1. ledna 2008 je systém statistické klasifikace územních struktur v ČR rozdělen, v souladu se systémem Eurostatu, na dvě části CZ-NUTS, což je klasifikace popisující územní struktury do úrovně krajů (NUTS 3) a LAU. Systém LAU je určen zejména pro potřeby statistiky regionů.

LAU mají dvě úrovně tvořené dvěma samostatnými číselníky propojenými vazbami:

- LAU 1 (dřívější NUTS 4) jsou v ČR tvořeny okresy,
- LAU 2 (obce).

1.2.2 Nástroje regionální politiky

Podle Ministerstva pro místní rozvoj je za základní nástroj regionální politiky na úrovni státu v současné době považována Strategie regionálního rozvoje České republiky platná pro období 2014–2020, za kterou ze zákona odpovídá Ministerstvo pro místní rozvoj. Tento prostředek přímo zabezpečuje provázanost regionální politiky státu s regionální politikou Evropské unie, a současně i s dalšími odvětvovými politikami, které ovlivňují rozvoj území, vytvářejí regionálně zaměřené programy financované pouze ze státních zdrojů nebo jsou spolufinancované ze zdrojů EU.

Globálním cílem strategie regionálního rozvoje ČR je:

- zajistit dynamický a vyvážený rozvoj území ČR se zřetelem na kvalitu života a životního prostředí,
- přispět ke snižování regionálních rozdílů a zároveň umožnit využití místního potenciálu pro posílení konkurenceschopnosti jednotlivých územně správních celků (územních jednotek).

Dále se zabývá (MMR.CZ, 2016):

- analýzou stavu regionálního rozvoje (hodnocení regionálních rozdílů, vyhodnocení ekonomických, sociálních a environmentálních vlivů na regionální rozvoj);
- charakteristikou silných a slabých stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů;
- strategickými cíli regionálního rozvoje v ČR (strategická vize, definování globálních cílů, vymezení strategických cílů a směrů regionálního rozvoje);
- vymezením státem podporovaných regionů (zejména strukturálně problémové a hospodářsky slabé regiony);

- doporučeními ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti.

Nástrojem sloužícím k podpoře je podle Wokouna (2008) regionálního rozvoje je též poskytování státní pomoci po živelních a jiných pohromách v souladu s legislativní úpravou. MMR připravuje z podkladů od zasažených krajů návrhy strategií obnovy území, které slouží po schválení vládou jako výchozí rámcové dokumenty k uvolňování programové pomoci jednotlivými ministerstvy, v souladu s jejich kompetencemi.

2. Strategický rozvoj

Dle Rektořika (1999) je tento typ rozvoje zpravidla upřednostňován ve všech západních zemích, a to již několik desítek let. Jedná se o systematický způsob, který určuje jak organizovat a vést změny a vytvářet v organizacích, městech, obcích, regionech a poté i v celé společnosti široký konsensus pro společnou vizi na lepší ekonomickou budoucnost. Jedná se o tvořivý proces, který pomáhá určit kritické oblasti a nalezne shodu na spolehlivých záměrech, cílech a průběžných strategiích, které, pod podmínkou jejich naplnění, pomohou řešit situace v zjištěných kritických oblastech.

Podle Šelešovského (1999) skrývá strategický rozvoj a všechny jeho procesy dva rozměry:

- rozměr závažnosti,
- rozměr dlouhodobosti.

Závažnost strategických rozhodnutí je dána tím, že klíčovým způsobem ovlivňují budoucí vývoj obce a její směřování. Strategický rozvoj tedy není ničím jiným, než pouhým prostorem k tomu, aby si všichni, kterým na obci záleží a zajímají se o její směřování, uvědomili její současný stav, jaké prostředí ji bude provázet do budoucna, jakou by ji v budoucnu rádi spatřili a jakými způsoby těchto představ chtějí dosáhnout. Význam strategických rozhodnutí tedy závisí na tom, že z většího množství způsobů, které před sebou daná obec či organizace mají, vybírají pouze jednu. S tím ovšem ale zároveň přicházejí o možnost vybrat si způsob jiný a přijímají rizika, která z jimi vybraného způsobu řešení plynou. Jakýkoliv pokus o návrat je poté spojen například se ztrátou času, peněz, zájmu lidí aj.

Dlouhodobost je pak charakteristikou, kterou se strategické plány liší od jiných zpracovávaných plánů. Běžně se strategie zpracovávají na dobu tří až pěti let. Jednoznačně tedy spadají do skupiny dlouhodobých plánů. Čím stabilnější je vnější prostředí, tím delší může být období pokryté strategickým plánem.

2.1 Strategické plánování

Strategické plánování lze definovat jako proces identifikace a dosahování dlouhodobých cílů. Dle Škrabala (2006) se jedná o způsob organizace a řízení změn. Zejména je důležité vytvořit společnou shodu, která se zaměřuje na obce, města nebo i regiony se společnou vizí lepší budoucnosti. Také se jedná o proces hledání rizikových lokalit s následným dosažením dohody o těchto komponentách, které poslouží k vyřešení problémů ve strategické oblasti. Strategické plánování je v dnešní době doplněno a podporováno variantou získávání dotací ze strukturálních fondů EU. Je zde totiž značná pomoc ze strany plánování v určování důležitých projektů v souvislosti s dlouhodobými cíli subjektu.

2.2 Nástroj strategického plánování

V případě strategického plánování se nejedná pouze o tvorbu strategického plánu, jakožto nástroje strategického plánování, ale jde o celý komplex kontinuálních aktivit. V první řadě tedy příprava strategického plánu, následně jeho reálné naplňování, vyhodnocování úspěšnosti dokumentu a přijímání případných opatření ke změnám.

2.2.1 Předmět strategického plánu

Strategický plán využívá subjekt (v případě této práce obec a mikroregion) ke kompetentnímu rozhodování o subjektu, hlavní je opora v nastavení cílů, nad nimiž panuje shoda, dále k efektivnímu a hospodárnému investování subjektu, kdy je potřeba vyloučit nahodilost. Strategický plán slouží i ke koordinaci a vzájemné provázanosti projektů a dosahování jejich synergií, k poskytnutí stability a jistoty pro všechny, kteří v dané organizaci působí a k čerpání dotací pro strategický rozvoj, kdy je strategické plánování nutnou podmínkou čerpání dotací z Evropských strukturálních a investičních fondů (Fotr, 2012).

Podoba strategického plánu není vždy u všech subjektů totožná, ale většinou se jedná o následující komponenty. Zejména zpracování štihlého dokumentu, tento strategický dokument by měl být jednoduchý, přehledný a snadno komunikovatelný, je nutné

definovat vize a stanovit cíle, které musí být ambiciózní, ale dosažitelné a měřitelné, strategický plán dále musí respektovat podmínky, které se vztahují k dané lokalitě. K přípravě a tvorbě strategického dokumentu je nutné si nastavit jednotlivé odpovědnosti a cílům přidělit garanty a nastavit systém implementace. Funkčnost musí být provázána s rozpočtem subjektu, kdy se strategie naplňuje prostřednictvím akčních plánů sestavovaných v souladu s rozpočty a v neposlední řadě je důležité integrovat plán s ostatními platnými dokumenty, z čehož zejména respektuje územní plán, strategii EU, ČR nebo krajů.

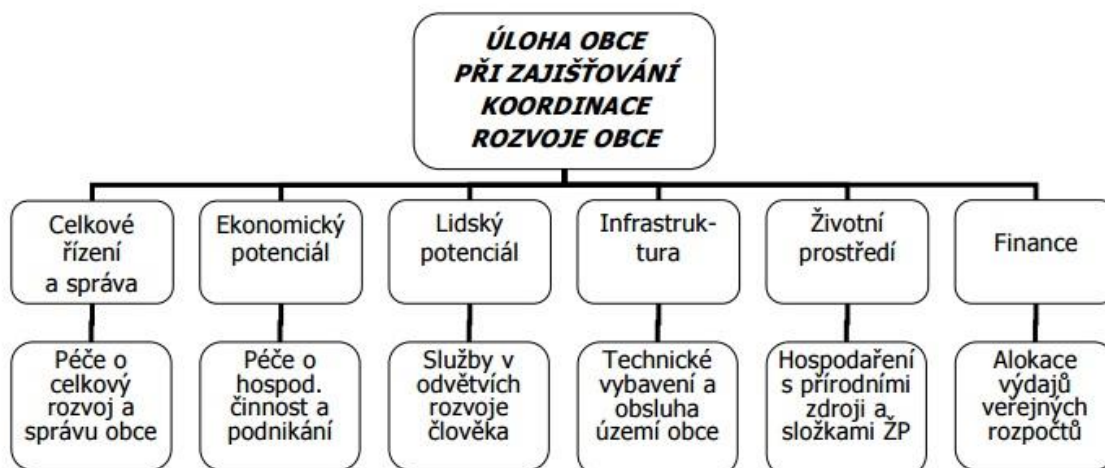
Slavík (2014) uvádí, že strategický plán rozvoje obce by měl být klíčovým nástrojem strategického řízení obce. Rozhodování o dalším směřování a způsobech rozvoje dané obce je jednou z nejdůležitějších a nezastupitelnou pravomocí volených představitelů. Proto by nemělo docházet k tomu, že se toto rozhodnutí obcí přesune na nějaký jiný subjekt. V domácích českých případech tvorby strategických dokumentů se ještě poměrně hojně stává, že se této pravomoci, ale i povinnosti obec zbaví tím, že zadá vytvoření strategie nějaké profesionální firmě, jak se obecně říká „dodávkou na klíč“. Jedná se o jednu z nejvážnějších chyb, které se volení představitelé obce můžou dopustit. Profesionální poradce sice může být velmi účinně nápomocný z hlediska metodologie, organizace a svými zkušenostmi, ovšem strategický plán – jeho vize, cíle, přednosti a opatření musí být projevem představ všech obyvatel v obci a rozhodnutím volených zástupců.

Obecnou specifikaci rozvojových aktivit obce lze podle Fotra (2012) stanovit rozčleněním do šesti oblastí:

- celkové řízení a správa,
- ekonomický potenciál,
- lidský potenciál,
- infrastruktura,
- životní prostředí,
- finance.

Pro tyto oblasti přiřadíme vhodné okruhy problémů tak, jak je uvedeno na diagramu na obrázku níže. Podle těchto problémových okruhů lze vymezit předměty kompetence obce.

Obrázek 1 - Problémové okruhy při strategickém řízení obce

Zdroj: Vlastní zpracování dle teoretických poznatků

2.2.2 Proces strategického plánování

Postup strategického plánování rozvoje území je rozdělen do tří po sobě následujících kroků. Jednotlivé části jsou na sebe logicky navázány a tvoří sjednocený komplex. Běžný postup zpracování strategického dokumentu by měl na základě reflexe dosavadního vývoje a identifikace hlavních problémů a cílů řešení hledat způsoby, které povedou k naplnění cílů a k řešení těchto problémů.

Strategický plán je proto tvořen ze tří základních částí (Blažková, 2007):

- analytická část, kde je uvedena souhrnná situační analýza a SWOT analýza zkoumaného území,
- návrhová (strategická) část představuje syntézu dosažených výsledků a definování rozvojových vizí, priorit, opatření a aktivit,
- implementační část obsahuje formulaci postupných kroků, které vedou k naplnění vizí formou akčního plánu.

Analýza

Analýza, která používá expertní metody, je založena na celkovém zmapování daného území a podrobné reflexi jednotlivých složek prostředí. Jeví se tedy jako rozsáhlé sběrné zpracování všech aktivit v daném území a teprve následně třídění těchto informací, které se dají pro další práci označit za podstatné. S bezvýznamnými údaji a informacemi se již nadále nepracuje. Rozsah podrobnosti a složení analytické části je však závislé především na samém řešeném území. Je důležité, aby si řešitel dal jako prioritní to důležité z hlediska eventuálního budoucího rozvoje. Stává se ovšem, že některá data mohou být obtížně zjistitelná. Každý oddíl má svůj vlastní výstupní závěr, ve kterém je zohledněno to nejpodstatnější v dané oblasti. Při použití expertní metody je příhodné, když jednotliví čelní představitelé obce sami aktivně vstupují do jednání a to proto, že jsou dobře informovaní o daném území a jsou schopni data nejen poskytnout, ale hlavně zhodnotit a vyčíst z nich jednotlivé závěr (Blažková, 2007).

Syntéza

Při syntéze je pro expertní metodu předním cílem shrnout dosavadní jednotlivé závěry dílčích expertů a identifikovat hlavní vize a směřování rozvoje do budoucna. Závěry jednotlivců jsou ovšem velmi často nejednoznačné, je proto nutné je navzájem porovnat, zhodnotit a určit, které z nich jsou určující a závažnější. Proto je poté znovu zhodnotí užší tým expertů nebo dokonce sám hlavní řešitel, který je zodpovědný za jasnou stylizaci vizí. Pro takové syntetické hodnocení je jedním z nejčastěji používaných prostředků analýza SWOT (blíže v kapitole 7), která napomáhá určovat hlavní rozvojové tendence pro celé řešené území. Pokud je v předešlé analytické části účast místních čelních představitelů obce možná, pak při projednávání jednotlivých vizí je jejich spoluúčast nezbytnou nutností (Blažková, 2007).

Prognóza

Vlastní prognóza je klíčovou částí přípravy strategie rozvoje. Ta představuje soubor nástrojů, které vedou k dosažení cílového stavu. Při zpracování metodou expertní je strategie vytvářena jako soubor nástrojů a jednotlivých kroků, které mohou aktéři postupně

uskutečňovat, tak aby kroky této strategie směřovaly k již dříve určené vizi. Průběh práce při tvorbě strategie má přímý charakter, lze ho rozdělit do několika kroků:

- stanovení dlouhodobého cíle
- stanovení dílčích cílů CO?
- nalézt opatření, nástrojů, kroků k dosažení dílčích cílů JAK?
- vymezení aktérů, kteří jsou za realizaci odpovědní KDO?
- stanovení základního finančního rámce pro jednotlivé kroky ZA KOLIK?

Vypracování takové strategie vede k stylizaci obecněji chápaných programů, nebo rámce pro provedení jednotlivých opatření. Postup zpracování, kde převažují prvky expertní metody, vychází z vnějšku připravovaného a odborně zpracovávaného řešení, vyvolává některé problémy jako je například slabé zapojení veřejnosti, malá spolupráce s představiteli obce a omezená komunikace se zadavatelem především v předávání zpracovaných podkladů nebo odpovědí na již připravené dotazy. Problémem také někdy bývá stanovení příliš velkého počtu cílů a vizí (Blažková, 2007).

3. Mikroregion a jeho teoretické vymezení

V této kapitole proběhne seznámení s pojmem mikroregion. Představí se zde jeho charakteristické vymezení, vznik, orgány, které mikroregion spravují, a bude nastíněno financování mikroregionu.

Šilhánková (2007) říká, že v podmínkách ČR lze charakterizovat čtyři základní úrovně regionů. Jedná se o:

- subregiony,
- mikroregiony,
- mezoregiony,
- makroregiony.

Subregiony jsou charakterizovány jako nekomplexní územní celky, to znamená jako jednotky, v jejichž působení nejsou ustanoveny nejdůležitější a nejčastější potřeby jednotlivých obyvatel. V rámci subregionů jsou relativně uzavřeny pouze vztahy mezi bydlištěm a některými základními službami.

Mikroregiony je možno charakterizovat jako územní celky, v nichž jsou relativně uzavřeny nejintenzivnější regionální procesy, především tedy dojíždka za prací a za službami. Centra mikroregionů jsou vybavena vyšší občanskou vybaveností například nemocnicí, divadlem aj. Rovněž je centrum vybaveno dostatečně i v oblasti služeb. Vyskytují se zde ubytovací kapacity, zařízení výrobních i nevýrobních služeb aj.

Mezoregiony odpovídají územně rozsáhlým jednotkám, jejichž integrita je již jen částečně vázána na prostorové vztahy obyvatelstva. Vyjmenovat lze dojíždku za prací, migraci obyvatel a další. Mezoregiony jsou již plně vybaveny nadmístní občanskou vybaveností. Do té lze zahrnout administrativní služby vyššího stupně, zejména tedy krajské úřady, nebo vysoké školy, fakultní nemocnice a zařízení pro kulturu. I co se týče obchodních služeb, jsou mezoregiony dosti obsáhlé. Vyskytují se v nich velké obchodní komplexy, jakými jsou například supermarkety nebo hypermarkety.

Makroregion je pak přirovnáván k celému území republiky.

Tato práce se bude věnovat zejména analýze mikroregionu, tedy bude v následující podkapitole nastíněno pouze fungování a struktura mikroregionu.

3.1 Charakteristika mikroregionu

Dle Rusinka (2014) lze v českém prostředí nalézt mnoho různých definic, které se snaží o to, aby byl pojem mikroregion co možná nejlépe charakterizován. Tato snaha pramení z toho důvodu, protože chybí hlavní jednotící a všeobecně přijímaná definice tohoto pojmu, což nejspíše souvisí s jeho relativní čerstvostí v našem prostředí a tyto definice, které je možno použít, existují spíše díky okrajovému zájmu odborníků.

V zásadě je podle Pápola (2006) pojem mikroregion v českém prostředí užíván ve třech rovinách:

- ve smyslu geografickém, jako určité území nebo oblast;
- ve smyslu neformální spolupráce obcí, ke které je postačující souhlas obecních zastupitelstev;
- ve smyslu formalizované spolupráce několika obcí sdružených do uskupení, jež je právní osobou.

Mikroregion je tedy definován jako pouhé dobrovolné sdružení obcí, které mají různý typ právní subjektivity. Přičemž tyto zdůrazňují nutnost dlouhodobé a širší spolupráce, jakožto jediné formy životaschopné skupiny, která se dá nazývat mikroregionem.

Škrabal (2006) na předchozí definici navazuje, ovšem pojem mikroregion vymezuje poněkud úžeji, a to jako společenství obcí, které mají různou formu právní subjektivity, jejichž cílem je společný rozvoj daného území vymezený společným katastrálním územím jednotlivých členských obcí. Mikroregiony mají formálně vytyčeny volené orgány. Ty se podílejí na strategickém plánování a realizaci dílčích aktivit a projektů. Charakter obecní spolupráce je v mikroregionu určen funkčními vazbami a specifickými rysy regionu. Smysl této spolupráce spočívá především v usilování o realizaci politických a hospodářských

výhod, iniciace pozitivních trendů růstu či odstranění dopadů negativních jevů ve vývoji venkovských regionů.

Mikroregion je také nepřímo definován zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění dle § 49, a to jako možnosti sdružování obcí do jednotlivých svazků. Obce se mohou v samostatné působnosti spojovat v jednoúčelové i víceúčelové organizace, jakož i vstupovat do svazku již vytvořených, za účelem ochrany a prosazování jejich společných zájmů. Svazky, které takto vzniknou, jsou právnickou osobou, jejímiž členy mohou být pouze obce.

3.2 Orgány mikroregionu

Ze stejného důvodu jako v kapitole o vymezení mikroregionů, nelze jednoznačně určit, jaké orgány mají mikroregion spravovat, protože mikroregion není jednoznačně vymezený a nemá jednotnou definici v zákoně o obcích.

Obecně lze dle Klingerové (2012) ve většině existujících mikroregionů vymezit několik standardně fungujících orgánů, které se však v jednotlivých mikroregionech mohou odlišovat názvem. Orgány jsou valná hromada, rada mikroregionu a předseda mikroregionu, potažmo místopředseda.

3.2.1 Valná hromada

Nejvyšším orgánem mikroregionů je standardně valná hromada, často také nazývaná jako sněm starostů, členskou schůzí, shromážděním apod. Bývá většinou složena ze zástupců všech členských obcí či subjektů a je orgánem rozhodujícím o veškerých zásadních otázkách. Do pravomocí valné hromady spadá především volba a odvolávání předsedy, místopředsedů a členů rady, stejně jako členů kontrolních a jiných komisí, pokud tyto funkce v daném mikroregionu existují. Dále se její kompetence mimo jiné vztahují rovněž k rozhodnutí o přijetí nových členů do svazku, změnám smluv a stanov či například k výši členského příspěvku a rozpočtu, hlavně ale valná hromada rozhoduje o cílech mikroregionu a jeho rozvojových aktivitách (Klingerová 2012).

3.2.2 Rada mikroregionu

Výkonným orgánem mikroregionů je rada, jejíž ustanovení však taktéž není povinné a mnohé mikroregiony tento orgán nevyužívají vůbec a delegují tak výkonné kompetence na orgány jiné. Rada má především za úkol řídit sdružení mezi zasedáními valné hromady, připravovat podklady pro její jednání, zabezpečení hospodářství a účetnictví aj (Klingerová 2012).

3.2.3 Předseda mikroregionu

Předseda nebo místopředseda je statutárním orgánem mikroregionu. Má oprávnění k zastupování svazku navenek, uzavírat odsouhlasené smlouvy a jednat s třetími osobami. Většinou je zvykem, že předsedou je určen starosta některé z obcí mikroregionu, v nejčastějších případech té největší, díky čemuž má k dispozici dostatečný přehled nad administrativou.

A na celkové fungování svazku obcí dle Galvasové (2007) pak dohlíží určený orgán, často nazýván jako kontrolní či revizní komise. Ta má za úkol kontrolu veškeré činnosti mikroregionu, zejména pak jeho hospodaření, vedení účetnictví či dodržování stanov a plnění usnesení (Klingerová 2012).

3.3 Vznik mikroregionu

Aby ke vzniku mikroregionu tedy došlo, musí zakládající smlouva obsahovat stanovy, které v sobě mají dle Rusinka (2014) uvedeno:

- název a sídlo členů svazku obcí;
- název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti;
- orgány svazku obcí, způsob jejich ustanovování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování;
- majetek členů svazku obcí, který do svazku vkládají;
- zdroje příjmů svazku obcí;

- práva a povinnosti členů svazku obcí;
- způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí;
- podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu;
- obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.

Splnění těchto podmínek však není jedinou důležitou rolí, základem také je existence takových podmínek, které budou vhodné pro tento typ kooperace obcí. Mikroregiony musí být schopny vzájemně spolupracovat, těžit z této spolupráce, rozvíjet se a prosperovat. Za splnění těchto předpokladů, odhodlání a vůle představitelů zúčastněných obcí je možno vytvořit velmi efektivně fungující mikroregion, který bude schopen strategicky a hlavně dlouhodobě rozvíjet daný region jako celek a dotyčným obcím tak bude přinášet kapitál, který bude klíčový například při rozvojových projektech a který by obce samy získaly jen stěží.

3.3.1 Místní akční skupina

S mikroregiony souvisí Místní akční skupiny (dále jen MAS), které působí na základě dobrovolné spolupráce. Mohou sdružovat různé subjekty, jakými jsou obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, církve, podnikatelé nebo občané. MAS ovšem už musí mít právní subjektivitu. Často působí na stejném území jako mikroregion. Toto uskupení spolupracuje na rozvoji dané oblasti, zpravidla podle zpracované střednědobé rozvojové strategie, a při získávání finančních prostředků z Evropské unie nebo národních fondů. Vzhledem k tomu, že dobrovolné svazky obcí tak mohou být součástí MAS, mají možnost získat alokace evropských zdrojů jako subjekt uvedené struktury či sítě (NSMASCR.CZ)

Za mikroregiony budou v této práci považovány dobrovolné svazky obcí, jejichž prvotním cílem není pouze získávání finančních prostředků na realizaci určitého projektu, ale kontinuální rozvoj dané oblasti podle zpracované strategie rozvoje mikroregionu.

3.3.2 Program LEADER⁺

Funkčnost strategií a MAS je financována především prostřednictvím programu LEADER⁺, který je spravován Evropským zemědělským fondem pro rozvoj venkova.

LEADER⁺ si dle portálu EAGRICR.CZ klade za cíl podporovat obyvatele venkovských oblastí v tom, aby se vzájemnou spoluprací realizovanou v rámci partnerství vypořádali s problémy, které plynou ze změn v zemědělství v důsledku reforem Společné zemědělské politiky, s navyšujícími se nároky spotřebitelů na kvalitu zboží, s rostoucím povědomím o problematice environmentalistiky, s těsnější integrací světového hospodářství a s využíváním a aplikací nových technologií zaváděných do zemědělství. Hlavním cílem programu LEADER⁺ je, aby se obyvatelé venkovských oblastí zamýšleli nad dlouhodobým potenciálem svých oblastí, a současně podporovat zavádění nových, vysoce kvalitních a originálních strategií pro trvale udržitelný rozvoj venkova.

Podpora z prostředků programu je soustředěna na:

- uchování a obnovu přírodního a kulturního dědictví,
- upevnění ekonomického prostředí s příspěvkem k tvorbě pracovních míst,
- zlepšení organizačních schopností komunity.

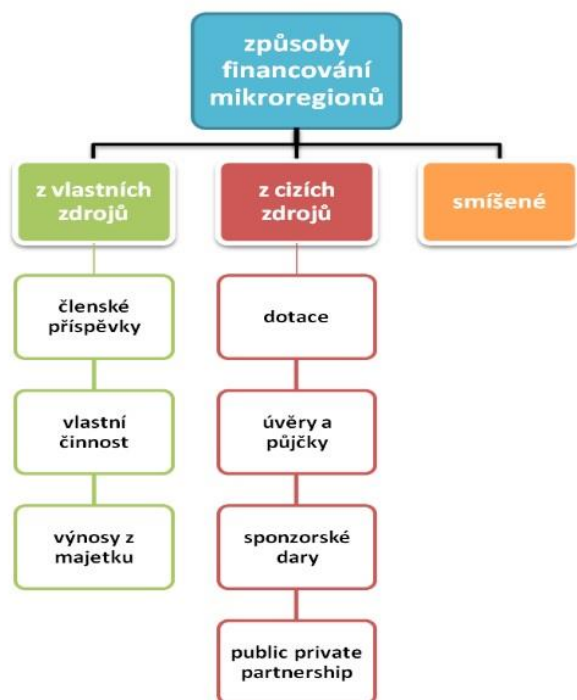
Program LEADER⁺ pomáhá zvyšovat přirozenou účast místních subjektů na rozvoji venkovských regionů. Silným prostředkem LEADERu⁺ k dosažení tohoto cíle je snaha o co nejvyšší decentralizaci rozhodování o přidělování prostředků jednotlivým projektům. Zodpovědnost a iniciativa se tudíž dostávají do rukou jednotlivých Místních akčních skupin, které daleko lépe reagují na specifické problémy v regionech a na jejich okamžité řešení (EAGRICR.CZ).

3.4 Rozpočet mikroregionu

Podle Galvasové et al (2007) s sebou sdružení obcí do mikroregionu přinese další výhody, jako jsou úspory, společný postup proti monopolům, společné žádání dotací, výměna zkušeností, know – how, apod. Pro mikroregion je důležitým prvkem stanovení finanční

strategie, která by měla pokrývat způsoby získávání a alokace finančních zdrojů. Stěžejní je také zajistit finanční rovnoprávnost všem členským obcím tak, aby nedocházelo k rozporům, ale byla zajištěna funkční spolupráce.

Existuje několik způsobů, které mohou mikroregiony využít při financování vzniklých nákladů. Tyto možnosti shrnuje následující diagram na obrázku 2.

Obrázek 2 - Způsoby financování mikroregionů
Zdroj: Divišová (2014)

Mikroregion se rozhoduje o způsobech financování svých aktivit a činností dle množství projektů, jejichž realizace je naplánována a dle rozpočtu. Lze konstatovat, že větší množství projektů a nákladnější rozpočet s sebou přinese potřebu využívat také cizí zdroje. Proto také současně převládá způsob smíšeného financování.

Jak uvádí Divišová (2014) dalšími důvody jsou zejména možnost využívání dotačních programů a také finanční zainteresování realizátorů konkrétních projektů tak, aby bylo zajištěno hospodárné zacházení s poskytnutými finančními prostředky.

3.4.1 Financování z vlastních zdrojů

Vlastními zdroji rozumíme především členské příspěvky mikroregionu, tedy kdy členové mikroregionu sdružují své vlastní rozpočtové prostředky, které nadále slouží k realizaci společného projektu. Dalšími příjmy jsou finance z vlastní činnosti, případně z majetku.

Systémy naplňování rozpočtu mikroregionu jsou v zásadě dva (Pápol, 2006):

- solidární systém,
- benefiční systém.

Solidární systém je využíván zejména mikroregiony, které mají za cíl dlouhodobou spolupráci v budoucnosti. Příspěvky jsou pak určeny ročním příspěvkem na jednoho obyvatele vynásobeného počtem obyvatel členské obce. S benefičním systémem se pak setkáváme v případě mikroregionu, který byl založen pouze za účelem realizace konkrétního projektu. Příspěvky jednotlivých obcí jsou dány mírou užitků, které každá obec z realizovaného projektu zaznamená.

3.4.2 Financování z cizích zdrojů, resp. smíšené financování

Těmito pojmy je zahrnuto takové financování, které užívá pouze cizí finanční prostředky, případně cizí v kombinaci s vlastními. Cizí zdroje zahrnují hlavně dotace a to jak z krajů či fondů Evropské unie nebo příspěvky od soukromých sponzorů na jednotlivé činnosti. Dále tvoří úvěry a půjčky z minulých let, kterými je mikroregion svázán i do budoucna a systém Public Private Partnership (dále jen PPP).

Dotační prostředky zastupují hlavní roli při zajištění finančních prostředků pro realizaci projektů. Je to dáno především tím, že mikroregiony povětšinou sdružují menší obce venkovského charakteru. Rozpočty těchto obcí nebývají uzpůsobené pro uskutečnění finančně náročnějších investic.

Podle Pavlase (2006) je možné dotační programy rozdělit do několika kategorií podle subjektu spravující dotační program:

- dotační programy soukromých organizací,
- krajské dotační programy,
- národní dotační programy,
- nadnárodní dotační programy (evropského charakteru).

Mezi soukromé organizace, které poskytují dotace mikroregionu, se řadí zejména nadace, či větší společnosti. Finanční prostředky jsou poskytovány zejména za účelem zviditelnění svých marketingových aktivit a v případě nadací se jedná o podporu komunitního plánování nebo jde o péči o životní prostředí. Za nejméně náročné dotační programy z hlediska přípravy žádosti i její administrace lze označit dotační programy soukromých organizací (Pápol, 2006).

Národní dotační programy se dělí podle jednotlivých ministerstev. Ministerstvo životního prostředí nabízí podporu pro projekty, které se zaměřují na aktuální témata z oblasti environmentalistiky, ministerstvo zemědělství svými dotačními programy pomáhá projektům, které se zaměřují na výstavbu a obnovení infrastrukturní sítě vodovodů a kanalizací aj. Vzhledem k členství České republiky v Evropské unii mají mikroregiony šanci čerpat finanční prostředky i z evropských fondů většího charakteru.

PPP je smluvně upravené partnerství veřejného a soukromého sektoru, které vede k zajištění veřejné infrastruktury a služeb. Zároveň využívá schopností obou partnerů pomocí nejvíce vhodné alokace zdrojů, rizik a odpovědnosti a tomu odpovídajících příjmů. PPP a financování úvěry by se měly použít pouze v krajních případech nebo u těch projektů, které prokáží postačující finanční prostředky na pokrytí ceny daných úvěrů, případně finančních prostředků poskytnutých partnerem ze soukromého sektoru. To je hlavně proto, že rozpočet následně opět zatěžují dalšími výdaji, které bude nutno v budoucnu opět uhradit (Ostřížek et al, 2007).

4. Obec a její teoretické vymezení

Tato kapitola se týká problematiky obce a budou zde vymezeny orgány obce, jejich působnosti, nastíněn bude i rozpočet obce a druhy obcí.

4.1 Charakteristika obce

Dle Šelešovského (2005) se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími samosprávnými celky. Obce si samostatně spravují a rozhodují o zákonem vymezených veřejných záležitostech místního nebo regionálního významu, aniž by bylo potřeba zásahu státu do samotného rozhodování.

Čebišová (1996, s. 25) uvádí, že *„Z právního hlediska je obec sociální jednotkou, která je tvořena obyvatelstvem, společně užívajícím vymezené území. Obec v moderním demokratickém státě má postavení územního samosprávného společenství. Samospráva je forma veřejné správy, kterou občané vykonávají buď přímo sami, nebo prostřednictvím volených zástupců.“*

Dle Čebišové (1996) je také v ČR je preferovanější zejména druhý uvedený přístup, a to, že si občané volí své zástupce sami. V územní samosprávě rozhodují o zásadních věcech, jako jsou strategie rozvoje, hospodaření s majetkem, stanovení místních poplatků, územní změny apod., právě tito zástupci. Pro výkon samosprávy obce je pak třeba ekonomické samostatnosti, tedy vlastní majetek a finanční zdroje. Aby obec správně fungovala, je třeba důležitého předpokladu, jakým jsou občané, kteří mají požadovanou kvalifikaci a nezbytné předpoklady pro výkon volených funkcí. Tento předpoklad ovšem nelze zcela stoprocentně zaručit.

Dále například Toth (2014) definuje obec jako sociální organismus, který je geograficky vymezený a relativně stabilní. Je charakterizován souborem dynamických znaků (specifických a základních charakteristik), které ho odlišují od jiných forem osídlení.

Obec je vymezena třemi základními znaky. Jsou to:

- území;
- občané;
- samospráva veřejných záležitostí v hranicích obce (na katastrálním území obce), tzn. působnost.

Obce Toth (2014) rozděluje do několika skupin:

- obce, které nejsou městy;
- města, pokud mají alespoň 3 000 obyvatel, a pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády;
- městys;
- statutární města;
- hlavní město Praha.

4.2 Orgány obce

Balík (2011) říká, že obec je charakterizována jakožto veřejnoprávní korporace a tedy může navenek jednat pouze prostřednictvím svých orgánů neboli funkcionářů – fyzických osob. V zákoně o obcích je uveden kompletní seznam orgánů obce, a to zastupitelstvo, rada, starosta, obecní úřad, zvláštní orgány obce a také komise, pokud jim byl svěřen výkon přenesené působnosti.

4.2.1 Zastupitelstvo obce

Dle Exnera (2004) je zastupitelstvu obce určeno výhradně rozhodovat o věcech, které patří do samostatné působnosti obce. Představuje tedy nejvyšší orgán obce. Aby usnesení zastupitelstva vešlo v platnost, je potřeba souhlas nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce. Zasedání zastupitelstva je veřejně přístupné. Z každého zasedání zastupitelstva je pořízen zápis, který je také veřejně přístupný.

Zastupitelstvo obce vydává jednací řád, v kterém stanoví podrobnosti o jednání a sám zastupitel má tři základní práva:

- právo iniciativy,
- právo interpelace,
- právo informace.

První z nich označuje právo zastupitele předkládat návrhy zastupitelstvu, radě, výborům a komisím. Toto právo nelze nijak omezit, ani jednacím řádem. Právo interpelace znamená, že zastupitel může vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu, její členy, předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila. Právo informace pak definuje zákon jako právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, stejně jako od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jeho funkce.

Podle Balíka (2011) má zastupitel dvě hlavní povinnosti, kterými jsou:

- aktivní účast,
- vyvarovat se střetu zájmů.

Dále Balík (2011, s. 84) popisuje, že *„Zastupitel je povinen účastnit se zasedání zastupitelstva a dalších orgánů, jejichž je členem. Má povinnost plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce. Vymáhání obou povinností je z praktického hlediska nemožné, jsou spíše deklaratorní povahy.“*

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech samostatné působnosti. Pouze a jedině zastupitelstvu je dle Koudelky (2007) vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje obce;
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce;
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce;

- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny;
- rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách;
- delegovat zástupce obce na valnou hromadu obchodních společností s majetkovou účastí obce;
- vydávat obecně závazné vyhlášky;
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda;
- určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni;
- zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce;
- volit starostu, místostarostu a další členy rady obce a možnost odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady;
- rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce;
- a další.

Zastupitelstvo obce má také klíčové kompetence v majetkoprávní oblasti. Mezi jeho výhradní práva patří rozhodování o poskytování darů, dotací, vkladech do právnických osob, nabití a zcizení nemovitostí, bytů a nemovitých prostor, dále rozhoduje při jejich zástavě, vydávání komunálních dluhopisů, bezúplatnému poskytnutí pohledávek atd. (Hrabalová, 2004).

4.2.2 Rada obce

Rada obce podle Pekové (2005) představuje výkonný orgán, který se zodpovídá zastupitelstvu obce. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady. Členové rady obce jsou voleni z členů zastupitelstva. Počet členů rady je vždy lichý a má nejméně 5 a nejvíce 11 členů. Rada obce není volena v obci, kde má zastupitelstvo obce méně než 15 členů. Zákon nestanovuje periodu scházení rady, svolává ji starosta dle potřeby. Její schůze jsou na rozdíl od zastupitelstva neveřejné a zápis ze setkání je k nahlédnutí pouze členům zastupitelstva. Rada obce je schopna se usnášet, pokud je přítomna nadpoloviční většina všech členů.

Mezi působnosti rady obce patří dle Provazníkové (2015):

- příprava návrhů pro jednání zastupitelstva a zabezpečení plnění jeho usnesení;
- zabezpečování hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem;
- vydávání nařízení obce;
- projednávání a řešení návrhů a připomínek předložených členy zastupitelstva nebo komisemi rady obce;
- stanovení rozdělení pravomocí obecního úřadu, zřizování a rušení odborů a oddělení obecního úřadu;
- rozhodování o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce;
- a další.

4.2.3 Starosta

Starosta je podle Balíka (2011) nejviditelnějším orgánem obecního zřízení. Ačkoli starosta zastupuje obec navenek, sám o sobě je spíše orgánem bez pravomocí. Sám nemá totiž povahu statutárního orgánu, je součástí rady. Vzhledem k tomu, že tedy není statutárním orgánem, musí úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou činit až po jejich schválení. V opačném případě jsou neplatné. Starostu i jeho zástupce, místostarostu, volí ze svých řad zastupitelstvo absolutní většinou všech zastupitelů.

Starosta svolává zastupitelstvo obce, připravuje, svolává a řídí schůze rady obce, podepisuje její usnesení společně s dalším pověřeným členem rady. Starosta také odpovídá za objednání a provedení auditu hospodaření obce. Rovněž jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu, není-li však funkce tajemníka zřízena, plní jeho úkoly starosta. Místostarostova funkce je zejména zastupování starosty v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci.

4.2.4 Obecní úřad

Obecní úřad vykonává veškerou přenesenou působnost svěřenou obci, kromě té činnosti, která je svěřená do působnosti příslušné komise obecního úřadu nebo zvláštního orgánu. V samostatné působnosti plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a pomáhá výborům zastupitelstva a komisím rady v jejich činnosti.

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci obce zařazené do obecního úřadu. Nejvyšší funkce obecního úřadu je přiřazena starostovi. Pro jednotlivé typy činnosti může rada obce zřídit zvláštní odbory a oddělení (Balík, 2011).

Obecní úřad zastupuje tyto pravomoci:

- musí plnit úkoly, které mu přidělilo zastupitelstvo obce nebo rada obce;
- pomáhá výborům a komisím v jejich samostatné působnosti;
- vykonává přenesenou působnost dle zákona.

4.2.5 Zvláštní orgány obce

Zastupitelstvo si může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Každá obec musí mít vždy zřízen finanční a kontrolní výbor. Zastupitelstvo také může zřídit v částech obce osadní nebo místní výbory. Rada obce je na druhou stranu oprávněna zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Komise může být rovněž zřízena pro výkon přenesené působnosti obce (Peková, 2005).

Zvláštní orgány obce zřizuje pro výkon přenesené působnosti starosta. Jde zejména o komisi k projednávání přestupků a o povodňovou komisi. V případech stanovených zvláštními zákony, vykonává zvláštní orgán obce s rozšířenou působností státní správu pro správní obvod obce s rozšířenou působností.

4.3 Působnost obce

Podle Provazníkové (2015) je samostatná působnost obcí vymezena jako péče o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče, pro uspokojování potřeb svých občanů v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi. Především se jedná o uspokojování potřeb v souladu s bydlením, ochranou a rozvojem zdraví, dopravy, dále potřeby informací, výchovy a vzdělávání a uspokojování potřeb v oblasti celkového kulturního rozvoje.

4.3.1 Samostatná působnost

Do samostatné působnosti obce ze zákona o obcích patří (Peková, 2005):

- hospodaření obce;
- rozpočet a závěrečný účet obce;
- peněžní fondy obce;
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce;
- místní referendum;
- organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu;
- osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce;
- a další.

Na základě zvláštních zákonů a opatření podle Tittelbachové (2011) do samostatné působnosti obce také patří:

- místní poplatky,
- zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva,
- zřizování jednotky dobrovolných hasičů,
- zřizování zdravotnických zařízení,
- ochrana veřejného zdraví,
- a další.

Obec samostatně spravuje záležitosti, které musí být v zájmu obce a jejich občanů. Pokud zákon nestanoví, že se jedná o samostatnou nebo přenesenou působnost, platí, že se jedná o působnost samostatnou. Toto rozlišení je nutné z procesních i finančních důvodů obce.

4.3.2 Přenesená působnost

S přenesenou působností se občan nejčastěji setká při územním nebo stavebním řízení nebo při jiných správních řízeních v ochraně přírody a krajiny. V přenesené působnosti obce vykonávají státní správu, která byla jejich orgánům svěřena státem. Znamená to, že obce vykonávají tuto činnost jménem státu a plní jeho úkoly. Přenesenou působnost většinou vykonává obecní úřad a jeho odbory jako je stavební úřad nebo matrika. Pro výkon přenesené působnosti získávají obce příspěvky ze státního rozpočtu. V rámci výkonu přenesené působnosti se u obcí jedná o tyto činnosti (Peková, 2005):

- vydávání nařízení obce,
- rozhodování o místních a účelových komunikacích,
- projednávání přestupků,
- jsou povodňovým orgánem,
- jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší,
- a další.

4.4 Rozpočet obce

Rozpočet je nejdůležitějším nástrojem finančního řízení obce, který zobrazuje finanční hospodaření obce na daný kalendářní rok. Rozpočet lze charakterizovat jako decentralizovaný peněžní fond. Rozpočet lze také definovat také jako bilanci příjmů a výdajů. Pro rozpočtové hospodaření platí podle Procházkové (2010) rovnice (1), kde $F1$ je stav peněžních prostředků na začátku rozpočtového období, P jsou příjmy, V jsou výdaje, $F2$ je stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období.

$$F1 + P - V = F2 \quad (1)$$

Pokud je stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období větší než na jeho začátku, vytváří se přebytek, který je možné poté použít při sestavování rozpočtu v dalším roce. Pokud je tomu však naopak, vychází na konci rozpočtového období deficit, který je na druhou stranu potřeba pokrýt prostředky z minulých období nebo i z jiných zdrojů.

Rozpočet obce je také finančním plánem pro obec, protože na základě výsledků hospodaření z minulých let lze vytvořit a případně schválit rozpočet obce pomocí odhadování příjmů a výdajů. Mezi další funkce rozpočtu spadá i úloha politického charakteru, a to, že je nástrojem prosazování volebních programů, zájmů regionálních a zájmů obyvatel. Rozpočet obce má však určitá omezení v tom, že zobrazuje pouze finanční toky obce, neinformuje tedy o stavech aktiv, pasiv, pohledávek a závazků obce. K dalším nevýhodám lze přiřadit i jeho krátkou dobu trvání, jelikož některé plánované aktivity, například výstavby nebo přestavby v obci jsou spíše na delší časové období.

Příjmy a výdaje obce

Příjmy obce lze rozdělit na běžné, kapitálové a ostatní, stejně tak i výdaje jak je vidět na obrázku 3.

Dle Pekové (2008) se běžné příjmy dále dělí na daňové, nedaňové, transfery a přijaté sdružené finanční prostředky. Z toho daňové příjmy vykazují největší část běžných příjmů. Na druhou stranu ohledně výdajů obce se přikládá důležitost zejména rozdělení výdajů na plánované a neplánované. Výdaje, které jsou předem naplánované, se většinou dají přesně určit a jsou pravidelné, například výdaj na provoz zdravotnického střediska. U neplánovaných výdajů není zaručená pravidelnost, a proto bývají pro rozpočet mnohdy negativní. Pokrytí těchto výdajů probíhá z rezervních fondů obce nebo z obecních rezerv.

PŘÍJMY	VÝDAJE
<p>Běžné</p> <ul style="list-style-type: none"> • daňové - svěřené daně <ul style="list-style-type: none"> - sdílné daně - místní poplatky • nedaňové – poplatky za služby <ul style="list-style-type: none"> - správní poplatky - příjmy z pronájmu majetku - od rozpočtové organizace právnické osoby - zisk obecních podniků • transfery – dotace - neúčelové <ul style="list-style-type: none"> - dotace - účelové • přijaté sdružené finanční prostředky <p>Kapitálové</p> <ul style="list-style-type: none"> • z prodeje majetku – nemovitého a movitého majetku • z prodeje akcií a majetkových podílů • kapitálové transfery - účelové <ul style="list-style-type: none"> - neúčelové • přijaté sdružené finanční prostředky na investice • přijaté úvěry • příjmy z emise komunálních obligací • přijaté splátky půjček <p>Ostatní</p> <ul style="list-style-type: none"> • doplňkové, přijaté sankční pokuty atd. 	<p>Běžné - neinvestiční</p> <ul style="list-style-type: none"> • mzdy a platy • povinné pojistné za zaměstnance • materiálové • energie • nájemné • sociální dávky • výdaje na municipální podniky • sankce za porušení rozpočtové kázně • pokuty • úroky • ostatní (poskytnuté dary atd.) • dotace jiným subjektům • výdaje na sdružování finančních prostředků <p>Kapitálové – investiční výdaje</p> <ul style="list-style-type: none"> • na hmotný a nehmotný majetek • nákup cenných papírů • kapitálové poskytnuté dotace různým subjektům • investiční výdaje při sdružování finančních prostředků • investiční půjčky poskytnuté různým subjektům • splátky úvěrů <p>Ostatní</p>

Obrázek 3 - Struktura příjmů a výdajů rozpočtu obce
Zdroj: Peková et al (2012)

Podle Pekové (2008) slouží běžné výdaje k úhradě zejména provozních nákladů, jakými mohou být například platy zaměstnanců a kapitálové výdaje mají dlouhodobý charakter a obci poslouží k financování investic.

5. Základní charakteristika mikroregionu Podralsko

V této kapitole diplomové práce bude pozornost soustředěna charakteristice mikroregionu Podralsko. Seznámení proběhne s obecnými informacemi o mikroregionu, jeho socio-demografickou podobou, jednotlivými orgány mikroregionu, finanční situací a strategickými dokumenty mikroregionu.

5.1 Obecné informace o mikroregionu

V únoru r. 2000 se sešlo 19 obcí okresu Česká Lípa a v říjnu roku 2001 byla podepsána zakladatelská smlouva Mikroregionu Podralsko, ke kterému se přidaly 2 obce z okresu Mladá Boleslav a 3 obce okresu Liberec. Tzn., že v současné době je v Mikroregionu Podralsko dobrovolně sdruženo 24 obcí náležejících převážně do Libereckého kraje, s přesahem do kraje Středočeského.

Obrázek 4 - Logo mikroregionu Podralsko

Zdroj: PODRALSKO.INFO (2017)

Území mikroregionu Podralsko je vymezeno dvaceti čtyřmi obcemi, z nichž v okrese Česká Lípa leží následujících devatenáct: Bezděz, Bohatice, Brniště, Doksy, Dubá, Dubnice, Hamr na Jezeře, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Noviny pod Ralskem, Okna, Pertoltice pod Ralskem, Ralsko, Rokytá (dále používán název Zdislava), Stráž pod Ralskem, Tachov, Velenice, Velký Valtinov a Zákupy. Obec Osečná, Cetenov a Křižany patří do okresu Liberec a obce Bělá pod Bezdězem a Dolní Krupá do okresu Mladá Boleslav. V severní části má mikroregion společnou hranici s Německem (obec Jablonné

v. P.). Některé z obcí jsou také členy mikroregionu Svazek obcí Máchův kraj. Na obrázku 4 je k nahlédnutí logo mikroregionu, na kterém je vyobrazena přírodní památka Ralsko, jakožto dominanta obcí sdružených v tomto spolku. Jedním společným jmenovatelem všech obcí ve svazku je právě vrch Ralsko, díky kterému dostal mikroregion svůj název, všechny obce jsou v přímé blízkosti bývalého vojenského výcvikového prostoru, který se v této oblasti nachází.

V tabulce 2 níže je znázorněn výčet všech obcí, které jsou součástí dobrovolného svazku Podralsko s počtem jejich obyvatel podle množství. Z tabulky je zřejmé, že obce v mikroregionu nepatří mezi ty největší v České republice. Největšími obcemi jsou Doksy a Mimoň, z toho Doksy mají něco málo nad 5000 obyvatel a obec Mimoň dokonce přes 6000 obyvatel.

Tabulka 2 - Výčet obcí mikroregionu Podralsko a počet jejich obyvatel

Počet obyvatel v obci	Výčet obcí
do 200	Bohatice, Dolní Krupá, Tachov, Velenice, V. Valtinov, Zdislava
201–500	Bezděz, Hamr na J., Noviny p. R., Pertoltice p. R., Cetenov, Okna
501–1000	Křižany, Dubnice
1001–2000	Osečná, Ralsko, Brniště, Dubá
2001–5000	Bělá p. B., Jablonné v P., Stráž p. R., Zákupy
nad 5000	Doksy, Mimoň

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z RIS

Celková rozloha Podralska je 616,9 km². Začátkem roku 2008 zde žilo cca 33 000 obyvatel. Svou hustotou cca 50 obyv./km² se řadí k nejméně zalidněným oblastem (dle údajů z RIS je průměr okresu Česká Lípa 93 obyv./km², Libereckého kraje 136 obyv./km², ČR 130 obyv./km²).

5.1.1 Předmět činnosti mikroregionu

„Předmětem činnosti mikroregionu je všeobecná ochrana životního prostředí v zájmovém území, společný postup při dosahování ekologické stability území, koordinace významných investičních akcí, koordinace obecních územních plánů, propagace svazku obcí a jeho zájmového území, spolupráce v oblasti kultury a rekreačního sportu, sladování zájmů a činností místních samospráv a společný vliv.“ (PODRALSKO.INFO., 2015, s. 1).

Mikroregion nemá své jednoznačné spádové středisko. V různých souvislostech jsou uváděna města Mimoň, Doksy, Stráž p. R., Zákupy. Nejvíce společných vazeb je směřováno na obec Mimoň, které leží v těžišti řešeného území na křižovatce dvou pro mikroregion nejvýznamnějších silnic II. třídy [II/270 spojující Jablonné v Podještědí – Stráž pod Ralskem – Mimoň – Doksy - a II/268 spojující Dolní Krupou – Ralsko (Kuřívody) Mimoň – Bohatice – Zákupy].

5.1.2 LAG Podralsko

V mikroregionu Podralsko byla založena Místní akční skupina (viz kapitola 3.2.1) LAG Podralsko, která má za cíl navazovat užší rozvojovou spolupráci nejen mezi členskými obcemi mikroregionu, ale i mezi samosprávami s podnikateli a s nestátními neziskovými organizacemi. Sdružení LAG Podralsko vzniklo v květnu roku 2004. Hlavním cílem je převážně rozvoj regionu Podralsko, a to zejména na principech evropské strategie LEADER⁺, která je blíže popsána v kapitole 3.2.2 a díky které získává místní akční skupina dotace na realizaci projektů jednotlivých obcí.

Rozsah jejího území je podchycen v následujícím mapovém výřezu, kde je zelenou barvou označeno území MRG Podralsko. Z obrázku 5 je zřejmé, že základ MAS Podralsko tvoří MRG Podralsko. Je tedy výhodou, že zkušenosti z obcí v MRG jsou předávány i obcím, které tvoří MAS Podralsko, ale i již výše zmíněný MRG Svazek obcí Máchova kraje.

Obrázek 5 - Identifikace území MAS (žlutě a zeleně) a MRG (zeleně) Podralsko
Zdroj: PODRALSKO.INFO (2015)

5.2 Socio-demografická charakteristika mikroregionu

Tato kapitola představí situaci v mikroregionu z hlediska demografie obyvatel každé obce zvlášť a poté celkově za mikroregion, informace jsou brány v letech 2011–2015 a jsou čerpány ze statistik na portále ČSÚ.

5.2.1 Vývoj počtu obyvatel mikroregionu

V roce 2015 čítal počet obyvatel mikroregionu Podralsko 37 941. V posledních pěti letech bylo patrné kolísání v řádech stovek (viz tabulka 3).

Tabulka 3 - Počet obyvatel obcí mikroregionu v letech 2011–2015

Obec	2011	2012	2013	2014	2015
Bělá pod Bezdězem	4 858	4 879	4 862	4 840	4 815
Bezděz	302	302	303	309	322
Bohatice	179	199	217	223	212
Brniště	1 360	1 364	1360	1 360	1 330
Cetenov	122	129	123	118	120
Doksy	5 172	5 188	5 199	5 204	5 190
Dolní Krupá	222	232	233	243	241
Dubá	1 771	1 762	1 764	1 743	1 739
Dubnice	641	657	651	644	657
Hamr na Jezeře	396	402	393	406	414
Jablonné v Podještědí	3 741	3 686	3 672	3 661	3 656
Křížany	824	824	822	830	856
Mimoň	6 720	6 690	6 570	6 532	6 501
Noviny pod Ralskem	273	283	293	292	292
Okna	295	298	302	301	309
Osečná	1 056	1 075	1 070	1 082	1 100
Pertoltice p. Ralskem	284	290	286	290	288
Ralsko	2 042	2 045	2 072	2 073	2 109
Stráž pod Ralskem	4 055	4 026	4 021	4 057	4 084
Tachov	207	209	205	215	226
Velenice	174	180	177	186	181
Velký Valtinov	187	189	190	189	189
Zákupy	2 789	2 840	2 810	2 802	2 813
Zdislava	315	302	280	295	297
Mikroregion celkem	37 985	38 051	37 875	37 895	37 941

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů ČSÚ

V roce 2012 byl zjištěn nárůst počtu obyvatel téměř ve všech obcích mikroregionu, kromě obcí Brniště, Dubá, Jablonné v Podještědí, Mimoň, Stráž pod Ralskem a Zdislava, kde se počet obyvatel snížil. Pouze v obci Bezděz zůstal počet žijících občanů v roce 2012, oproti minulému, stejný. Počet obyvatel dobrovolného svazku tedy v porovnání let 2012 až 2015 poklesl z 37 985 na 37 941 obyvatel.

5.2.2 Pohyb obyvatel mikroregionu

Pohyb obyvatelstva za řešených 5 let lze charakterizovat spíše klesajícími hodnotami zobrazenými v následující tabulce.

Tabulka 4 - Přírůstky obyvatel obcí v letech 2011–2015

Obec	Narození	Zemřelí	Přiroz. přírůstek	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Celkový přírůstek
Bělá pod Bezdězem	41	57	-16	120	129	-25
Bezděz	5	16	-11	9	9	-11
Bohatice	8	10	-2	19	8	9
Brniště	12	8	-4	21	59	-34
Cetenov	2	1	1	7	6	2
Doksy	48	58	-10	142	146	-14
Dolní Krupá	7	11	-4	37	15	18
Dubá	20	22	-2	60	62	-4
Dubnice	20	25	-5	96	109	-18
Hamr na Jezeře	4	4	0	19	11	8
Jablonné v Podještědí	36	40	-4	100	101	-5
Křížany	16	9	7	42	23	26
Mimoň	55	89	-34	173	170	-31
Noviny pod Ralskem	15	22	-7	46	48	-9
Okna	4	2	2	12	6	8
Osečná	50	58	-8	151	118	25
Pertoltice pod Ralskem	9	33	-24	126	100	2
Ralsko	52	33	12	112	88	36
Stráž pod Ralskem	48	36	12	164	185	-9
Tachov	8	5	3	10	4	11
Velenice	-	1	-1	4	8	-5
Velký Valtínov	5	5	0	7	6	1
Zákupy	31	32	-1	109	97	11
Zdislava	2	4	-2	10	7	1
Mikroregion celkem	498	581	-98	1 596	1 515	-7

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

Z hlediska přirozené změny byla výsledná hodnota celého mikroregionu -7, což znamená, že byla větší úmrtnost obyvatelstva, než byl počet nově narozených v mikroregionu. V poměru obcí se méně jak polovina vykazuje poklesem počtu obyvatel a záporným celkovým přírůstkem. Z větších obcí, jakými jsou například Mimoň, Jablonné v Podještědí, Bělá pod Bezdězem, Doksy a Stráž pod Ralskem obyvatelstvo spíše odcházelo a v tabulce 4 je pak vidět značný odliv.

5.2.3 Struktura obyvatel dle věku

Věková struktura obyvatelstva, jak ukazuje tabulka 5, mikroregionu je značně nevyrovnaná. Některé obce se díky stálému zvyšování obyvatel řadících se do mladších věkových kategorií projevují nízkým průměrným věkem a indexem stáří (Ralsko, Stráž pod Ralskem), v jiných, zejména menších obcích, je věková struktura nepříznivá (Velenice, Bezděz). Celý mikroregion se vyznačuje poměrně pozitivním indexem stáří 1,1 a průměrným věkem 37,8.

Z hlediska věkové struktury obyvatelstva lze mikroregion Podralsko charakterizovat jako region s vyšším podílem obyvatel v předproduktivním věku. Příznivé hodnoty vykazuje rovněž průměrný věk populace, zvláště ve Stráži pod Ralskem, Ralsku, Hamru na Jezeře, Zákupěch a Mimoně.

Tabulka 5 - Věková struktura obyvatelstva obcí, 2011–2015

Obec	Věková struktura obyvatelstva v %				Index stáří		Průměrný věk
	2011		2015		2011	2015	
	0–14 let	nad 60 let	0–14 let	nad 60 let			
Bělá pod Bezdězem	14,6	19,6	15,6	17,9	1,34	1,14	42,1
Bezděz	21,1	16,5	11,2	22,3	0,78	2	43,2
Bohatice	24,7	12,3	18,6	17,9	0,5	0,96	37,8
Brniště	23,6	14,6	18,5	15,9	0,62	0,85	37,3
Cetenov	22,5	18,7	13,5	16,2	0,72	0,75	38,5
Doksy	20	19,8	15,7	18,5	0,99	1,17	38,9
Dolní Krupá	22,5	23,8	20,4	23,8	1,06	1,17	34,6
Dubá	20,5	18,3	17,5	19,6	0,92	1,2	35,4
Dubnice	25	12,4	15,5	12,8	0,5	0,83	37,2
Hamr na Jezeře	19	23,5	19,2	14,3	1,23	0,74	35,6
Jablonné v Podještědí	21,8	15,4	16,8	16,9	0,71	1,01	37,5
Křížany	17,6	17,3	14,5	19,5	0,98	1,23	37,3
Mimoň	22,2	14,5	18,5	15,9	0,65	0,86	36,6
Noviny pod Ralskem	17,7	17,7	13,8	19,1	1	1,38	39,8
Okna	22,9	19,2	15,2	18,5	0,84	1,23	39,4
Osečná	21	23,1	17,4	16,3	1,1	0,94	37,4
Pertoltice pod Ralskem	14,1	26,3	21,5	21,5	1,86	1	38,2
Ralsko	25,2	11,1	21,6	12,2	0,44	0,55	32,2
Stráž pod Ralskem	28,9	17,2	24	7,8	0,25	0,33	31,6
Tachov	22,1	24,7	18,5	21	1,12	1,13	39,1
Velenice	15,4	17,9	10,2	28,8	1,17	2,83	45,2
Velký Valtinov	18,8	18,2	13,2	15,7	0,97	1,19	38,6
Zákupy	21,4	16,2	21,3	15,4	0,76	0,73	35,5
Zdislava	22,3	17,5	15,3	15,8	0,81	0,45	39,2
Mikroregion celkem	21,0	18,2	17,0	17,7	0,9	1,1	37,8

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

5.3 Ekonomický potenciál mikroregionu

Mikroregion Podralsko patří v rámci ČR mezi lokality s menším průmyslovým vývojem s velkým podílem zemědělské velkovýroby, jež však v posledním období doznala značného útlumu. V řešeném území je, nebo v minulosti byl, rozvinut, a to především v Mimoni, Doksech, Zákupch a Stráži pod Ralskem, hlavně zpracovatelský a lehký průmysl, většinou např. textilní (Mitop a Mitex Mimoň, Trimco Stráž pod Ralskem), bižuterní (Preciosa Jablonné v Podještědí), papírenský (Papírny a.s. Bělá pod Bezdězem) a strojírenský (Rekufol Doksy). Kromě těchto zaměstnavatelů tu také fungují řady dalších menších podniků, které jsou především zaměřeny na malovýrobu a služby výrobního typu (PODRALSKO.INFO).

Důležitým podnikem bylo do nedávné doby těžba uranové rudy, která v okolí Ralska výrazně zajišťovala jednu z největších pracovních možností. Jedná se o podnik Diamo s.p., který v současné době zajišťuje především služby asanačního typu této lokality.

Mezi hlavní podniky zajišťující průmyslovou oblast patří vedle Diama například firmy Tiberina Automotive, Trimco, Falcon, Dehtochema – Bitumat, Lineta. Ve spolku funguje i určité množství stavebních firem, jakými jsou Luhov a Stavební podnik Ralsko, které podporují celkové investiční činnosti i mimo mikroregion.

Velkým pozitivem ekonomické sféry je zejména zahraniční kapitálové zapojení v podnicích, jimiž jsou Trimco, Falcon a Tiberina Automotive. Determinantem k rozvoji hospodářství mikroregionu je hlavně vazba na průmysl automobilový, převážně se jedná o automobilku Škoda Auto a.s. umístěnou v Mladé Boleslavi, potažmo i na další automobilky, což se projeví v současnosti i do statistik dojíždění za prací. Jedná se o města velmi blízká, zejména tedy Mladou Boleslav, Českou Lípu a Liberec.

5.3.1 Struktura trhu práce v mikroregionu

Následující tabulka 6 obsahuje jednak údaje poskytnuté obcemi a Úřadem práce k 31. 12. 2015, jednak údaje ČSÚ o počtu obyvatel za rok 2015 a počtu podnikatelů (fyzických osob) evidovaných k 31. 12. 2015.

Tabulka 6 - Ekonomická aktivita obcí Podralska v roce 2015

Obec	Obyvatelé	Ek. aktivní (celk.počet)	Ek. aktivní (%)	Ek. aktivní (na 1 prac. příležitost)	Pracovní příležitosti	Podnikatelé (celk.počet)
Bezděz	322	141	43,79	5,64	25	45
Bělá pod Bezdězem	4 815	2 500	51,92	1,09	2 300	668
Bohatice	212	79	37,26	2,26	35	12
Brniště	1 330	670	50,38	1,68	400	182
Cetenov	120	57	47,50	2,85	20	
Doksy	5 190	2 781	53,58	3,71	749	951
Dolní Krupá	241	85	35,27	3,40	25	21
Dubá	1 739	920	52,90	2,88	320	
Dubnice	657	259	39,42	6,02	43	68
Hamr na Jezeře	414	226	54,59	2,66	85	48
Jablonné v Podještědí	3 656	2 033	55,61	2,14	950	509
Křižany	856	483	56,43	24,15	20	12
Mimoň	6 501	3 438	52,88	3,44	1 000	843
Noviny pod Ralskem	292	130	44,52	6,50	20	18
Okna	309	141	45,63	4,70	30	50
Osečná	1 100	450	40,91	0,75	600	152
Pertoltice pod Ralskem	288	135	46,88	5,19	26	36
Ralsko	2 109	288	13,66	4,80	60	67
Stráž pod Ralskem	4 084	2 188	53,57	2,12	1 030	438
Tachov	226	52	23,01	X	0	22
Velenice	181	85	46,96	85,00	1	25
Velký Valtinov	189	100	52,91	2,00	50	20
Zákupy	2 813	1 058	37,61	2,12	500	273
Zdislava	297	160	53,87	5,00	32	23
Mikroregion celkem	37 941	18 459			8 321	4 483

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z ČSÚ

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v řešeném mikroregionu převyšuje výrazně u většiny obcí počet ekonomicky aktivních obyvatel nad počtem pracovních příležitostí. Tento stav je dán zejména historickým poklesem těžby uranové rudy. Možným problémem je i negativní stav tradičních oborů, jakými je například textilní nebo zemědělský. Nesourodý stav v mikroregionu by mohl v budoucnu pozitivně ovlivnit působení podniků v průmyslových zónách.

5.3.2 Míra nezaměstnanosti

Mikroregion má až na výjimky poměrně nízkou míru nezaměstnanosti (5,59 %), dle tabulky 7.

Tabulka 7 - Míra nezaměstnanosti obcí a mikroregionu, 2015

Obec	Ek. aktivní	Evidovaní nezaměstnaní	Míra nezaměstnanosti
Bezděz	141	6	4,26
Bělá pod Bezdězem	2 500	118	4,6
Bohatice	79	3	3,80
Brniště	670	33	4,93
Cetenov	57	4	7,02
Doksy	2 781	137	4,93
Dolní Krupá	85	7	8,24
Dubá	920	84	9,13
Dubnice	259	19	7,34
Hamr na Jezeře	226	10	4,42
Jablonné v Podještědí	2 033	106	5,21
Křižany	483	32	6,63
Mimoň	3 438	200	5,82
Noviny pod Ralskem	130	3	2,31
Okna	141	7	4,96
Osečná	450	37	8,22
Pertoltice pod Ralskem	135	8	5,93
Ralsko	288	12	4,17
Stráž pod Ralskem	2 188	163	7,45
Tachov	52	2	3,85
Velenice	85	3	3,53
Velký Valtinov	100	7	7,00
Zákupy	1 058	85	8,03
Zdislava	160	4	2,50
Mikroregion	18 459	1 090	5,59

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

Tato skutečnost je dána kvalitní nabídkou profesních příležitostí, a to jak v řešené lokalitě mikroregionu, tak i v dojezdovém okolí. Větší hodnoty míry nezaměstnanosti zaznamenávají spíše menší obce, u kterých není tolik ekonomicky aktivních obyvatel.

5.4 Organizační struktura mikroregionu

V této kapitole proběhne popis organizace mikroregionu. Bude upřesněno fungování mikroregionu, a kdo k tomu přispívá prostřednictvím organizační struktury. Teoretické vymezení orgánů mikroregionu je blíže popsáno v kapitole 3.3.

Orgány mikroregionu jsou:

- členská schůze,
- předsednictvo,
- revizní komise.

Členská schůze je nejvyšším orgánem svazku obcí. Je tvořena pověřenými zástupci jednotlivých obcí. Při jednání má každý člen (obec) jeden hlas. Členská schůze se v případě mikroregionu Podralsko schází jednou za měsíc a probírá možnosti uplatňování dotací. Na Valné hromadě, která probíhá vždy jednou ročně, si členové ustanoví výši příspěvku mikroregionu, kdy na rok 2017 byla ustanovena příspěvková hodnota 3 Kč na jednoho občana v obci. Předsednictvo je tvořeno předsedou, místopředsedou a třemi členy svazku obcí. Předsedou svazku je pan Jiří Hauzer, který je zároveň starostou obce Osečná. Třemi obcemi v předsednictvu pak jsou Hamr na Jezeře, Stráž pod Ralskem a Noviny pod Ralskem. Revizní komise je tříčlenná a bývá volena členskou schůzí na dva roky. Mezi pravomoci revizní komise patří navrhování rozpočtu a dále tvoří roční závěrku.

5.5 Občanská vybavenost mikroregionu

V této kapitole je představen mikroregion z pohledu občanské vybavenosti. Souhrn se týká kulturních a sportovních objektů v obcích mikroregionu.

V tabulce 8 jsou uvedeny veškeré nemovité památky mikroregionu Podralsko dle seznamu obcí ke konci roku 2015. Na celé lokalitě lze najít velkou řadu památek, ať už se jedná o zámky, hrad, kostely nebo zemědělská stavení. Kulturní a historické dědictví významně ovlivňuje činnosti mikroregionu, zejména v přilákání turistů na cestovní ruch. Avšak na druhé straně je nepříznivý stav těchto památkových objektů, mikroregion neustále

investuje do oprav těchto objektů a bohužel i přesto je jich většina v neuspokojivém stavu. Druhá část tabulky byla věnována informacím o sportovním zázemí, zjišťováním u obcí mikroregionu vyplynulo, že většina obcí sportovní zázemí pro své občany má, většinou se tedy jedná o sportovní areály (fotbalové) nebo sportovní hřiště, v případě několika obcí jde ještě o vyžití u rybníků nebo koupališť.

Tabulka 8 - Seznam kulturních památek a sportovních subjektů mikroregionu

Obec	Významné nemovité kulturní památky a stavby	Sportovní zázemí
Bělá p. Bezd.	Kostel Povýšení sv. Kříže, opevnění Česká brána, zámek, Augustiniánský klášter, radnice, dům č.p.85, 86, věznice, děkanství, pomník Na stráž, socha sv. Jana Nepomuckého, sloup se sochou P. Marie	ANO
Bezděz	Hrad Bezděz s ochranným pásmem – od r. 1978 prohlášen NKP, kostel sv. Jiljí, fara, křížová cesta	ANO
Bohatice	Kaplička, dům č.p.5, socha sv. Antonína Paduánského, sloup se sochou P. Marie Immaculaty	NE
Brniště	Kostel sv. Mikuláše, dům č. p. 3, 12, 70, 73	ANO
Cetence		NE
Doksy	Kostel sv. Bartoloměje a P. Marie Monserratské, špitál (č.p.150), zámek, socha sv. Jana Nepomuckého, Mariánské sousoší, hřbitov – náhrobek Benenitzův, Břehyně – kaple sv. Vavřince, č.p.280, mlýnský náhon, Staré Splavy – č.p. 37,38,40,43,44,45	ANO
Dolní Krupá	Kostel sv. Václava, fara, zvonice, socha sv. Jana Nepomuckého	NE
Dubá		NE
Dubnice	Kostel Narození P. Marie, dům č.p. 135,145,190	ANO
Hamr na Jez.		ANO
Jablonné v Podještědí	Kostel P. Marie, opevnění, špitál – kostel sv. Wolfganga, hřbitovní kaple bl.Zdislavy, Dominikánský klášter, zámek Nový Falkenburg, socha P. Marie Immaculaty, socha s. Vincence, Morový sloup, sloup se sochou Boha Otce, socha sv. Jana Nepomuckého a sv. Zdislavy, dům č. p. 16, 31, 93, 147, 161, 322, 335	ANO
Křižany		NE
Mimoň	Kostel Božího hrobu, kostel sv. Petra a Pavla, dům č.p.35, 71, 80, 81, 101, 106 (fara), 135, socha – Getsemanská zahrada, socha P. Marie Immaculaty, socha sv. Ignáce, socha sv. Jana Nepomuckého, sloup se sochou P. Marie	ANO
Noviny pod Ralskem	Kaple Nejsvětější Trojice, dům č. p. 12, 42, 44, 46, boží muka, zavodňovací kanál Průrva Ploučnice	ANO
Okna	Kostel Nanebevzetí P. Marie, dům č. p. 16	ANO
Osečná	Kostel sv. Víta, sloup se sochou P. Marie, sousoší sv. Hedviky, sv. Jana a sv. Pavla	ANO
Pertoltice pod Ralskem		ANO

Obec	Významné nemovité kulturní památky a stavby	Sportovní zázemí
Ralsko		ANO
Stráž p. Ralskem	Kostel sv. Zikmunda, kaple sv. Jana Nepomuckého, zámek, fara, dům č. p. 16, socha sv. Valentina	ANO
Tachov	Kaple, dům č. p. 38	NE
Velenice	Tvrz, kostel Nejsvětější Trojice, fara, kaple Božího hrobu, kaple sv. Josefa, kaplička Ecce Homo, reliéf Ukřižování, socha sv. Jana Nepomuckého, socha sv. Prokopa, silniční most přes Svitávku, dům č. p. 12, 16, 19, 21, 26, 31, 48, 74, 98, 99, 108, 110, 113, 119, 121...	NE
Velký Valtinov		ANO
Zákupy	Zámek, Kapucínský klášter, kostel sv. Fabiána a Šebestiána, kaple P. Marie, sloup se sochou sv. Tadeáše, sloup se sousoším Nejsvětější Trojice, 2 mosty, dům č. p. 36, 51, 67, 88, 91, 116, 147, 234, 243, 303	ANO
Zdislava		NE

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

Mikroregion Podralsko je dostatečně vybaven kulturními objekty, ohledně sportovních zařízení je stále co vylepšovat, avšak současná situace není kritická.

5.6 Rozpočet mikroregionu

Tato kapitola představí mikroregion a jeho finanční schopnosti, zvláště situaci za jednotlivé obce a jejich finanční situaci i za celý mikroregion. Rozpočtové principy mikroregionu jsou teoreticky vymezeny v kapitole 3.4 Financování mikroregionu.

5.6.1 Příjmy a výdaje obcí

Z tabulky 9 níže plyne, že jednu z největších zadlužeností na obyvatele má obec Bělá pod Bezdězem (7,25 tis. Kč/ob.) a obec Hamr na Jezeře se stavem, kde je zjištěná hodnota až 7,80 tis. Kč na 1 obyvatele.

Tabulka 9 - Příjmy a výdaje obcí, daňová výnosnost, zadluženost 2015 (tis. Kč)

Obec	Příjmy	Výdaje	Financování	Daňový výnos	Daň. výn. na 1 obyv.	Dluhy	Dluh na 1 ob.
Bezděz	3 938	2 447	-1 491	1 047	4,49	0	0
Bělá pod Bezdězem	95 729	85 817	-9 912	34 925	7,25	9 732	2
Bohatice	2 196	1 825	-371	385	2,69	0	0
Brniště	10 521	8 697	-1 824	6 713	5,02	0	0
Cetenov	2 032	1 039	-993	1 230	3,02	0	0
Doksy	89 990	55 490	-34 500	25 850	5,05	3 495	0,68
Dolní Krupá	825	825	0	460	2,95	0	0
Dubnice	2 988	1 949	-1 039	2 115	4,06	0	0
Dubá	2 973	1 201	-1 772	1 598	5,21	0	0
Hamr na Jezeře	6 333	5 684	-649	2 699	7,8	4 624	13,36
Jablonné v Podještědí	60 374	75 735	15 361	20 657	5,48	0	0
Křižany	1 997	2 516	519	1 100	4,32	0	0
Mimoň	124 204	123 880	-324	29 096	4,29	367	0,05
Noviny pod Ralskem	2 515	2 221	-294	1 430	6,19	0	0
Okna	2 902	1 396	-1 506	833	3,14	0	0
Osečná	17 099	11 943	-5 156	4 449	4,57	0	0
Pertoltice pod Ralskem	2 795	1 414	-1 381	1 273	4,2	0	0
Ralsko	95 767	103 917	8 150	3 743	3,05	0	0
Stráž pod Ralskem	69 911	68 681	-1 230	27 346	6,69	3 357	0,82
Tachov	1 810	1 508	-302	600	6,45	0	0
Velenice	1 044	117	-927	1 010	6,82	0	0
Velký Valtinov	906	157	-749	623	3,33	0	0
Zákupy	38 226	39 693	1 467	14 235	5,87	0	0
Zdislava	1 005	1 203	198	520	4,98	0	0
Mikroregion celkem	638 080	599 355	-38 725	183 937	4,87	21 575	0,70

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

Tento stav je zřejmě dán kvůli velkým investicím obcí do kanalizační a vodovodní sítě. Většina obcí mikroregionu pak nemá téměř žádnou zadluženost.

5.6.2 Finanční stav mikroregionu

Tabulka 10 popisuje stav mikroregionu Podralsko v roce 2015, kdy se příjmy vyrovnaly výdajům a na konci roku byl finanční stav příjmů a výdajů svazku nulový, mikroregion po konsolidaci nebyl ani ve schodku, ani v přebytku.

Tabulka 10 - Stav financování mikroregionu k roku 2015

Příjmy	neinvestiční transfery	117 000,00
	investiční transfery od obcí	1 853 399,00
	obecné příjmy a výdaje z finančních operací	500,00
	celkem	1 970 899,00
Výdaje	nákup služeb	15 000,00
	ostatní záležitosti kultury	15 000,00
	samostatné movité věci	1 853 399,00
	obecní příjmy a výdaje	5 000,00
	ostatní osobní výdaje	25 000,00
	materiál	2 000,00
	služby pošt	2 000,00
	nákup služeb – ostatní	44 500,00
	poskytnuté neinvestiční příspěvky a náhrady	9 000,00
	celkem	1 970 899,00

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů mikroregionu

Tento stav si drží mikroregion Podralsko již několik let v kuse. Finanční situaci lze brát za více než příznivou.

5.7 Strategické dokumenty

Tato kapitola představí strategické dokumenty mikroregionu Podralsko. Jedná se o dokumenty, kterými se mikroregion řídí nejen při budoucím, ale i současném rozvoji.

5.7.1 Strategický plán

Mikroregion Podralsko má vypracovaný strategický plán. Strategický plán a jeho náležitosti jsou detailněji popsány v kapitole 2.2. Skládá se z analytické a návrhové části. Analytická část se skládá z 9 kapitol a obsahuje úvodní seznámení do problematiky,

vymezení mikroregionu, sociálně ekonomickou analýzu, kde jsou jednotlivě rozpracovány části o ekonomické situaci, lidských zdrojích, technické a dopravní infrastrukturu, životním prostředí, cestovním ruchu, zemědělství a účasti v dotačních programech, další části analýzy jsou vztahy mikroregionu a obcí, problémy a záměry obcí jako celku, vypracovaná SWOT analýza, strategické cíle mikroregionu, návrhová opatření a závěry a doporučení.

Práce na zpracování této rozvojové studie mikroregionu Podralsko vedení mikroregionu zahájilo 2. srpna 2000 schůzkou orgánů mikroregionu a na této schůzi byl navržen obecný postup při zpracování studie. Během srpna probíhaly setkání zpracovatelů se zástupci jednotlivých členů. Řízenými pohovory probíhalo zjišťování obecných údajů o obcích, jejich budoucí vyhlídka a záměry. 6. září 2000 proběhla první velká diskuze a formulace strategických závěrů. Na dalších setkáních byla postupně zpracována SWOT analýza, jednotlivé strategické cíle a opatření.

Strategický plán je tedy výhledově dlouhodobějšího charakteru a je v současnosti platný. Jsou v něm sice zavedeny údaje o obcích ze starších dat, ale na celkovém utvoření cílů a strategií to vliv nemá.

Nevýhodou mikroregionu je právě obecní diverzita, která se týká velikostí obcí. Většina obcí menšího charakteru vůbec žádným strategickým plánem nedisponují a nelze tedy jednoznačně čerpat z obecních strategií. Bylo nejlepším rozhodnutím zadat vypracování celkové strategie, ve které jsou zastoupeny záměry a problémy obcí jako celku.

5.7.2 Rozvojová studie

Mikroregion má v současné době zpracovanou také rozvojovou studii venkovských mikroregionů, ve které jsou zpracovány nutné programy na vylepšení stavů obcí. Jedná se především o programy rozvoje, a to o program dovybavení obcí výpočetní technikou, program zlepšení čistoty vod v povodí Panenského potoka a program rozvoje cykloturistiky. V této studii je uvedeno, jak by mikroregion těchto opatření a rozvoje měl dosáhnout, jsou zde stanoveny dílčí cíle a náležití garanti úkolů.

6. Základní charakteristika obce Bělá pod Bezdězem

V této kapitole proběhne seznámení s obcí Bělá pod Bezdězem, konkrétně s její organizací, finanční situací, socio-demografickým výtýčením obce a ekonomickým potenciálem.

6.1 Obecné informace o obci

Obec se rozprostírá v okolí lesů a luk v nadmořské výšce 301 m, leží na okraji Středočeského kraje, 14 km na severozápad od Mladé Boleslavi směrem na Doksy a Českou Lípu. Obec má status města, jehož katastrální výměra sahá až do oblasti rozsáhlé 63,20 km². V textu ale bude dále používáno pro Bělou pod Bezdězem pojmenování obec.

Obec se dělí na 5 obecních částí, kterými jsou Bělá pod Bezdězem, Bezdědice, Březinka, Hlínoviště a Vrchbělá. Partnerskými městy jsou německé Gross-Bieberau v okrese Darmstadt-Dieburg a Slovenský Svätý Jur.

Obrázek 6 - Administrativní členění České republiky
Zdroj: MUBELA.CZ

Na obrázku 6 je nastíněna poloha obce Bělá pod Bezdězem na mapě České republiky, umístění obce je na hranici Středočeského a Libereckého kraje, spíše v severní části republiky.

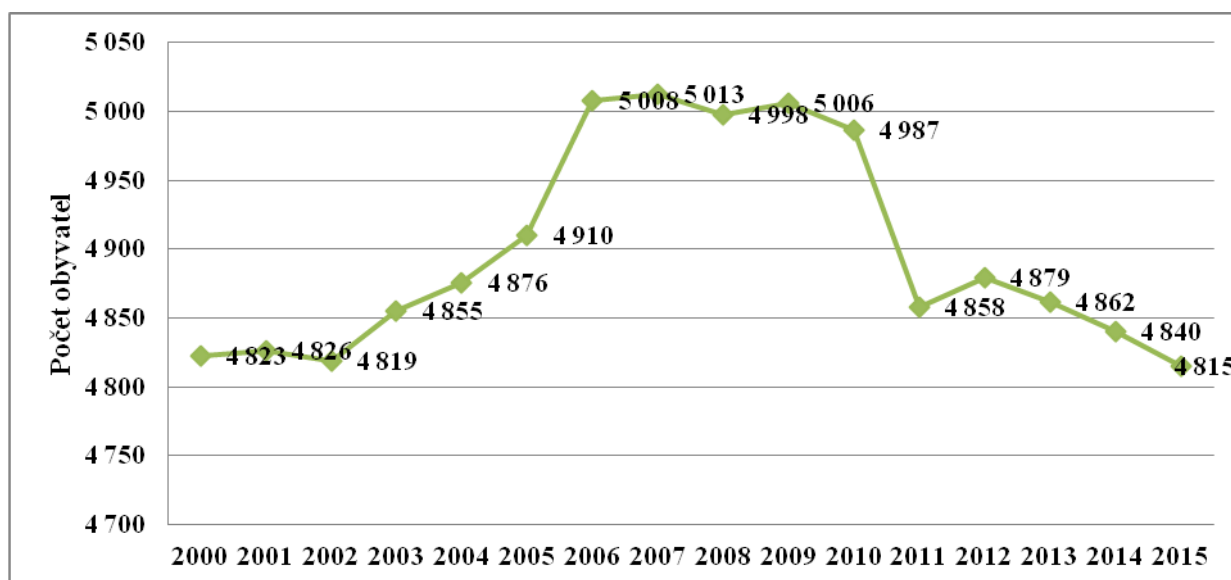

6.2 Socio-demografická charakteristika obce

V této kapitole proběhne nastínění vývoje počtu obyvatel obce Bělá pod Bezdězem, údaje o pohybu obyvatelstva, věkové složení obce Bělá. Údaje k této kapitole jsou čerpány především z Českého statistického úřadu a to zejména z oddílů o demografickém pohybu obyvatel a sčítání lidu v roce 2015 a z vlastních údajů obce.

6.2.1 Vývoj počtu obyvatel obce

V roce 2015 činil počet trvale bydlících v obci Bělá pod Bezdězem 4 815 obyvatel. V posledních patnácti letech je patrný rozkolísaný trend z hlediska vývoje počtu obyvatel obce, viz obrázek 7.

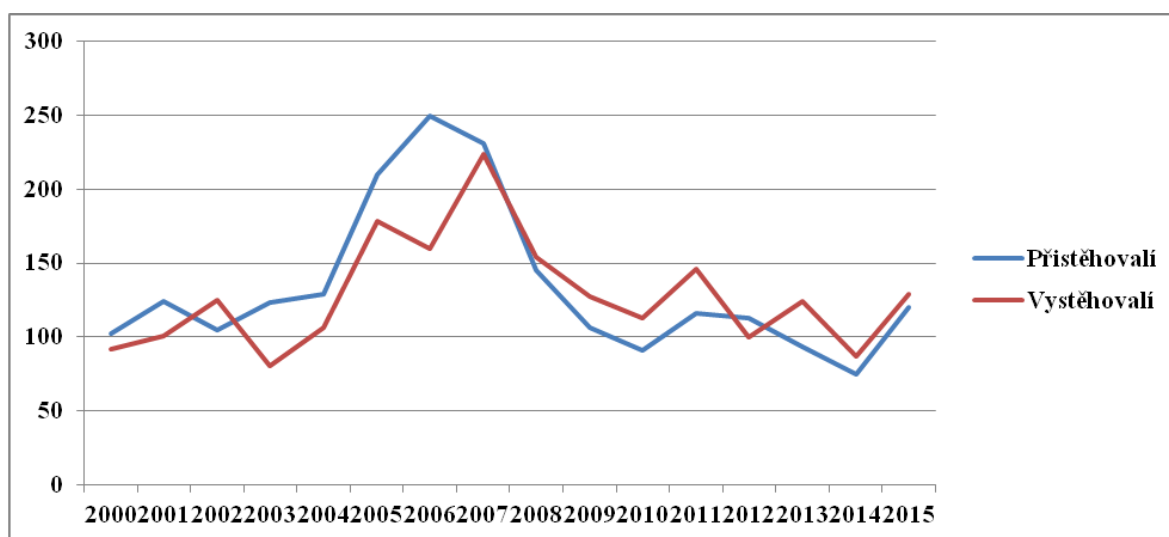
Obrázek 7 - Vývoj počtu obyvatel obce v letech 2000–2015

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

V letech 2002 až 2007 počet obyvatel plynule rostl, v roce 2011 nastal prudký pokles, který byl vyvážen jednorocním zvýšením, po kterém následoval od roku 2012 trvalý pokles počtu obyvatel, a to na úroveň nižší, než jaká byla v roce 2001, což může mít příčinu v migraci obyvatel obce do obcí většího charakteru, například kvůli profesním nabídkám. K 31. 12. 2015 činil tedy počet obyvatel obce 4 815.

6.2.2 Pohyb obyvatelstva obce

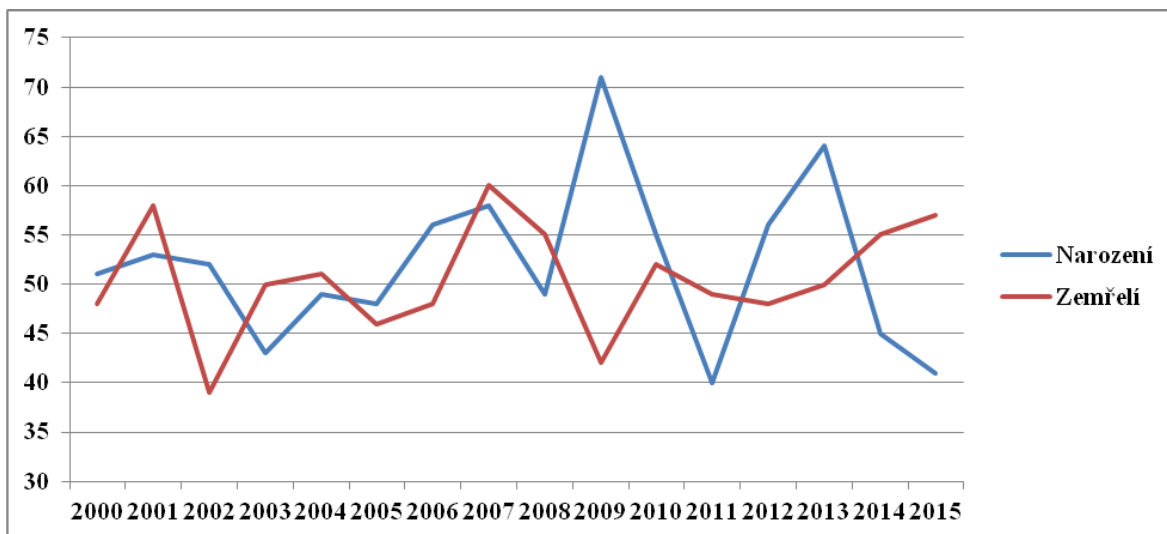
Vývoj početního stavu populace obce je výsledkem dvou pohybů obyvatelstva – přirozeného (tj. rozdíl mezi počtem narozených a zemřelých) a mechanického (tj. rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých). Nárůsty a poklesy počtu obyvatel obce Bělá pod Bezdězem jsou ovlivňovány zejména migrací, u které je patrný kolísavý trend v průběhu sledovaného období, jak je vidět na obrázku 8.

Obrázek 8 - Mechanický pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015

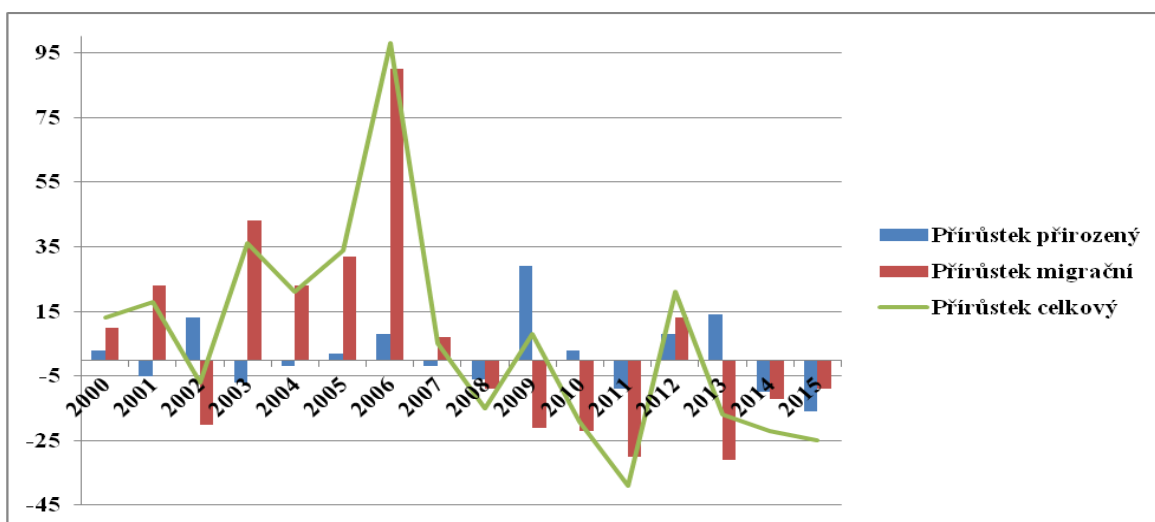
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Zejména v letech 2004–2006 byl evidentní nárůst počtu přistěhovalých osob, po kterém následoval výrazný pokles jejich počtu. Avšak v průběhu dalších let se stav obrátil a počet vystěhovalých tak od roku 2013 převyšoval počet přistěhovalých. Stejně tak i u přirozeného pohybu je evidentní rozkolísaný vývoj na obrázku 9. V roce 2009 došlo k výraznému navýšení počtu narozených (tj. 71 dětí), po kterém následoval prudký pokles až do roku 2011, kdy bylo dosaženo minima sledovaného období (41 narozených). Následovalo meziroční zvýšení a od té doby je patrný sestupný trend. U počtu zemřelých jsou patrné menší výkyvy než u narozených, přičemž počet zemřelých plynule roste od roku 2012 a od roku 2014 je vyšší než počet narozených.

Obrázek 9 - Přirozený pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Celkový početní vývoj populace obce kopíruje křivku migračního pohybu, jelikož hodnoty migračního přírůstku/úbytku jsou výrazněji vyšší než hodnoty přirozeného přírůstku. V roce 2013 převýšil počet vystěhovalých počet přistěhovalých a tento trend v následujících letech pokračoval. Ve městě tak docházelo k migračnímu úbytku, který spolu s přirozeným úbytkem v posledních dvou letech (tj. 2014 a 2015) ve výsledku znamenal celkový úbytek populace obce (viz obrázek 10).

Obrázek 10 - Pohyb obyvatelstva obce v letech 2000–2015
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

6.2.3 Struktura obyvatel dle věku

Pro vývoj populace obce je klíčový nejen počet přistěhovalých a vystěhovalých, ale i jejich struktura z hlediska věku a pohlaví. Počet přistěhovalých mužů a žen v posledních pěti letech byl víceméně vyrovnaný, jak je vidět v tabulce 11. Nejvíce se do obce stěhovaly osoby ve věkové skupině 15–64 let. Obdobně tomu bylo i u vystěhovalých (z hlediska poměru pohlaví i věku).

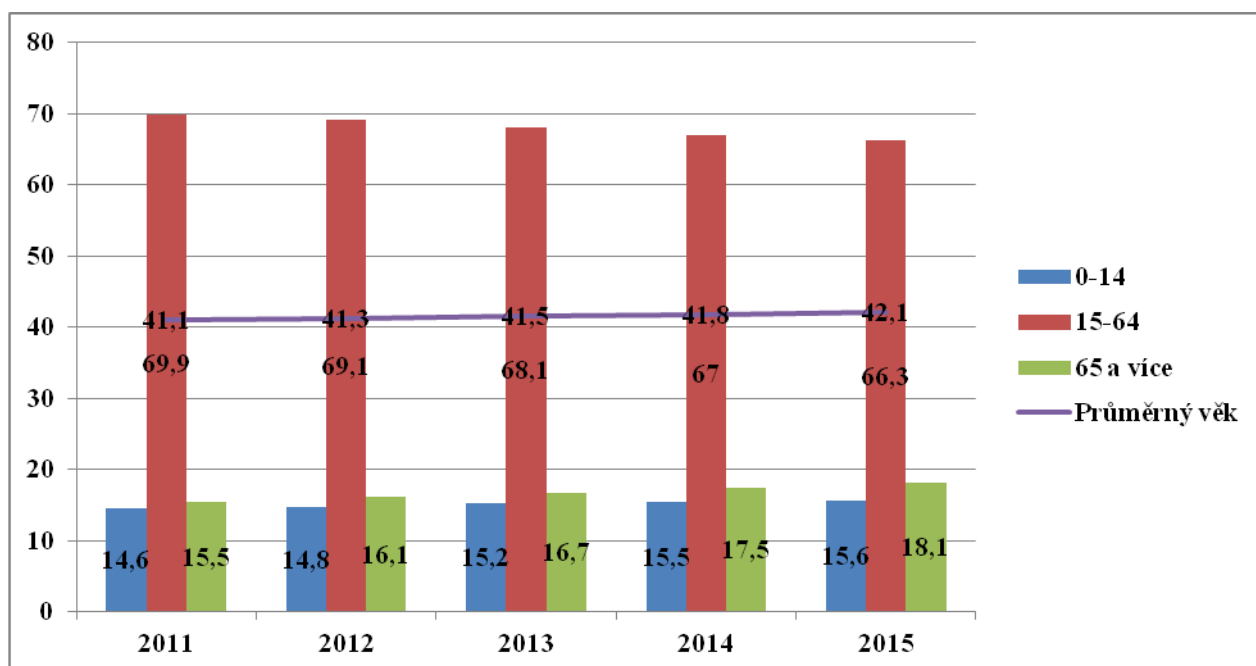
Tabulka 11 - Struktura přistěhovalých a vystěhovalých v letech 2006–2015

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Přistěhovalí		250	231	145	106	91	116	113	93	75	120
v tom	muži	156	130	76	60	49	58	62	48	38	60
	ženy	94	101	69	46	42	58	51	45	37	60
v tom ve věku	0–14	24	33	28	20	15	21	24	14	18	29
	15–64	221	196	112	84	72	90	84	75	55	88
	65 +	5	2	5	2	4	5	5	4	2	3
Přistěhovalí na 1 000 obyvatel		50,6	46,3	28,9	21,2	18,2	23,8	23,2	19,0	15,4	24,9
Vystěhovalí		160	224	154	127	113	146	100	124	87	129
v tom	muži	82	132	85	70	55	73	43	57	44	61
	ženy	78	92	69	57	58	73	57	67	43	68
v tom ve věku	0–14	19	25	21	12	19	37	21	27	12	30
	15–64	137	187	129	108	86	104	74	89	71	92
	65 +	4	12	4	7	8	5	5	8	4	7
Vystěhovalí na 1 000 obyvatel		32,4	44,9	30,7	25,4	22,6	29,9	20,5	25,4	17,9	26,7
Přírůstek stěhováním		90	7	-9	-21	-22	-30	13	-31	-12	-9
v tom	muži	74	-2	-9	-10	-6	-15	19	-9	-6	-1
	ženy	16	9	-	-11	-16	-15	-6	-22	-6	-8
v tom ve věku	0–14	5	8	7	8	-4	-16	3	-13	6	-1
	15–64	84	9	-17	-24	-14	-14	10	-14	-16	-4
	65 +	1	-10	1	-5	-4	-	-	-4	-2	-4

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Výše uvedené skutečnosti odpovídají aktuálním trendům v oblasti osídlení. Mezi nimi lze jmenovat zejména suburbanizační proces, jehož vlivem dochází k úbytku obyvatel v městském prostoru ve prospěch venkova a k rozrůstání venkovských obcí. Nejvíce migračně atraktivní jsou obce o menší a střední populační velikosti, tj. s počtem obyvatel 500–5000 (především v zázemí velkých měst). Výsledkem je pak proměna sociální a demografické struktury venkovských oblastí, což s sebou nese proměnu nároků na služby poskytované v obci. Věková struktura populace je základním demografickým ukazatelem.

Její stav a proměna jsou ovlivněny nejen stěhováním obyvatel, ale i posunem obyvatel přirozeným stárnutím do starších věkových skupin.

Obrázek 11 - Věková struktura obyvatelstva (%) v letech 2011–2015

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

V posledních pěti letech se v populaci obce Bělá pod Bezdězem neustále zvyšuje zastoupení dětské i seniorské složky (viz obrázek 11). Naopak podíl obyvatelstva ve věku 15–64 let neustále klesá. Vzhledem ke skutečnosti, že seniorská složka převyšuje dětskou, dochází v obci k demografickému stárnutí, což lze doložit rostoucí hodnotou průměrného věku. Po celé sledované pětileté období se hodnoty indexu stáří pohybují nad hodnotou 100 %, což znamená, že počet obyvatel v seniorském věku převažuje nad počtem obyvatel ve věku 0–15 let.

Tabulka 12 - Struktura obyvatel dle věku, 2015

Věková kategorie	Počet
0–2 roky	143
3–5 let	150
6–14 let	440
15–25 let	513
26–40 let	1 042
41–64 let	1 555
65 +	872
Celkem	4 815

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

Na potřebu zajištění dostatečných kapacit v oblasti služeb školního a předškolního vzdělávání a sociálních služeb ukazuje i podrobnější členění obyvatelstva dle věku, jako je v tabulce 12 výše. Děti ve věku 0–2 roky se budou postupně ucházet o přijetí do mateřské školy ve městě a současně děti ve věkové kategorii 3–5 let budou mít zájem nastoupit do místní základní školy. Následně je třeba vzít v potaz budoucí plodnost věkové skupiny 15–25 let a 26–40 let.

6.3 Ekonomický potenciál obce

V této podkapitole budou zmíněna zpravidla fakta, která se týkají ekonomické situace obce. Bude představena ekonomická aktivita obyvatel obce, charakteristika trhu práce, využívání infrastruktury kvůli případnému dojíždění do škol nebo profesí. Data, využitá v této podkapitole, byla většinou čerpána z databáze Českého statistického úřadu.

Ekonomicky aktivní obyvatelé představují zdroj pracovní síly v obci. Tato skupina zahrnuje osoby zaměstnané i nezaměstnané. Mezi faktory, které ovlivňují stupeň ekonomické aktivity obyvatelstva, patří zejména počet obyvatel v produktivním věku, složení obyvatelstva z hlediska věku, obyvatelé v důchodovém věku a ti, kteří se připravují na budoucí povolání (studenti).

Tabulka 13 - Ekonomická aktivita obyvatel s obvyklým pobytem, 2015

Ekonomicky aktivní		2 409
z toho	Zaměstnaní včetně pracujících studentů a učňů	2 199
	Nezaměstnaní	210
Ekonomicky neaktivní		2 201
Důchodci		.
Žáci, studenti a učni		643
Celkem		4 815

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Jak vychází z tabulky 13, bylo v roce 2015 v obci evidováno celkem 2 409 ekonomicky aktivních obyvatel, což je více jak 50 % obyvatel obce, z toho pouze 210 (4,4 %) jich bylo nezaměstnaných. Žáci, studenti a učni čítali pak 643 osob. Údaj ohledně stavu důchodců bohužel nebylo možno dohledat, proto je v tabulce vynechán.

Tabulka 14 - Uchazeči o zaměstnání v letech 2011–2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Podíl nezaměstnaných osob dosažitelných (%)	7,2	.	4,6	4,9	4,6
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce – dosažitelní	186	.	156	160	148
Počet uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce	187	.	157	160	149
Počet uchazečů v evidenci úřadu práce – absolventů	7	.	7	6	4
Počet uchazečů v evidenci úřadu práce nad 12 měsíců	58	.	56	57	48

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ a obce

V zaznamenaných pěti letech dochází v obci k příznivému vývoji v oblasti nezaměstnanosti (viz tabulka 14). Pozitivní je zejména pokles podílu nezaměstnaných osob dosažitelných ze 7,2 % v roce 2011 na 4,6 % v roce 2015. Obdobně poklesl i počet uchazečů o zaměstnání (vč. dosažitelných) v evidenci úřadu práce (o 20 %) i počet uchazečů z řad absolventů (o 43 %). Snížení počtu uchazečů nezaměstnaných déle jak 12 měsíců bylo mírnější – cca 17 %. Údaje za rok 2012 nebyly dostupné.

6.3.1 Struktura trhu práce v obci

V obci je registrováno celkem 886 podnikatelských subjektů, z nichž 785 představují fyzické osoby, jak vychází z tabulky 15.

Tabulka 15 - Podnikatelské subjekty podle právní formy, 2015

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Fyzické osoby	785	377
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	715	340
Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	51	25
Zemědělství podnikatelé	16	10
Právnícké osoby	101	54
Obchodní společnosti	33	26
Akciové společnosti	2	2
Družstva	3	3
Celkem	886	431

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Právnícké osoby jsou zastoupeny celkem 101, obchodní společnosti 33, akciové společnosti jsou zde pouze 2 a družstva 3. Avšak se zjištěnou aktivitou se jedná u všech výše uvedených subjektů víceméně o poloviční počet.

Tabulka 16 - Významné ekonomické subjekty působící v obci, 2015

NÁZEV	VELIKOSTNÍ KATEGORIE DLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ
TIBERINA AUTOMOTIVE BĚLÁ spol. s r.o.	200–249
MIRLAND s.r.o.	10–19
T-TRANSPORTBETON s.r.o.	1–5
Jaroslav Cankař a syn ATMOS	100–199
Walterglass, a.s.	250–499
Tom Bohemia Crystal, s.r.o.	50–99
RP Climbing, spol. s r.o.	100–199
DEHTOCHEMA BITUMAT, s.r.o.	1–5
DEHTOCHEMA - TN a.s.	10–19

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

Významnými zaměstnavateli v obci jsou zejména Tiberina automotive Bělá spol. s.r.o.; Jaroslav Cankař a syn ATMOS; Walterglass, a.s.; Tom Bohemia Crystal, s.r.o.; Mirland s.r.o.; RP Climbing, spol. s.r.o.; T-Transportbeton s.r.o.; Dehtochema Bitumat, s.r.o., jak je patrné v tabulce 16. Z tabulky lze vyčíst kategorie dle počtu zaměstnanců, je vidět, že největším zaměstnavatelem v obci je podnik Walterglass, a.s., jehož počet zaměstnanců je v rozmezí 250–499.

6.3.2 Dojíždění obyvatel z obce

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo obce pracuje nejen u zaměstnavatelů provozujících svou činnost v obci Bělá pod Bezdězem, jejichž zaměstnanci tvoří mj. i obyvatelé okolních obcí a měst, ale vyjíždí z obce do Mladé Boleslavi.

Nejvíce častým důvodem mobility obyvatel v obci je zejména výjezd do škol nebo do zaměstnání, kterou zobrazuje tabulka 17.

Tabulka 17 - Dojížd'ka do Mladé Boleslavi, 2015

OBLAST VYJÍŽDKY	DOJÍŽDĚJÍCÍ CELKEM	DOJÍŽDĚJÍCÍ DO ZAMĚSTNÁNÍ				
		CELKEM	Z TOHO ŽENY	CELKEM	Z TOHO	
					VE VĚKU 6–14 LET	DOJÍŽDÍ DENNĚ
Celkem	14 603	11 879	4 212	2 724	649	2 377
v rámci okresu	9 613	7 644	3 303	1 969	612	1 909
z jiných okr. kraje	1 170	951	221	219	10	154
z jiných krajů	3 820	3 284	688	536	27	314
Obec vyjížd'ky						
Kosmonosy	898	720	297	178	74	171
Mnichovo Hradiště	627	540	220	87	6	84
Bakov nad Jizerou	620	514	221	106	31	101
Bělá pod Bezdězem	602	482	204	120	15	116

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů z ČSÚ

Z toho 482 osob dojíždí do zaměstnání (ca 42 % představují ženy) a 120 do škol (116 dojíždí denně). Z nízkého počtu dojíždějících dětí ve věku 6–14 let je patrné, že děti tohoto věku využívají zejména místní základní školu.

6.4 Organizační struktura obce

V této kapitole proběhne nastínění funkčnosti obce Bělá pod Bezdězem, orgánů a příslušníků obce a detailnější náhled na úřad obce, jehož teoretické vymezení je zmíněno v kapitole 4.2.

Součástí Úřadu obce Bělá pod Bezdězem je i matriční úřad a stavební úřad. Stavební úřad vykonává státní správu v přenesené působnosti. Obvod stavebního úřadu je tvořen správním územím obcí Bělá pod Bezdězem a místní části Březinka, Bezdědice, Vrchbělá a dále obcemi Čistá, Plužná, Březovice a Víška.

Obec je členem následujících sdružení:

- Svaz měst a obcí České republiky;
- Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska;

- Svazek obcí Máchův kraj;
- Není Bělá jako Bělá;
- Svazek obcí Mikroregion Podralsko;
- Místní akční skupina LAG Podralsko, z.s. (zapsaný spolek).

Obec dále spolupracuje s okolními obcemi. Významná je spolupráce v rámci mikroregionu Podralsko, jehož je členem.

6.4.1 Orgány obce Bělá pod Bezdězem

Orgány obce Bělá pod Bezdězem jsou:

- zastupitelstvo obce;
- rada obce: starostka Jitka Tošovská, místostarosta Lukáš Voleman, Libor Šimůnek, Mgr. Květuše Vernerová, Bc. Radek Fejfar, Ing. Rudolf Kouba, Límanová Jaromíra;
- městský úřad;
- zvláštní orgány obce.

Bělá pod Bezdězem má, jak již bylo zmíněno, počet obyvatel pod 5000 a tím pádem se řadí k obcím, které mají počet zastupitelů v rozmezí od 11 do 25, konkrétně u Bělé se jedná o 21 zastupitelů a 7 radních, v čele se starostkou a místostarostou obce. Zastupitelstvo ustanovilo dva výbory: Finanční výbor a Kontrolní výbor.

Komisi Rady obce je zřízeno celkem deset:

- Finanční komise;
- Komise pro mládež a sport;
- Komise pro kulturu;
- Komise pro památky a investice;
- Komise oceňovací a vyřazovací;
- Komise životního prostředí;

- Komise pořádku a bezpečnosti ve městě;
- Komise škodní;
- Komise přestupková;
- Komise bytová.

Obec zřídila zřizovacími listinami jednu organizační složku – zařízení bez právní subjektivity a tři příspěvkové organizace:

a) Organizační složka obce

- Technické služby obce Bělá pod Bezdězem;

b) Příspěvkové organizace

- Městská kulturní zařízení Bělá pod Bezdězem;
- Základní škola Bělá pod Bezdězem, okres Mladá Boleslav;
- Mateřská škola Bělá pod Bezdězem.

6.4.2 Struktura městského úřadu

Městský úřad je složen celkem ze čtyř odborů:

- Správní odbor,
- Finanční odbor,
- Odbor rozvoje a majetku obce,
- Odbor výstavby a životního prostředí.

V čele úřadu stojí tajemník. Na městském úřadě je zaměstnáno celkem devatenáct úředníků (z toho dva uvolnění zastupitelé, dva techničtí pracovníci na dobu určitou, jedna paní na úklid).

6.5 Občanská vybavenost obce

Pro tuto kapitolu bude stěžejní snaha představit obec a její občanskou vybavenost, zejména to co je pro obyvatele důležité a vyhledávané. Jedná se o kulturní stav, cestovní ruch v obci i okolí, sportovní vybavenost a památkovou zónu.

6.5.1 Kultura a cestovní ruch

Dnes je obec Bělá pod Bezdězem památkovou zónou, dochovaly se zde části městského opevnění a mnoho dalších historických staveb. Na náměstí v Bělé pod Bezdězem stojí barokní sloup se sochou Panny Marie v životní velikosti. I v blízkém okolí Bělé lze najít řadu historických památek a přírodních zajímavostí. Mezi hlavní 4 památkové části patří zámek, který leží přímo v obci; Česká brána, jež symbolicky značí vchod do středu obce; radnice a mariánský sloup na nově zrekonstruovaném náměstí.

V obci se nachází veřejná knihovna, dvě muzea, z nichž se jedno nachází v památkovém objektu České bráně a druhé také v památkovém objektu, a to v bělském zámku. Ve veřejné knihovně je umístěno infocentrum Bělá pod Bezdězem, které slouží jako zdroj informací o obci. Nedaleko obce se tyčí hrad Bezděz. V jeho blízkém okolí je vybudován multifunkční sportovní areál Motorland Bělá, který je rozdělen do několika tematických zón. V této lokalitě se též nachází volnočasový areál Středočeského kraje, který má velký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu, jelikož nabízí návštěvníkům in-line dráhu, lanové centrum, rozhlednu, dětskou zónu a minizoo. Areál byl zkolaudován v roce 2016, avšak aktuálně není plně využit.

Obec je dlouhodobě zapojena v programu Ministerstva kultury (dále jen MK) Záchrana architektonického dědictví, jehož prostřednictvím financovala v několika etapách výměnu části zámecké střechy a obnovy sgrafitových omítek. Prostřednictvím dalšího programu MK Regenerace městských památkových zón a rezervací obec opravila radnici a církevní stavby.

Vzhledem k poloze obce na spojnici dvou turistických regionů (Českého ráje, Máchova kraje) a svým historickým památkám je oblast turisticky hojně vyhledávaná a je tradiční

rekreační oblastí. Obec sousedí s dalšími rekreačními oblastmi obcí Doksy a Staré Splavy, kde se nachází rozlehlé Máchovo jezero sloužící rekreačním účelům. V Programu rozvoje cestovního ruchu Středočeského kraje je území obce Bělá pod Bezdězem vymezeno jako venkovská krajina s příznivými předpoklady pro cestovní ruch (KR-STREDOCESKY.CZ, 2014).

6.5.2 Sport

Ohledně sportovního vyžití je Bělá také velmi bohatá. Obec nabízí možnost sportu na nekrytém fotbalovém stadionu, na poměrně nově (z roku 2005) vystavené sportovní hale, která se nachází v centru obce. V roce 2015 bylo na obecním sídlišti vystavěno i workoutové cvičiště. Nedaleko centra obce se nachází koupaliště, které si zachovává přírodní a historický ráz a jehož součástí je i malý bazén pro děti a volejbalové hřiště. V obci je skateboardová rampa, kynologický areál, tenisové kurty, dětská hřiště a využít se dá také blízké střelnice, kde lze veškeré vybavení vypůjčit. Směrem na Doksy lze využít dostupného inline centra. K dispozici je také školní tělocvična, která je využívána na sportovní aktivity. Mezi sportovní kroužky a kluby v obci patří florbal, házená, korfbal, sportovní gymnastika, sportovní hry, stolní tenis, šerm, taekwon-do, turistický kroužek. Mezi vyhlášené sportovní akce obce Bělá pod Bezdězem patří Bělácup, jedná se o turnaj v házené, který se pořádá každoročně v červenci na obecním koupališti, a na který přijíždí zájemci i ze vzdálenějšího okolí, jakým je například hlavní město Praha.

6.6 Rozpočet obce

V této kapitole budou aplikovány teoretické znalosti z kapitoly 4.4 na konkrétní stav obce Bělá pod Bezdězem. Jedná se o velmi důležité hledisko pro posouzení významu obce. Je velmi důležité zabývat se její finanční situací a možnostmi. Základ představuje rozpočet obce, který jsou všechny obce povinny zpracovávat a podle něhož hospodaří. Při zpracování rozpočtu na jeden rok vychází obec z rozpočtového výhledu, který je víceletým finančním plánem hospodaření obce. Při hodnocení finančních možností obce Bělá pod Bezdězem z hlediska strategického řízení byla pozornost zaměřena zejména na rozpočet

obce a jeho strukturu (příjmy, výdaje), rozpočtový výhled a provozní saldo, a to za posledních měřených pět let.

6.6.1 Provozní saldo, schodek, přebytek

Provozní saldo představuje rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji, tj. jde o prostředky, které zůstávají obci k dispozici po úhradě provozu z běžných příjmů. Tyto finanční prostředky pak může obec využít například na investice, úhradu dluhu apod. U obce Bělá pod Bezdězem bylo provozní saldo v posledních sledovaných pěti letech pouze jednou záporné, a to v roce 2011, jak je zřejmé z tabulky 18. Provozní saldo v tomto roce činilo cca -0,3 mil. Kč (0 %). V následujících letech byl patrný nárůst, tj. kladná hodnota provozního salda, které dosáhlo maxima v roce 2014 (48 %, cca 59,4 mil. Kč).

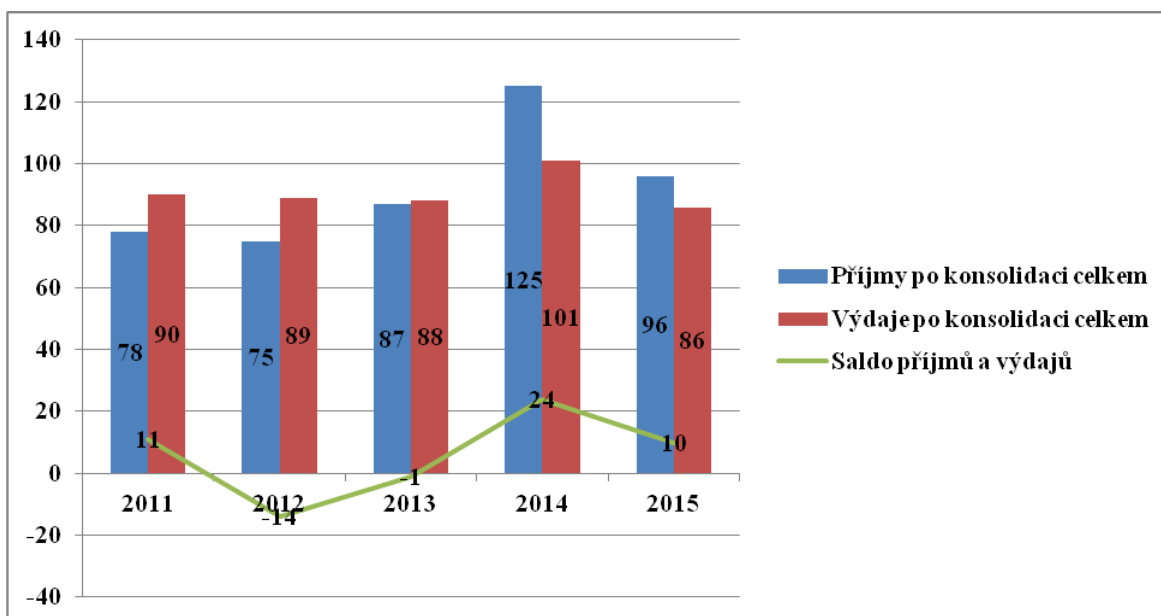
Tabulka 18 - Rozpočet obce (v Kč) Bělá pod Bezdězem v letech 2011–2015

TRÍDA	2011	2012	2013	2014	2015
Daňové příjmy	48 741 752	48 812 977	62 314 830	74 840 244	71 833 448
Nedaňové příjmy	5 886 892	5 498 497	6 049 151	7 906 807	7 492 398
Kapitálové příjmy	305 961	285 906	312 103	1 578 010	1 342 588
Přijaté dotace	23 428 218	20 370 098	18 353 719	41 153 770	15 061 260
Příjmy po konsolidaci celkem	78 362 823	74 967 478	87 029 803	125 478 831	95 729 694
Běžné výdaje	78 362 823	65 696 132	71 774 976	64 490 864	67 518 678
Kapitálové výdaje	11 272 485	23 112 096	16 437 233	36 988 014	18 298 647
Výdaje po konsolidaci celkem	89 635 308	88 808 228	88 212 209	101 478 878	85 817 325
Saldo příjmů a výdajů (schodek / přebytek)	-11 272 485	-13 840 750	-1 182 406	23 999 953	9 912 369
Provozní saldo (v Kč)	-305 961	8 985 440	14 942 724	59 409 957	26 868 428
Výše provozního salda (v %)	0	12	17	48	28

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

Saldo rozpočtu, které představuje rozdíl mezi příjmy a výdaji obce, ukazuje celkový pohled na příjmy a výdaje obce v zjišťovaných letech. V letech 2011–2013 měla obec Bělá

pod Bezdězem záporné saldo konsolidovaných příjmů a výdajů (viz obrázek 12). Schodek obec financovala úvěrem.

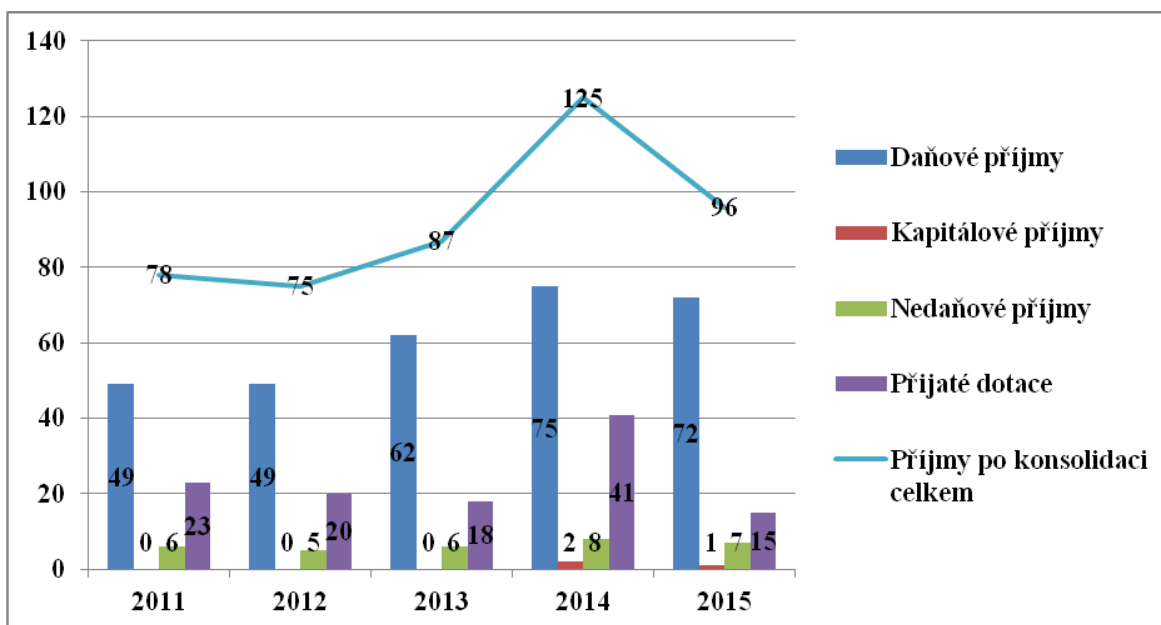
Obrázek 12 - Příjmy a výdaje obce (mil. Kč) v letech 2011–2015
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

V letech 2014 a 2015 dosáhla kladného výsledku hospodaření, a to pravděpodobně za cenu omezení své investiční aktivity.

6.6.2 Příjmy obce

Příjmy a výdaje jsou detailněji popsány v kapitole 4.41. Při aplikování teoretických znalostí na tuto kapitolu byl zjištěn vývoj celkových příjmů rozpočtu obce a jejich struktury v letech 2011–2015, jak také ukazuje obrázek 13.

Celkové konsolidované příjmy obce dosáhly 95,7 mil. Kč v roce 2015, což činí snížení o cca 24 % oproti roku 2014, tj. o cca 30 mil. Kč. Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši cca 7,5 mil. Kč v roce 2015, proti předchozímu roku klesly o 235 tis. Kč. Kapitálové příjmy činily 1,3 mil. Kč, to znamená, že pokračoval trend jejich poklesu (o 200 tis. Kč oproti roku 2014). Celkový objem přijatých transferů činil 15 mil. Kč, což představuje značné snížení o 26 mil. Kč v porovnání s předchozím rokem. Obec dále disponuje volnými finančními prostředky na svých účtech, které může použít, avšak nezapojuje je do rozpočtu. Volné finanční prostředky v roce 2015 činí cca 80 mil. Kč.

Obrázek 13 - Příjmy obce Bělá pod Bezdězem (mil. Kč) v letech 2011–2015

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

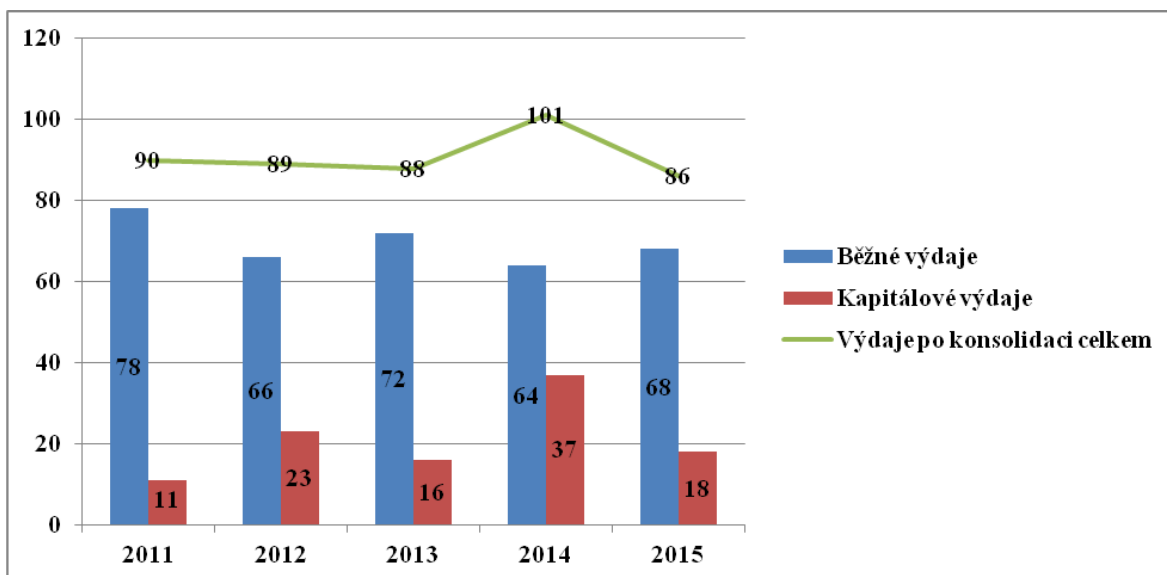
Z hlediska podílů jednotlivých typů příjmů rozpočtu obce tvořily nejvyšší podíl v roce 2015 daňové příjmy (cca 75 %), které obec získává na základě zákona o rozpočtovém určení daní a které zahrnují zejména sdílené daně. Druhé nejvýznamnější zdroje rozpočtu obce představují nedaňové příjmy, které plynou z aktivity obce či jiných subjektů ve prospěch obce (např. příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z pronájmu majetku obce apod.). Významný je i objem přijatých transferů. Kapitálové příjmy související s prodejem nemovitostí obce představují u obce Bělá pod Bezdězem méně významný zdroj příjmů.

6.6.3 Výdaje obce

Vývoj celkových výdajů rozpočtu obce a jejich struktury v letech 2011–2015 je zobrazen na obrázku 14. Celkové konsolidované výdaje obce dosáhly téměř 86 mil. Kč v roce 2015. V rozpočtu obce převládaly výdaje běžné, tj. spojené s provozem. U kapitálových výdajů je odlišná situace, jelikož tyto výdaje jsou mj. ovlivněny výší čerpaných dotací (zejména krytých z dotačních programů EU) a zahrnují např. finanční prostředky na investiční výstavbu, nákup nemovitostí atd. Výše kapitálových výdajů velmi kolísala. Nejvyšší

kapitálové výdaje měla obec v roce 2011 (11 mil. Kč), nejvyšší v roce 2014 (37 mil. Kč). V roce 2015 přesáhly kapitálové výdaje 18 mil. Kč, což představuje zhruba poloviční hodnotu kapitálových výdajů z roku 2014.

Obrázek 14 - Výdaje obce Bělá pod Bezdězem (mil. Kč) v letech 2011–2015
Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

Běžné výdaje dosáhly výše 67,5 mil. Kč v roce 2015 a podílely se tak na celkových výdajích 79 % v roce 2015. Kapitálové výdaje činily ca 18 mil. Kč, tj. podíl 21 % na celkových.

6.6.4 Zadluženost obce

V letech 2011–2013 nebyla obec Bělá pod Bezdězem zadlužena (viz tabulka 19).

V letech 2014 a 2015 pak vykázala zadluženost vlivem nárůstu úvěrů a komunálních dluhopisů. Naopak položku přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy měla obec po celé sledované období nulovou.

Tabulka 19 - Finanční ukazatele (v Kč), Bělá pod Bezdězem, v letech 2011–2015

UKAZATEL	2011	2012	2013	2014	2015
Příjem celkem (po konsolidaci)	78 362 823	74 967 478	87 029 803	125 478 831	71 833 448
Úroky	0	0	0	0	0
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků	0	0	0	0	170 813
Dluhová služba celkem	0	0	0	0	170 813
Ukazatel dluhové služby (v %)	0	0	0	0	0,24
Úvěry a komunální dluhopisy	0	0	0	1 096 918	9 732 269
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	0	0	0	0	0
Zadluženost celkem	0	0	0	1 096 918	9 732 269

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů obce

6.7 Strategické dokumenty obce

V této kapitole bude nastíněn výčet strategických dokumentů, které obec spravuje a dle kterých se řídí při čerpání dotací či plánovaného rozvoje obce. Bližší popis se nachází v kapitole 2.2.

6.7.1 Územní plán

Obec se v současné chvíli neřídí žádným územním plánem. V únoru 2016 byl vypracován a veřejnou vyhláškou na základě usnesení ze dne 14. 1. 2016 byl vydán Územní plán obce Bělá pod Bezdězem. Opatření obecné povahy Územního plánu obce Bělá pod Bezdězem nabylo účinnosti 4. 2. 2016, avšak 20. 6. 2016 bylo zahájeno jeho přezkumné řízení ze strany Krajského úřadu Středočeského kraje, který tak učinil na základě doručení podnětu k provedení přezkumného řízení v této věci, a to ze dne 28. 4. 2016. Důvodem podnětu je údajný nesoulad s právními předpisy (zejména s Politikou územního rozvoje

ČR, Zásadami územního rozvoje Středočeského kraje a s platnými právními předpisy stavebního práva). Územní plán tedy existuje, ale je veřejně nedostupný a nepoužitelný.

6.7.2 Strategický plán rozvoje obce Bělá pod Bezdězem

Strategický plán měla obec zpracovaný v roce 2006 s horizontem do roku 2020. Zpracování tohoto dlouhodobého strategického plánu rozvoje obce provedla Regionální rozvojová agentura Střední Čechy ve spolupráci s vytvořeným strategickým týmem, který koordinoval a kontroloval průběh a výstupy prací na tvorbě strategického plánu. Strategický plán tým byl složen z členů zastupitelstva obce, vybraných pracovníků městského úřadu, podnikatelů a zástupců rozmanitého spektra subjektů působících v obci. V první fázi byly zpracovány analytické podklady, a to ve formě profilu obce a podnikatelského průzkumu. V následující etapě zpracoval strategický tým ve spolupráci s vytvořenými pracovními skupinami (celkem pět) a zpracovatelem strategický dokument. V rámci strategického plánu byla stanovena celková vize a celková SWOT analýza. Následně bylo stanoveno pět klíčových oblastí: lidské zdroje, kultura a volný čas, infrastruktura, životní prostředí, podnikání a cestovní ruch. Ke každé z těchto oblastí byla stanovena vize, zpracována dílčí SWOT analýza a vymezeny prioritní oblasti. Implementační část, kterou při tvorbě strategického plánu nelze vynechat, nebyla vůbec vypracována. Pouze byl vytvořen akční plán, ve kterém byly definovány konkrétní projekty v tematických oblastech zejména pro období roku 2012 s výhledem do konce volebního období. Současně v něm byly obsaženy i projekty dlouhodobějšího charakteru. Akční plán včetně zásobníku projektů byl aktualizován v periodě jedenkrát za dva roky. Strategický plán byl zejména podkladem pro čerpání dotací a plánování dalších rozvojových akcí, vzhledem k chybějící implementační části nebyl systematicky vyhodnocován, pouze v případě potřeby doplňován akční plán. Z toho důvodu, že obec si aktualizovala pouze akční plán lze konstatovat, že strategický plán je zastaralý a neobnovovaný z roku 2006.

7. Analýza vnějšího a vnitřního prostředí, SWOT analýza

Každá organizace funguje uvnitř určitého prostředí, kdy na sebe vzájemně působí a ovlivňují se. Tyto reakce představují nejenom přínosy, ale i rizika, případně obojí. Pokud vedení nebude moci vliv prostředí odhalit a konkretizovat, organizace nezávládne reagovat a tím pádem se snižují vyhlídky na úspěšné přežití. K determinaci vnějšího a vnitřního prostředí obce a mikroregionu bude využito strategických dokumentů subjektů i teoretických znalostí řešeného území.

Obecně lze charakterizovat dvě hlavní části prostředí organizace, a to vnější a vnitřní, ze kterých v závěru kapitoly vyplyne SWOT analýza obce i mikroregionu.

Analýza vnějšího prostředí

Dopomáhá obci k lokalizaci jejích příležitostí a hrozeb. Každá obec by měla analyzovat své prostředí a identifikovat tak potenciální příležitosti k rozvíjení obce, avšak na druhou stranu je nutné předejít rizikům a analyzovat je především do budoucna. Příležitostí a hrozeb se obec nejspíše nezbaví, je ale možné je omezit na minimální míru. K analýze vnějšího prostředí se používá analýza PEST.

Jedná se o hodnocení faktorů:

- politických,
- ekonomických,
- sociálních,
- technologických.

Politické faktory jsou důležitou součástí analýzy. Zabývají se problematikou stability politické scény, která při jejích výkyvech má vliv i na legislativní rámec ČR. Kromě stability je přirozeně důležitý také obsah, a to jak ten současný, tak ten budoucí. Sledují se tak všechny zavedené zákony a návrhy důležité pro oblast obce.

Ekonomické prostředí je stěžejním zejména kvůli ekonomickým podmínkám v dané oblasti. Typicky zde bývají uvedeny ukazatele jako HDP, zaměstnanost, mzdové náklady, struktura podnikatelských subjektů a zaměstnavatelů, výše daní aj.

Společenské faktory obsahují zejména takové faktory, které souvisí se způsobem života obyvatel. Ať už se jedná o demografii, průměrnou dobu života, migraci obyvatelstva, úroveň vzdělanosti, životní styl, podmínky pro využití cestovního ruchu apod.

Technologické neboli technické faktory určují souvislosti s vývojem výrobních prostředků, materiálů, know-how, souvisí s vývojem nebo výzkumem a zároveň mají dopad na dané území.

Analýza vnitřního prostředí

Vnitřní prostředí je to nejbližší okolí subjektu a on sám je jeho základním prvkem. I když je toto prostředí do určité míry ovlivnitelné, tak i přesto dokáže samo ovlivňovat řadu hodnot, které je nutné zahrnovat do rozvojových plánů.

Výsledným prvkem analýzy bude určení silných a slabých stránek obce. V oblasti firem a firemního marketingu bývá použita analýza hodnotového řetězce, ale pro potřebu zjištění situace obce není žádná přesně stanovená analýza, která by byla aplikovatelná přímo na obec nebo mikroregion, které jsou předmětem této práce. Proto budou silné a slabé faktory v následujících kapitolách stanoveny především na základě teoretické znalosti analýzy vnitřního prostředí organizací.

Silné a slabé stránky obce vycházejí přímo z aktivit, oblasti působení a celkové situace v obci. Faktory pro určení vnitřního prostředí jsou přímo ovlivnitelné obcí, z čehož vyplývá, že sama obec je dokáže kontrolovat a do jisté míry i ovlivňovat. Jedná se zejména o socio-demografický stav obce (stárnutí populace, věkové výkyvy, vzdělanostní struktura, aj.), ekonomickou situaci obce (míra nezaměstnanosti, stav na trhu práce, aj.).

Z prozkoumání strategických dokumentů samostatných obcí i celkově mikroregionu vyplývají výsledky, které obsahují jak silné a slabé stránky, tak i příležitosti a hrozby obce

i mikroregionu. Tyto skutečnosti budou obsaženy v následujících podkapitolách a poslouží dále při tvorbě analýzy SWOT.

SWOT analýza

Za pomůcku strategického rozvoje, potažmo strategického plánování, je považována technika SWOT analýzy. Existuje řada typů nástrojů, pomocí, kterých se dá zmapovat pozice organizace i obce z pohledu vnějších i vnitřních sil, které ji ovlivňují. Zatím nejznámější a i v ČR již velmi užívanou je technika právě SWOT analýzy. Jde o zkratku anglických slov (MANAGEMENTMANIA.COM):

- S – Strengths – silné stránky (hodnoceno zevnitř organizace),
- W – Weaknesses – slabé stránky (hodnoceno zevnitř organizace),
- O – Opportunities – příležitosti (hodnoceno z vnějšku organizace),
- T – Threats – hrozby (hodnoceno z vnějšku organizace).

Silné a slabé stránky jsou vnitřní faktory efektivnosti obce a organizace. Příležitosti a hrozby vymezují vnější prostředí, vnější faktory efektivnosti obce anebo organizace. Seznam příležitostí většinou zahrnuje dostupné finanční zdroje, zájem podnikatelů, donátorů, občanů a vymezeného segmentu společnosti a s tím související například podněty ke zlepšení kvality veřejné správy, služeb, podněty k mezinárodní spolupráci a také rozbor výsledků politického ovzduší.

Seznam hrozeb obsahuje například výsledky průzkumu v obci, městě, regionu, či z konkurenčního prostředí uvnitř vybraného segmentu realizace poslání organizace, hrozbu omezení financování připravovaných strategických záměrů, nedostatek invencí a s tím související nedostatek inovačních programů, negativní rozvojové procesy národní ekonomiky.

7.1 Analýza vnějších faktorů mikroregionu

Z PEST analýzy vyplynou klíčové faktory a jejich vliv na fungování v mikroregionu. V této kapitole proběhne nastínění těchto faktorů na 3 hlavní rozvojové pilíře. Těmito pilíři jsou dopravní a technická infrastruktura a životní prostředí (I), správa obce a veřejné služby (O), kulturní a sociální infrastruktura, podnikání (K). Jako hodnotící kritérium v této analýze jsou použita měřítka míry vlivu, kterými jsou V – velký vliv, S – střední vliv, M – malý vliv.

Tabulka 20 - PEST analýza pro mikroregion

Politické faktory				Ekonomické faktory			
klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny			klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny		
	I	O	K		I	O	K
Podmínky pro čerpání dotací z evropských a nadnárodních fondů	V	V	V	Národní a regionální vývoj nezaměstnanosti	V	V	M
Zacílení dotačních programů EU	V	V	V	Ekonomická situace podnikatelů	V	S	V
Směřování regionální politiky	V	V	V	Cena pracovní síly	S	S	V
Směřování politiky cestovního ruchu EU, ČR	V	S	S	Makroekonomický vývoj národního a evropského hospodářství	V	V	S
Sociální faktory				Technické faktory			
klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny			klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny		
	I	O	K		I	O	K
Mobilita obyvatelstva	V	V	V	Rozvoj informačních a telekomunikačních technologií	M	S	V
Demografický vývoj populace	S	V	S	Rozvoj obnovitelných a ekologicky šetrných zdrojů	S	S	S
Trendy v spotřebitelském chování	S	V	S	Nové možnosti v komunikaci s občany	M	V	V
Změny v osobních hodnotách	M	S	S	Rozvoj ekologicky šetrných forem dopravy	V	V	S

Zdroj: Vlastní zpracování

Dle určení vlivů v tabulce 20 na jednotlivé faktory lze vyhodnotit úvodní část pro sestavení SWOT analýzy. Ze SWOT analýzy následně vyplynou jednotlivé dílčí části, na kterých bude nutno zapracovat a věnovat se jim do budoucna.

Tabulka 21 - Příležitosti a hrozby mikroregionu

Příležitosti pro mikroregion	Hrozby pro mikroregion
rozvoj ekologicky orientovaného zemědělství	rozvoj nevhodných aktivit s dopadem na životní prostředí
zachování krajinných funkcí	nedostatečná sanace ekologických zátěží
revitalizace říčních systémů	pokles zemědělské výroby
využívání vody v krajině	nárůst sociálně patologických jevů
rozvoj venkova	hospodářská recese
ekologická likvidace odpadů	nedostatek finančních zdrojů
pokrytí vodovodní sítě	nedostupnost úvěrů
využití prostor VVP Ralsko	nízké schopnosti využití finančních prostředků
rozvoj CR jako zdroj příjmů obcí	konkurence okolních obcí
rozvoj nových produktů CR	konkurence blízkých mikroregionů
systémová podpora malého a středního podnikání	ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů
rozvoj podnikatelských aktivit	
přilákání zahraničních investorů	
pořádání akcí nadregionálního významu	
rozvoj navazujících výrobních na automobilový průmysl	
čerpání prostředků z podpůrných programů EU	
silnější spolupráce s obcemi	
spolupráce s dalšími obcemi	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě PEST analýzy

Tabulka 21 zobrazuje jednotlivé příležitosti a hrozby, které plynou pro mikroregion z úvodní PEST analýzy.

7.2 Analýza vnitřních faktorů mikroregionu

V tabulce 22 pak lze spatřit výsledné silné a slabé stránky mikroregionu, které vyplývají z úvodní PEST analýzy.

Tabulka 22 - Silné a slabé stránky mikroregionu

Silné stránky mikroregionu	Slabé stránky mikroregionu
potenciál přírodních zajímavostí	existence starých zátěží
zachovalé přírodní prostředí	chybějící technická infrastruktura
poloha na dvou silnicích 1. třídy	špatný stav komunikací
významný podíl lesů	technický stav obecních a památkových objektů
dostatečné elektrorozvody	nedostatečný stav kanalizace
zdravé zdroje vody	dopravní obslužnost
stav lesních ekosystémů	zatížení dopravou
průmyslový potenciál	komunální odpad
prosperující podnikatelská sféra	vodovodní síť
potenciál objektů k rekreaci	péče o krajinu
potenciál pro letní rekreaci	černé skládky
volné plochy pro další rozvoj	znečištění vzduchu lokálními topeništi
příznivá věková struktura obyvatel	energetické zabezpečení
zemědělská a lesnická tradice	málo funkční zemědělská výroba
zemědělské pozemky vhodné pro velkovýrobní užívání	jednostranné zaměření CR
kooperace obcí	nedostatečný rozvoj CR
vzájemná podpora	malá propagace mikroregionu
získávání dotací	nízká intenzita vztahů mezi obcemi
fungující správa mikroregionu	špatná údržba zemědělského půdního fondu
	špatné administrativní vymezení obce Ralsko
	množství nevyužívaných objektů
	neexistence koncepce CR
	stagnující bytová výstavba
	nezpracované pozemkové úpravy
	neexistence strategických dokumentů obcí
	nedostatečná podpora podnikatelů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě PEST analýzy

7.3 SWOT analýza mikroregionu

Předmětem analýzy je zmapování současného stavu mikroregionu a následně tvorba SWOT analýzy v této i následujících podkapitolách. Dále identifikace největších rizikových oblastí, nastínění možností rozvoje mikroregionu a vytýčení hlavních cílů do budoucna. Další částí je specifikování individuálních opatření s možností příhraniční spolupráce.

Analýza byla provedena se souhlasem a na základě získaných podkladů od členských obcí, okresních úřadů v České Lípě a Liberci, ze statistik obcí, z informací vydávaných na internetu (MMR, MŽP atd.), technických podkladů, turistických průvodců apod., doplněných vlastními teoretickými znalostmi a šetřeními v dané lokalitě.

Analýza a zároveň rozvojová strategie je určena pro rozvoj Podralska jako celku a bude sloužit pro potřeby samospráv mikroregionu a jednotlivých obcí i podnikatelské veřejnosti a v neposlední řadě je zároveň i podkladem pro územní plánování v řešeném území. Důraz je zejména kladen na rozvoj cestovního ruchu, životního prostředí a uchování krajinného rázu, zároveň však jde o rozvoj podnikání.

SWOT kapitola bude rozdělena do tří částí. Těmito částmi jsou dopravní a technická infrastruktura spolu s životním prostředím, sociální a kulturní infrastruktura a podnikání a veřejné služby a správa obce. Informace v této kapitole budou vycházet z rozvojové studie, analytického dokumentu mikroregionu Podralsko, který je podobou strategického plánu mikroregionu.

7.3.1 Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí

Tabulka 23 zachycuje náležitosti SWOT analýzy týkající se dopravní a technické infrastruktury a životního prostředí.

Tabulka 23 - SWOT analýza pro první skupinu hodnotících faktorů

Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
potenciál přírodních zajímavostí	existence starých zátěží
zachovalé přírodní prostředí	chybějící technická infrastruktura
poloha na dvou silnicích 1. třídy	špatný stav komunikací
významný podíl lesů	technický stav obecních a památkových objektů
dostatečné elektrorozvody	nedostatečný stav kanalizace
zdravé zdroje vody	dopravní obslužnost
stav lesních ekosystémů	zatížení dopravou
	komunální odpad
	vodovodní síť
	péče o krajinu
	černé skládky
	znečištění vzduchu lokálními topeništi
	energetické zabezpečení
Příležitosti	Hrozby
rozvoj ekologicky orientovaného zemědělství	rozvoj nevhodných aktivit s dopadem na životní prostředí
zachování krajinných funkcí	nedostatečná sanace ekologických zátěží
revitalizace říčních systémů	
využívání vody v krajině	
rozvoj venkova	
ekologická likvidace odpadů	
pokrytí vodovodní sítě	
využití prostor VVP Ralsko	

Zdroj: Vlastní zpracování

Mezi silné stránky mikroregionu patří zejména přírodní zajímavosti okolí a jeho zachované přírodní prostředí, které okolní obce spojuje. Pojitko obcí v mikroregionu je právě rozlehlé VVP Ralsko, které se rozkládá téměř přes celý mikroregion a jehož přírodní ráz je třeba zachovat i do budoucna.

7.3.2 Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání

V následující tabulce 24 jsou zachyceny dílčí části SWOT analýzy, které spadají do druhé skupiny hodnotících faktorů, jimiž jsou sociální a kulturní infrastruktura a podnikání, také do této kategorie spadá význam cestovního ruchu.

Tabulka 24 - SWOT analýza pro druhou skupinu hodnotících faktorů

Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání	
Silné stránky	Slabé stránky
průmyslový potenciál	málo funkční zemědělská výroba
prosperující podnikatelská sféra	jednostranné zaměření CR
potenciál objektů k rekreaci	nedostatečný rozvoj CR
potenciál pro letní rekreaci	malá propagace mikroregionu
volné plochy pro další rozvoj	nedostatečná podpora podnikatelů
příznivá věková struktura obyvatel	
zemědělská a lesnická tradice	
zemědělské pozemky vhodné pro velkovýrobní užívání	
Příležitosti	Hrozby
rozvoj CR jako zdroj příjmů obcí	pokles zemědělské výroby
rozvoj nových produktů CR	nárůst sociálně patologických jevů
systémová podpora malého a středního podnikání	ukončení činnosti velkých zaměstnavatelů
rozvoj podnikatelských aktivit	
přilákání zahraničních investorů	
pořádání akcí nadregionálního významu	
rozvoj navazujících výrobních na automobilový průmysl	

Zdroj: Vlastní zpracování

Výraznou slabou stránkou mikroregionu je jeho nedostatečná propagace a podpora podnikatelů, což se promítá i do příležitostí obce, čímž může být přilákání zahraničních investorů, díky blízkým hranicím ČR, pořádání akcí meziregionálního významu a celkově podpora podnikání.

7.3.3 Veřejné služby a správa mikroregionu

Tabulka 25 zobrazuje třetí skupinu hodnotících faktorů SWOT analýzy, ze které plynou silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Hodnocení je v rámci veřejných služeb a správy mikroregionu.

Tabulka 25 - SWOT analýza pro třetí skupinu hodnotících faktorů

Veřejné služby a správa mikroregionu	
Silné stránky	Slabé stránky
kooperace obcí	nízká intenzita vztahů mezi obcemi
vzájemná podpora	špatná údržba zemědělského půdního fondu
získávání dotací	špatné administrativní vymezení obce Ralsko
fungující správa	množství nevyužívaných objektů
	neexistence koncepce CR
	stagnující bytová výstavba
	nezpracované pozemkové úpravy
	neexistence strategických dokumentů obcí
Příležitosti	Hrozby
čerpání prostředků z podpůrných programů EU	hospodářská recese
silnější spolupráce s obcemi	nedostatek finančních zdrojů
spolupráce s dalšími obcemi	nedostupnost úvěrů
	nízké schopnosti využití finančních prostředků
	konkurence okolních obcí
	konkurence blízkých mikroregionů

Zdroj: Vlastní zpracování

V této složce SWOT analýzy převažují slabé stránky a možné hrozby. Vylepšení by bylo třeba v podpoře vztahů mezi jednotlivými obcemi, případně spolupracovat i s obcemi, které v mikroregionu nejsou. Slabou stránkou je zejména nedostatečné množství strategických dokumentů obcí, některé obce je nemají vůbec.

7.4 Analýza vnějších faktorů obce

Hlavními třemi rozvojovými pilíři jsou dopravní a technická infrastruktura a životní prostředí (I), správa obce a veřejné služby (O), kulturní a sociální infrastruktura, podnikání (K). Vliv je hodnocen třemi znaky (V – velký vliv, S – střední vliv, M – malý vliv).

Tabulka 26 - PEST analýza pro obec

Politické faktory				Ekonomické faktory			
klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny			klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny		
	I	O	K		I	O	K
Podmínky pro čerpání dotací z evropských a nadnárodních fondů	V	V	V	Národní a regionální vývoj nezaměstnanosti	S	V	S
Zacílení dotačních programů EU	M	V	V	Ekonomická situace podnikatelů	V	S	S
Směřování regionální politiky	V	V	V	Cena pracovní síly	S	S	S
Směřování politiky cestovního ruchu EU, ČR	V	S	S	Makroekonomický vývoj národního a evropského hospodářství	V	V	S
Sociální faktory				Technické faktory			
klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny			klíčové faktory	vliv na jednotlivé skupiny		
	I	O	K		I	O	K
Mobilita obyvatelstva	V	V	V	Rozvoj informačních a telekomunikačních technologií	M	S	V
Demografický vývoj populace	S	V	S	Rozvoj obnovitelných a ekologicky šetrných zdrojů	S	S	S
Trendy v spotřebitelském chování	S	V	M	Nové možnosti v komunikaci s občany	M	V	V
Změny v osobních hodnotách	M	M	S	Rozvoj ekologicky šetrných forem dopravy	V	V	S

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce 26 jsou vidět zvlášť části, ze kterých pro obec Bělá pod Bezdězem vyplývají specifické příležitosti a hrozby, které se dají dále konkretizovat. Po vytvoření analýzy PEST, jako jeden z nástrojů pro zjištění těchto rizik a příležitostí, budou dále tyto údaje

použity pro již konkrétní vytýčení daných příležitostí i hrozeb. Dále budou čerpány údaje ze strategického plánu obce, který je však zastaralý a neplatný, obec v současné době žádný strategický plán nemá a tak budou výstupy analyzovány zejména analýzou PEST a vlastními teoretickými znalostmi obce. Tabulka 27 pak tyto skutečnosti zobrazuje.

Tabulka 27 - Příležitosti a hrozby obce

Příležitosti pro obec	Hrozby pro obec
spolupráce s krajem, okolními obcemi a soukromými subjekty	omezení či ukončení Škoda Auto a.s.
dostupnost dotačních titulů	detenční zařízení Bělá - Jezová
rozvoj cestovního ruchu	technický stav veřejných budov
kupní síla obyvatelstva	odchod lékařů do důchodu
podniky s vazbou na Škoda Auto a.s.	demografické stárnutí obyvatelstva
rozvoj zámku ve spolupráci s ostatními subjekty	růst nároků na sociální služby
detenční zařízení Bělá-Jezová	změna regionální politiky
zdroj pitné vody v obci	změna směřování politiky cestovního ruchu
bývalý vojenský prostor Ralsko	ekonomická krize
geografická poloha	výkyvy v porodnosti a migraci obyvatel
pracovní příležitosti v okolí	odchod obyvatel s vyšším vzděláním do ekonomicky silnějších obcí
atraktivita pro ČR	nízká motivace ke vzdělání obyvatel
rozvoj moderních technologií	nízké zapojení občanů do komunitních akcí
možnost mediální prezentace obce	stav veřejných financí
okolní příroda	nedostatečné zázemí pro poskytování zdravotní péče
obecní památky	negativní civilizační návyky
památky v okolí	ekologické zátěže plynoucí z průmyslové výroby
cyklostezky	železniční zastávka
dopravní dosažitelnost	dopravní tahy
historické jádro	pohodlnost občanů
vysoká kupní síla obyvatel	byrokracie
rozvoj příhraniční spolupráce	nedostatek pozemků
vytvoření podmínek k účinnější spolupráci zapojených subjektů v oblasti bezpečnosti (policie, soud, apod.)	politická krize
	změna dopravní situace
	detenční zařízení Bělá – Jezová

Zdroj: Vlastní zpracování na základě PEST analýzy

7.5 Analýza vnitřních faktorů obce

K určení vnitřních faktorů obce neslouží žádná specifická analýza, kterou lze použít výlučně na obec a určení slabých a silných stránek. Při této analýze bude stěžejní vycházet z teoretických i praktických znalostí obce.

Tabulka 28 - Silné a slabé stránky obce

Silné stránky obce	Slabé stránky obce
dopravní dostupnost obce	ekologické zátěže plynoucí z průmyslové výroby
okolní příroda	omezená výše vlastních příjmů obce
množství památek	absence pořádkové služby
bohatý spolkový a kulturní život	nepříznivý demografický vývoj
rozvinutá sportovní infrastruktura	vyžití pro mládež
aktivita obce v oblasti čerpání dotací	systém sociálních služeb
dostatečné předškolní a základní vzdělávání	nevyužívané prostory obce
dostatek kroužků	nedostatek stravovacích a ubytovacích prostor
finanční situace obce	dopravní obslužnost
nízká nezaměstnanost	bezpečnost
lidský potenciál	zapojování obyvatel do aktivit obce
vzdělanost	stav historických objektů
rozvoj školství	
rozvoj cestovního ruchu	
životní prostředí	
široká sportovní základna s tradicí	
občanské aktivity	
získávání finančních dotací	
realizace projektů	
stabilní podnikatelská sféra	

Zdroj: Vlastní zpracování na základě PEST analýzy

Potřebné informace by měly být obsaženy ve strategickém plánu, ale jelikož je zastaralý, jak je zmíněno výše, nebude v analýze využit. Tyto zjištěné prvky analýzy zobrazuje tabulka 28.

7.6 SWOT analýza obce

SWOT analýza bude touto kapitolou rozdělena na dílčí skupiny (faktory), ze kterých bude zjištěno, co patří mezi hlavní pozitiva a negativa obce. Mezi dílčí faktory patří dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí; sociální a kulturní infrastruktura, podnikání; veřejné služby a správa obce. Jednotlivé podkapitoly budou krátce zhodnoceny.

7.6.1 Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí

V tabulce 29 jsou vytýčeny silné a slabé stránky obce, příležitosti a hrozby, které plynou z dopravní a technické infrastruktury a zároveň životního prostředí.

Tabulka 29 - SWOT analýza pro první skupinu hodnotících faktorů

Dopravní a technická infrastruktura, životní prostředí	
Silné stránky	Slabé stránky
dopravní dostupnost obce	vysoká kvalita znečištění vzduchu v části obce
čisté životní prostředí	vysoká intenzita dopravy nákladních vozů
zavedený systém odpadního hospodářství	nepřítomnost strategického a územního plánu
dobrá dopravní dostupnost do spádových center	špatná dostupnost železničního nádraží
blízký dojezd do hlavního města	ekologické zátěže plynoucí z průmyslové výroby
relativně dobrý stav kvality ovzduší	roztříštěnost obce
dostatečný počet kontejnerů na likvidaci komunálního odpadu	hluk způsobený obchvatem I/38
dostatečné množství parkovacích míst	pěší dostupnost některých částí obce
dostatečná dopravní provázanost autobusové a železniční dopravy	množství soukromých i dopravních vozů
vodovodní síť	
rozsáhlé lesní pozemky	
Příležitosti	Hrozby
zlepšení řešení svozu odpadů	větší znečištění ovzduší
třídění odpadů	zmenšení ploch volné krajiny
zkvalitňování čistoty vzduchu	zhoršení dopravní situace blízkých obcí
využití atraktivní polohy pro cestovní ruch	migrace obyvatel do větších center
výstavba parkovacích míst	zhoršení hlukové situace

Zdroj: Vlastní zpracování

7.6.2 Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání

V tabulce 30 jsou zobrazeny jednotlivé druhy slabých a silných stránek obce, příležitostí a hrozeb, týkající se sociální a kulturní infrastruktury spolu s podnikáním. K této subkapitole lze zařadit i cestovní ruch, který je úzce spjat s kulturou.

Tabulka 30 - SWOT analýza pro druhou skupinu hodnotících faktorů

Sociální a kulturní infrastruktura, podnikání	
Silné stránky	Slabé stránky
množství památek	nevyužívané prostory
bohatý spolkový a kulturní život	nedostatečné stravovací a ubytovací kapacity
rozvinutá sportovní infrastruktura	technický stav památkových objektů
dostatečné předškolní a základní vzdělání	nedostatečná propagace obce jako destinace
dostatek kroužků	absence služeb
akce pořádané obcí	územní roztržitost obce
poměrně nízká nezaměstnanost	nedostatečné kapacity pro sociální služby
blízkost Škoda Auto a.s.	nízká vzdělanost obyvatel
občanské aktivity	nedostatek vnitřních sportovních zařízení
rozvoj cestovního ruchu	nedostatek herních prvků pro děti
podpora podnikání	kapacita mateřských škol
stabilní podnikatelská sféra	nedostatek komplexní zdravotní péče
potenciál koupaliště	
Příležitosti	Hrozby
rozvoj cestovního ruchu a propagace	stárnutí obyvatelstva
kupní síla obyvatelstva	ekonomická krize
podniky s vazbou na Škoda Auto a.s.	pokles počtu turistů
rozvoj zámku ve spolupráci s ostatními subjekty	nedostatečné množství pracovních míst
detenční zařízení Bělá-Jezová	detenční zařízení Bělá-Jezová
zvýšení vzdělanosti	migrace obyvatel za profesními nabídkami
	omezení či ukončení činnosti Škoda Auto a.s.
	růst nároků na sociální služby

Zdroj: Vlastní zpracování

Největší podnikatelskou hrozbou pro obec, potažmo celý mikroregion, je ukončení činnosti blízké automobilové firmy. Podnik je zdrojem značného množství pracovních sil a výrazně by v obci zvýšil míru nezaměstnanosti.

7.6.3 Veřejné služby a správa obce

Výčet faktorů SWOT analýzy u veřejných služeb a správy obce je zobrazen v tabulce 31, která je předmětem této kapitoly.

Tabulka 31 - SWOT analýza pro třetí skupinu hodnotících faktorů

Veřejné služby a správa obce	
Silné stránky	Slabé stránky
aktivita obce v čerpání dotací	nízká participace obyvatel na veřejném životě
finanční situace obce	absence městské policie
dostatečný prostor pro rozvoj bytové výstavby	neplatný strategický plán
dostatečný majetek obce	neplatný územní plán
žádné soudní spory	nevyužité brownfieldy
komunikace s občany	nepřítomnost odpadní skládky
spolupráce se spolky a sdruženími	
nízká zadluženost obce	
investice do podpory obce	
přítomnost pořádkové služby	
veřejné osvětlení	
Příležitosti	Hrozby
spolupráce s krajem	stav veřejných financí
dostupnost dotačních titulů	snižování počtu obecních zaměstnanců
výstavba bytových jednotek	nedostatek finančních prostředků na realizaci projektů
zdokonalení komunikace s občany	nedostatečný rozvoj bez rozvojových dokumentů
spolupráce s partnerskými městy	
zlepšení kamerového systému	

Zdroj: Vlastní zpracování

Intenzita bytové výstavby v obci je velmi nízká a zaostává za ostatními obcemi správního obvodu. Tato skutečnost může vypovídat částečně o možné neatraktivitě obce, ačkoliv nově přichází se mohou stěhovat do již postavených domů v obci. Příležitostí bude výstavba nových bytových jednotek a obec by dokonce měla v brzké době projednat směr a cíle bytové politiky.

8. Řízené rozhovory s radními

V této kapitole proběhne představení dílčí části zkoumání, která se týká řízených rozhovorů se zaměstnanci městského úřadu Bělé pod Bezdězem.

Jak již bylo zmíněno v kapitolách 6.8.1 a 6.8.2, obec Bělá pod Bezdězem nemá v současné době platný strategický, ani územní plán. Součástí této práce bylo i zjišťování přístupů k této skutečnosti radních obce Bělá. Rozhovory proběhly se všemi sedmi radními hromadně. Předmětem rozhovorů byl zejména strategický plán, jeho současná neplatnost a individuální pohled radních na tuto situaci.

8.1 Otázky řízeného rozhovoru

Rozhovor byl krátkého rozsahu a obsahoval tyto otázky:

- 1) Proč nemá Bělá pod Bezdězem platný strategický plán?
- 2) Zda a v čem by obci pomohlo strategický plán renovovat?
- 3) Plánujete strategický plán aktualizovat?
- 4) Měl by strategický plán korespondovat s rozvojem mikroregionu Podralsko?

8.2 Vyhodnocení odpovědí rozhovoru

Analýza vyhodnocující získané názory a postoje respondentů představuje souhrn subjektivních výpovědí jednotlivých respondentů.

Odpovědi na první otázku byly víceméně totožné. Všichni radní dodali, že není úplně pravda, že Bělá nemá strategický plán, Bělá strategickým plánem disponuje, avšak tento je již zastaralý a i když jeho platnost je od roku 2006 až do roku 2020, již nyní je nepravdivý a neobsahuje stěžejní komponenty. Prakticky jde pouze o vypracovanou SWOT analýzu, neobsahuje výhled do budoucna s doporučeními pro budoucí vývoj.

U druhé otázky se odpovědi respondentů mírně rozcházel. Jednoznačně se shodli na první části otázky a to, že je třeba strategický plán aktualizovat, případně vytvořit nový. Radní Šimůnek, Kouba, Fejfar a Límanová se shodli na tom, že hlavním důvodem je stanovit priority rozvoje obce jak pro ni samotnou, tak ale i pro její občany, kteří jsou nedílnou součástí fungování obce. Paní starostka Tošovská dodala, že i akční plán je neaktuální a je tedy nezbytné s touto situací pohnout. Zbylí dva respondenti, paní radní Vernerová a místostarosta Voleman konstatovali, že je třeba strategický plán mít současný a aktuální, neboť je v něm zakotveno, jakým směrem se obec bude ubírat, dokdy a jak by se stanovené cíle měly splnit, jak pomoci obci k budoucímu rozvoji a jak pomoci realizaci projektů. Je nutno tento dokument mít i z důvodů možných získávání dotací.

Na třetí otázku se opět odpovídalo jednohlasně, a to, že vedení obce tuto skutečnost plánuje. Radní Kouba ještě doplnil jednoznačné rozhodnutí radních o upřesnění pojmů. Šlo o to, že se neplánuje strategický dokument aktualizovat, nýbrž vytvořit zcela nový strategický plán, který s minulým nebude mít vůbec nic společného a dle jeho slov vdechne nový život plánování a rozvoji obce. Radní tedy udělají vše pro to, aby byl dokument vytvořen a schválen.

Odpovědi na čtvrtou otázku začala paní starostka, která po rozmyšlení odpověděla, že ano. Mikroregion Podralsko je podle jejích slov důležitým spolkem, který obci Bělá pomáhá v realizaci projektů revitalizačního charakteru. Při tvorbě nového plánu se tedy bude brát ohled jak na rozvoj obce Bělá, pak i na rozvoj mikroregionu jako celku. Radní Límanová a Šimůnek pak konstatovali, že rada obce je pro meziregionální rozvoj a spolupráci s ostatními obcemi. Je pouze v jejích rukou, aby harmonizovali společné zájmy, aby mikroregion spojili k celkovému pozitivnímu výsledku a aby svou obec i nadále podporovali jako rozvojově vstřícnou a schopnou. Ostatní radní souhlasili.

Ze získaných odpovědí lze vysledovat kladný přístup k tvorbě nového strategického plánu. Pro budoucí vývoj obce i mikroregionu je nezbytné plán vytvořit a zachytit veškeré příležitosti pro rozvoj.

9. Vyhodnocení významu obce pro mikroregion

Z vytvořených SWOT analýz v kapitole 7 plyne velké množství silných a slabých stránek, příležitostí a zároveň i hrozeb obce i mikroregionu. Tato kapitola vyhodnotí složky analýzy pro obec a následně nastíní vliv na mikroregion jako celek. Obec je součástí mikroregionu, bude tedy nejprve nastíněn vyhodnocený stav obce a následně budou doporučeny návrhy pro možný rozvoj mikroregionu. Bohužel obec Bělá pod Bezdězem, jak již bylo zmíněno, nemá v současné době aktualizovaný strategický plán a není tedy pevně zakotven směr rozvoje obce, práce tedy vychází z vytvořené verze strategického plánu, která vznikla pouze za účelem této práce.

Obec poskytuje svým obyvatelům výhody maloměsta – klidné prostředí pro život obklopené přírodou, což jsou významné faktory pro příliv obyvatel do obce, potažmo mikroregionu. Klíčovým problémem obce je jeho značná územní roztříštěnost. Významným determinantem života v obci i rozvoje mikroregionu je fyzická blízkost regionálního centra Mladá Boleslav, které je dobře dopravně dostupné. Obyvatelé tak mohou žít v kvalitním prostředí pro život při zachování krátké časové dojížděky do zaměstnání. Nicméně je zde hrozba ze strany případné konkurence většího centra, které může být atraktivní zejména pro mladé lidi z důvodu větších možností v oblasti vyžití ve volném čase. Pro mikroregion má samozřejmě také velký vliv to, že čím více občanů bude žít v obci Bělá pod Bezdězem, tím více občanů bude logicky v mikroregionu a tím pádem bude mikroregion růst a bude dosahovat na větší příležitosti k rozvoji.

Dopravní napojení obce je dostatečné, stejně tak i počet a frekvence spojů. Překážkou zůstává fyzická vzdálenost vlakového nádraží od centra obce. Mezi slabé stránky patří zejména ekologická zátěž způsobená společností Dehtochema – Bitumat, která se nachází na okraji obce u vlakového nádraží. K slabým stránkám je také přiřazen hluk způsobovaný blízkostí silnice první třídy I/38, který je v současné době zvládnutelný, ale v souvislosti s budoucím rozvojem obce jej lze přiřadit i k možným hrozbám. Dále se obec plánuje věnovat výstavbě parkovacích míst a také řešení bezpečnosti pěší dopravy, která je aktuálně kritická vzhledem k absenci chodníků v některých částech obce. Což souvisí opět s mikroregionem a jeho dopravní dostupností, která je sice dobrá v obci, avšak na celém území mikroregionu je nedostatečná. Stav komunikací mikroregionu je chátrající a je nutné

se na něj zaměřit, neboť jsou pro budoucí občany rozhodující. Je tedy důležité zlepšit komunikační dostupnosti z nejbližších spádových měst České Lípy, Mladé Boleslavi, Liberce a mezi obcemi řešeného území navzájem včetně zajištění dostatečné parkovací kapacity ve vybraných exponovaných místech. Cílem by poté mohlo být i zkrácení jízdnicích dob a úspora paliv, s tím související zvýšení mobility občanů jakožto pracovních sil a zmenšování nezaměstnanosti mikroregionu. Mikroregion by pak evidoval přínosy plynoucí ze vzniklých podnikatelských aktivit včetně cestovního ruchu a zlepšení životního prostředí.

Zaměstnavatelé v regionu vytvářejí pracovní místa jak pro nízko kvalifikované, tak pro vysoce kvalifikované odborníky. Tato skutečnost odráží zaměření regionu na průmysl a zemědělství, pro které je charakteristické zaměstnávání obyvatel s nižší kvalifikací. Proto by potenciální hrozbou mohlo být ukončení činnosti blízkých zaměstnavatelů. To by mělo nepříznivý vliv i na celý mikroregion.

V posledních letech dochází k úbytku populace obce, který je zapříčiněn zejména migrací obyvatelstva. Nicméně vliv má i záporný úbytek obyvatelstva. Do budoucna bude pravděpodobně nadále pokračovat mírný pokles početního stavu populace (eventuálně lze očekávat stabilizaci) a stárnutí obyvatelstva. Vzhledem k realizovaným i plánovaným investicím do infrastruktury a občanské vybavenosti je možné dosáhnout mírného zvýšení počtu obyvatel a omlazení populace vlivem přílivu mladšího obyvatelstva. Na tyto skutečnosti je třeba reagovat a zajistit či případně navýšit kapacity sociální infrastruktury pro dětskou i seniorskou složku, tj. vyšší kapacita mateřských škol, domovů s pečovatelskou službou a zajištění sociálních služeb.

V obci se nachází značné množství sportovních a kulturních objektů či areálů. Z výčtu sportovní infrastruktury je patrný nedostatek vnitřních prostor určených pro sportovní účely, které se jeví jako nedostatečné zejména v období od podzimu do jara. Nedostatečná kapacita sportovních zázemí pro veřejnost a nedostatek herních prvků pro všechny věkové kategorie obyvatel jsou také velkou slabou stránkou obce. Značná část z výše uvedených objektů a areálů je v majetku obce, která se snaží je rekonstruovat a poskytovat občanům i soukromým subjektům k realizaci akcí obohacující život v obci. Nicméně řada objektů je stále ve špatném technickém stavu, některé jsou dokonce nevyužité či není optimalizováno

jejich využití, některé naopak nestačí kapacitně pokrýt poptávku. Jedním z příkladů je samotný zámek v Bělé pod Bezdězem, pro který se plánují budoucí dotace. Cílem při rozvoji mikroregionu může být dobudování zařízení cestovního ruchu, sportu a rekreace, lepší využití kapacit zařízení a též rozvoj vhodných forem turistiky a příhraničního i tuzemského cestovního ruchu.

Mikroregion Podralsko se pyšní díky své poloze mezi Lužickými horami na severu, Ještědským hřebenem na východě a Ralskou pahorkatinou atraktivním prostředím, které je vhodné a využitelné k rozvoji návštěvnosti pro turisty i rekreační návštěvníky. Lokalita Podralska je lákavá hlavně v období letních měsíců, je tomu tak díky nabídce vodního využití. Ve velké většině obcí však vhodnými prostory pro sportovní využití je pomálu. Bude nutný budoucí rozvoj, v současnosti je pro mikroregion omezujícím faktorem převážně nedostatek ubytovacích, stravovacích a společenských zařízení, a to i v nejznámějších střediscích. V mimosezónním období je jejich využívání kritické. Naprosto nedostačující jsou kapacity stravovacích a ubytovacích zařízení i v obci, a to nejen pro místní obyvatele, ale i pro návštěvníky a turisty. Stávající situace je tak významnou bariérou rozvoje mikroregionu v oblasti cestovního ruchu a je i zdrojem nespokojenosti obyvatel. Mikroregion by se měl skutečně pokusit o řešení této situace v oblastech podpory propagace podnikatelů, zjednodušených řízení apod.

Kapacita zařízení předškolního vzdělávání je v obci Bělá téměř naplněna, v oblasti základního vzdělávání jsou ještě rezervy. V současné době jsou tedy kapacity dostačující pro děti s trvalým bydlištěm v obci. Do budoucna lze však očekávat zvýšenou poptávku po jejich využití, a to zejména na základě stávajícího a očekávaného vývoje počtu narozených dětí v obci, migračních přírůstků souvisejících s očekávanou výstavbou rodinných domů a v souvislosti s novelou školského zákon. Nutností je vyřešit technický stav některých objektů a prostor těchto zařízení, jenž ohrožuje kapacitu těchto zařízení. Současně je třeba se zabývat optimalizací budov, resp. sloučením budov základní školy do jedné centrální budovy. Tyto kroky mohou do obce, potažmo mikroregionu, přilákat více obyvatel.

Nabídka, kapacita a dostupnost sociálních služeb pro seniorskou část populace (pobytových, ambulantních i terénních) je také nedostačující a je třeba ji řešit vzhledem k pokračujícímu demografickému stárnutí populace obce. Je vhodné provádět komunitní

plánování sociálních služeb a současně spolupracovat s kraji na tvorbě střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb tak, aby tato část populace měla dostupnou nabídku služeb. Obec by se měla zabývat i zajištěním prostor pro poskytování zdravotnických služeb a dostupnosti komplexní lékařské péče. Pro mikroregion je žádoucí mít dostatečné množství těchto služeb, zvyšující trend stárnoucího obyvatelstva si to žádá.

Mikroregion si dlouhodobě udržuje pozitivní charakteristiky z hlediska zaměstnanosti obyvatel. K tomu přispívá nejen dostatek pracovních příležitostí v mikroregionu, ale i v jeho blízkém okolí (zejména vlivem dobré dostupnosti významného regionálního centra Mladé Boleslavi, ve které sídlí automobilka Škoda Auto, a.s), proto se dá zařadit i mezi hrozby, při jejich případném ukončení. Bude potřeba podporovat podnikavost a aktivní přístup místních obyvatel a zlepšovat podnikatelské prostředí v obci (např. formou spolupráce s podnikatelskými subjekty, poskytováním ploch a objektů pro podnikání atd.). S tím souvisí i položka v tabulce 20, kterou lze zařadit do hrozeb i příležitostí, detenční zařízení Bělá – Jezová. Toto zařízení slouží k zajištění osob, kterým bylo vydáno pracovníky cizinecké policie rozhodnutí o správním vyhoštění a zajištění ze své rodné země. V příležitostech obce je to z důvodu nových pracovních míst v případě nárůstu počtů žadatelů o azyl, která bude nutno vytvořit a v hrozbách je to kvůli mentalitě obyvatelstva, na kterou negativně působí vůbec to, že je v docházkové blízkosti tento typ zařízení.

Pozitivem obce je vývoj provozního salda, tzn., že je schopna krýt běžné výdaje svými daňovými a nedaňovými příjmy. Kladně lze hodnotit i přebytek rozpočtu, který obec vykázala v posledních letech. Obec Bělá pod Bezdězem měla poměrně vyrovnanou úroveň běžných výdajů. Rozkolísanost však byla patrná u kapitálových výdajů, což bylo mj. dáno značnou aktivitou obce v oblasti čerpání dotačních prostředků. Aktivita a schopnost obce v této oblasti však představuje významný faktor rozvoje obce. Cílem v dalších letech by tak mělo být udržení zdravého finančního řízení a dotační aktivity. Mikroregion získává dotace pomocí místní akční skupiny LAG Podralsko prostřednictvím strategie LEADER+. Tato strategie poskytuje dotace pouze místním akčním skupinám a při výši dotace záleží na počtu obyvatel, na něž se dotace přepočítává. V tomto směru je také důležité, aby mikroregion zaujímal co nejvyšší počet obyvatel ze zúčastněných obcí, neboť čím více obyvatel, tím větší dotaci je možné získat a pro mikroregion by mělo negativní vliv

případné vystoupení Bělé, jako obce, která se řadí mezi ty s větším počtem obyvatel, z územního spolku. Mikroregion zejména pomáhá menším obcím, které nemají tolik obyvatel jako ty větší, získávat dotační tituly. Tyto obce by neměly jinak šanci získat byť sebemenší příspěvek na obnovu nebo výstavbu.

Mezi silnými stránkami je zmíněna dostatečná velikost majetku obce, o který by se mělo pečovat i do budoucna a současně by se mikroregion měl pokusit o řešení situaci areálů a objektů, které chátrají a nejsou v majetku obcí.

Během letních měsíců roku 2015 Bělá pod Bezdězem zaznamenala markantní nárůst uživatelů (uprchlíků) výše zmíněného detenčního zařízení Bělá – Jezová, které leží v blízkosti obce. Během politické krize v cizích zemích se počet návštěvníků zařízení zvýšil a bylo nutné dokonce přidávat lůžka. Na přírůstku obyvatel obce to ale vliv nemá, neboť trvání pobytu nebylo dlouhodobého charakteru.

Mezi trendy v oblasti osídlení lze jmenovat zejména suburbanizační proces, jehož vlivem dochází k úbytku obyvatel v obecním prostoru ve prospěch venkova a k rozrůstání venkovských obcí a mikroregionu. Nejvíce migračně atraktivní jsou obce o menší a střední populační velikosti, tj. s počtem obyvatel 500–5000 (především v zázemí velkých obcí). Výsledkem je pak proměna sociální a demografické struktury venkovských oblastí, což s sebou nese proměnu nároků na služby poskytované v mikroregionu.

Obec se nachází v okrese Mladá Boleslav, který se dlouhodobě řadí k oblastem s nejnižší mírou nezaměstnanosti v České republice, a to díky lokalizaci společnosti Škoda Auto a.s. v regionu. Tato automobilka je největším zaměstnavatelem v České republice se zahraniční investicí a vytváří pracovní příležitosti nejen pro celý region, což již bylo zmíněno výše. Nová pracovní místa vytvářejí další podnikatelé, kteří mají vazby na automobilku. Obec Bělá pod Bezdězem je jednou z hlavních obcí regionů, ve kterém se nachází průmyslové podniky a závody regionu Mladá Boleslav. Tato skutečnost je mj. dána historickým vývojem, kdy vlivem dostatku levné vodní síly a pracovních sil se severozápadní části mladoboleslavska rozvíjel textilní, papírenský a kovodělný průmysl (přímo v obci byly lokalizovány papírny).

Obec Bělá pod Bezdězem nemá aktuálně schválený územní plán ani strategický plán. To je značnou slabinou v případě budoucího rozvoje mikroregionu, tato skutečnost se nachází ve slabých stránkách obce i mikroregionu. Neboť při spolupráci obcí v mikroregionu nebo jiných organizacích je zapotřebí mít ustanoveny rozvojové příležitosti a oblasti, ve kterých se obec bude chtít v budoucnu zlepšovat. Strategický plán je také stěžejním pro získávání dotací z evropských fondů, v minulosti měla obec Bělá pod Bezdězem problémy se získáváním právě evropských dotací, protože neměla platný strategický plán a EU tedy nemohla posoudit, k jakému vývoji konkrétně obec dotaci potřebuje. Proto je potřeba strategický plán vytvořit. Neaktuálnost strategického plánu obce je značnou slabou stránkou při rozvoji mikroregionu Podralsko, což bylo jednou z výstupních informací i z řízených rozhovorů s radními obce v kapitole 8.2.

Závěr

Hlavním cílem diplomové práce bylo zhodnocení míry vlivu a významu na potencionální rozvoj mikroregionu Podralsko. U hlavního cíle bylo nutno zanalyzovat oblasti rozvoje. K dílčím cílům pak lze zařadit analýzu významu strategických dokumentů pro plánování a řízení mikroregionu. Tato práce se zabývala zejména vlivem prostřednictvím strategického rozvoje, v neposlední řadě bylo tedy nutné vyzkoumat vliv důvodu existence strategických dokumentů pro realizaci socioekonomického rozvoje regionů požadovaným směrem. Tyto vytýčené cíle byly v práci splněny.

Studování daných lokalit, tedy obce i mikroregionu, posloužilo ke zpracování výsledné analýzy. Údaje z kapitol 5 a 6 byly následně využity ke stanovení jednotlivých částí SWOT analýzy, které předcházelo zpracování vnitřních a vnějších faktorů obce i mikroregionu zvlášť. Vytvořená SWOT analýza bylo poté rozdělena do tří oddílů. Prvním byla dopravní a technická infrastruktura s vazbou na životní prostředí, druhým sociální a kulturní infrastruktura spolu s podnikáním a posledním třetím hodnotícím oddílem byly veřejné služby a správa obce.

Vytvořená SWOT analýza poukázala na následující skutečnosti. Z části dopravní a technické infrastruktury a životního prostředí vyplynulo, že většina obcí mikroregionu má dostačující vodovodní síť, avšak je neustále nutné na této situaci pracovat a rozšiřovat ji. Společným rizikům jednoznačně kraluje skupina technické infrastruktury, což je patrné z přílohy A1, konkrétně stav komunikací mikroregionu, důvodem nespokojenosti také byla dopravní obslužnost obcí v Podralsku, kdy je tato skutečnost uvedena jako významný problém. Stav kanalizační sítě je také neuspokojivý, v některých obcích se kanalizace nenachází vůbec. Naopak mezi silné stránky patří stav elektrorozvodů. V oblasti životního prostředí bude nutné do budoucna snížit stav ekologických zátěží. Ale pro obec i rozvoj mikroregionu je důležité zachovat přírodní ráz blízkého okolí Podralska, kde se nachází nespočet lesů a přírodních památek. Bude tedy třeba využít zmíněné slabé stránky mikroregionu a zaopatřit jejich zneškodnění k budoucímu vývoji a podpořit tak příležitosti mikroregionu.

Z další jednotlivé SWOT analýzy k oblasti sociální, kulturní infrastruktury a podnikání vzešly následné informace. Je důležité napomáhat rozvoji podnikatelských subjektů v mikroregionu. Vytvořit prostředí, které bude pro potenciální podnikatele vhodné, což se díky nízké nezaměstnanosti v mikroregionu daří. Zejména fungující sportovní základna je zdrojem zlepšujícího se vývoje a přilákání obyvatelstva do mikroregionu. Letní rekreace je pro mikroregion stěžejní a s tím souvisí i dostatečné množství rekreačních subjektů, které je v mikroregionu dostatečné (Máchovo jezero, Hamr na Jezeře, Stráž pod Ralskem, Bělá pod Bezdězem). Slabou stránkou však zůstává závislost na povětrnostních podmínkách, nutností do budoucna bude výstavba nových zařízení, které bude možnost využívat i za špatného počasí. Toto téma je obsaženo v příloze B2, kde jsou uvedeny záměry obcí v budoucnu. S touto oblastí úzce souvisí cestovní ruch, na kterém si mikroregion velmi zakládá a díky památkovým (Bezděz, Jablonné v Podještědí, Doksy) i přírodním lákadlům v okolí je velmi pozitivní. V tomto případě bude nejlepší pro mikroregion soustředit se na své silné stránky a rozvíjet je i nadále, lokalita je rekreačně přívětivá a je důležité si tento profil udržet. Na čem by měl mikroregion zapracovat, jsou sociální služby, ať už se jedná o zdravotnické služby, tak i pečovatelské. Zařízení sociální péče existují pouze ve větších obcích a je žádoucí jejich rozvoj podpořit i na venkově.

Dílčí SWOT analýza za oblast veřejných služeb a správy obce poukázala na následující skutečnosti. Obyvatelstvo má dostatečné množství veřejných služeb. Organizační struktura mikroregionu funguje bezchybně. Důležitou slabinou a prostorem pro vylepšení je zapojení obyvatel do rozhodování obcí, podpořit jejich zájem a nalákat je na veřejné schůze, případně informace o obcích ventilovat na sociálních stránkách a webových prohlížečích. Další příležitostí mikroregionu může být lepší komunikace s příhraničními spolky. Jde tedy o to, využít příležitosti mikroregionu a proměnit je v jeho silné stránky.

Vyhodnocení strategických dokumentů obcí mikroregionu poukázalo na následující skutečnost. Z počtu 24 obcí nemá strategický dokument ani čtvrtina zúčastněných obcí. Pouze 5 obcí se může pyšnit platným strategickým plánem, obcemi jsou Mimoň, Doksy, Jablonné v Podještědí, Stráž pod Ralskem a Zákupy. U menších obcí sice není nutné strategický plán vyhodnocovat a vůbec vytvářet, jde spíše o získání přístupu k čerpání dotací z EU. Pro budoucí rozvoj je právě tento dokument stěžejním. Lze tedy shrnout, že

strategický plán mají pouze obce většího charakteru, které si jej snaží udržovat a aktualizovat. Toto potvrzují i řízené rozhovory s radními.

Obec Bělá pod Bezdězem má na celkový vývoj mikroregionu velký vliv, jak vyplývá ze závěrů, neboť například rozvoj kanalizací, ochrana životního prostředí i podpora cestovního ruchu a podnikatelského prostředí a oprava komunikačních jednotek jsou důležité oblasti rozvoje a jsou pro mikroregion nákladné. Jejich podpora je možná ze získaných dotací mikroregionu Podralsko. Čím více obyvatel Bělá bude mít, tím lepší bude možnost dosahování na dotace z EU. Tím pádem bude možnost získání většího množství dotací a mikroregion bude moci pracovat na svých nedostatcích a vylepšovat stav komunikací svých obcí a dalších nedostatků. Obrovské následky by mělo i to, kdyby obec Bělá pod Bezdězem z mikroregionu vystoupila a to ze stejného, dotačního, důvodu. Samy obce s menším počtem obyvatel by nikdy nedosáhly na dostatečné dotace od EU. Většina starostů obcí mikroregionu jsou neuvolnění ze své funkce, zejména tedy pro to, že se jedná o malé obce, provádí tedy vedení obce ke svému vlastnímu zaměstnání a nemají tolik zkušeností s vedením, jako starostové větších obcí (Mimoň, Doksy, aj.). Ti mohou předávat své zkušenosti těmto vedoucím menších obcí. Ohledně cestovního ruchu je Bělá též přínosem, obec je známa blízkými dominantami, hradem Bezdězem a Máchovým jezerem, především v letních měsících se obec těší vysoké návštěvnosti a to přináší finanční prostředky do mikroregionu. Bez finančních prostředků nemá mikroregion šanci se rozvíjet. Hypotéza, že obec Bělá pod Bezdězem má význam pro rozvoj mikroregionu Podralsko, byla prokázána.

Tato práce poslouží jako podklad pro vytvoření strategického plánu obce Bělá pod Bezdězem, který se bude v roce 2017 vytvářet a projednávat.

Seznam použité literatury

Citace – monografie

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, s. 7-120. ISBN- 978-80-247-2908-4.

BERAN, Václav. *Management udržitelného rozvoje regionů, sídel a obcí*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1201-X.

BLAŽKOVÁ, Martina. *Marketingové řízení a plánování pro malé a střední firmy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1535-3.

ČEBIŠOVÁ, Taisia. *Obec: postavení, správa, činnost*. 1. vyd. Praha: ISV, 1996. ISBN 80-85866-19-6.

EXNER, Jiří. *Obce, města, městské části: O místní veřejné správě a její dekoncentraci statutárními vyhláškami v územně členěných městech*. 1. vyd. Praha: Libri, 2004. ISBN 80-7277-289-9.

HRABALOVÁ, Simona. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3356-8.

KOUDELKA, Zdeněk. *Právní předpisy samosprávy*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-690-7.

OSTŘÍŽEK, Jan. *Public Private Partnership*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-744-9.

PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-358-4.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press, 2012. ISBN 80-7261-086-4.

REKTORŮŤK, Jaroslav. *Přiručka pro zastupitele měst a obcí: (vše podstatné, o čem by měl vědět každý člen zastupitelstva)*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1998. ISBN 80-210-1939-5.

SLAVÍK, Jakub. *Marketing a strategické řízení ve veřejných službách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4819-1.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Urbanismus a územní plánování*. 1. vyd. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2007. ISBN 978-809-0381-339.

TITTELBACHOVÁ, Šárka. *Turismus a veřejná správa: průniky, dysfunkce, problémy, šance: státní politika turismu České republiky: systémový přístup k řešení problémů*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3842-0.

TÓTH, Petr. *Ekonomické aktivity obcí a měst*. 1. vyd. Praha: Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-491-6.

VITURKA, Milan. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Citace – bibliografie

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace 2., přeprac. a rozš. vyd.* Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-2461-974-3.

FOTR, Jiří et al. *Tvorba strategie a strategické plánování: teorie a praxe*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3985-4.

GALVASOVÁ, Iva et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-704-2561-X.

GLASSON, John a Tim MARSHALL. *Regional Planning*. 1. vyd. New York: Routledge, 2007. ISBN 978-04-154-1526-2.

PÁPOL, Tomáš et al. *Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů*. 1., vyd. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006. ISBN 80-903813-1-6.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-052-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

REKTORŮK, Jaroslav a Jan ŠELEŠOVSKÝ. *Strategie rozvoje měst, obcí, regionů a jejich organizací*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1999. Příručka. ISBN 80-210-2126-8.

SVATOŠOVÁ, Libuše, Ivana BOHÁČKOVÁ a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Regionální rozvoj z pozice strukturální politiky (Regional development from position of structural policy)*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita České Budějovice, 2005. ISBN 80-7040-749-2.

ŠKRABAL, Ivo et al. *Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů*. 1. vyd. Přerov: Centrum pro komunitní práci, 2006. ISBN 80-869-0239-0.

VITURKA, Milan, Vladimír ŽÍTEK, Petr HALÁMEK a Viktorie KLÍMOVÁ. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení programů podpory regionálního rozvoje*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-2103-639-7.

Citace – zákony

Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000, o obcích (obecní zřízení).

Česko. Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.

Usnesení vlády ČR č. 682 ze dne 12. 7. 2000, o Strategii regionálního rozvoje ČR.

Citace – elektronické zdroje

Administrativní členění NUTS - Česko. *RISY* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/administrativni-cleneni-nuts-cesko>

Archivační a skartační řád. *LAGPODRALSKO* [online]. [cit. 2017-01-02]. Dostupné z: <http://www.lagpodralsko.com/?p=clanky/archivacni-a-skartacni-rad>

Bělá pod Bezdězem. *KR-STREDOCESKY* [online]. [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://middleczech.kr-stredocesky.cz/cs/investicni-prilezitosti/investicni-zony/bela-pod-bezdezem/>

Databáze demografických údajů za obce ČR - Liberecký kraj, ČESKÁ LÍPA. *ČSÚ v Liberci* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0511.xlsx

Databáze demografických údajů za obce ČR - Liberecký kraj, LIBEREC. *ČSÚ v Liberci* [online]. [cit. 2017-02-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0513.xlsx

Databáze demografických údajů za obce ČR - Středočeský kraj, MLADÁ BOLESLAV. *ČSÚ v Mladé Boleslavi* [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/cz/obce_d/pohyb/cz0207.xlsx

DIVIŠOVÁ, Anna. Financování mikroregionů. *Brno: Fond mikroprojektů*, 2014. Dostupné z: http://mikroinovace.eu/wp-content/uploads/2014/07/13_financovani_mikroregionu_-_Divisova.pdf

Dokumenty. *PODRALSKO* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.podralsko.info/mikroregion-podralsko/dokumenty/>

Charakteristika. *PODRALSKO* [online]. [cit. 2017-03-02]. Dostupné z: <http://www.podralsko.info/mikroregion-podralsko/charakteristika/>

KLINGEROVÁ, Karin. Mikroregiony na Opavsku (současnost a perspektivy). *Olomouc: Univerzita Palackého* [online]. 2012 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2012-rg/2012_Klingerova.pdf.

Leader ČR. *EAGRI* [online]. [cit. 2017-01-17]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/dobihajici-a-ukoncene-dotace/leader-cr/>

Marketingový plán. *MALAMARKETINGOVA* [online]. [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.malamarketingova.cz/marketingovyplanvnitniprostredi.html>

Mikroregion Podralsko - Liberecký kraj. *RISY* [online]. [cit. 2017-01-24]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/mikroregiony?navez=podralsko&ucel=&uroven=&krajNuts=&okresNuts=&orpKod=&obecNavez=&obecNavezHidden=>

O nás. *NSMASCR* [online]. [cit. 2017-01-15]. Dostupné z: <http://nsmascr.cz/o-nas/>

PÁPOL, Tomáš et al. Problémy mikroregionů při tvorbě společných projektů. *MMS* [online]. 2006 [cit. 2017-01-30]. Dostupné z: http://www.rozvoj.cz/editor/image/stranky3_soubory/-wb0905-hlavni-dokument-.pdf

Politika územního rozvoje České republiky. *MMR* [online]. [cit. 2016-12-30]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Uzemni-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebnirad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky>

PROCHÁZKOVÁ, Petra. Hodnocení finančního zdraví obcí. *Brno: Masarykova univerzita*, 2010. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/172100/esf_m/Hodnoceni_financniho_zdravi_obci_Prochazkova.pdf.

Rada města. *MUBELA* [online]. [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <http://www.mubela.cz/samosprava/rada-mesta/>

RUSINKO, Dominik. Podstata a fungování mikroregionů. *Brno: Fond mikroprojektů*, 2014. Dostupné z: http://mikroinovace.eu/wp-content/uploads/2014/07/11_Podstata_a_fungovani_mikroregionu.pdf

Sčítání lidu, domů a bytů 2001 - okres Mladá Boleslav. *ČSÚ v Mladé Boleslavi* [online]. [cit. 2017-02-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/13-2137-03--1300>

SWOT analýza. *ManagementMania.com* [online]. [cit. 2017-02-24]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/swot-analyza>

ŠKRABAL, Ivo et al. Metodika zavádění managementu rozvoje mikroregionů. Centrum pro komunitní práci. *Přerov: EURO-PRINT PŘEROV*, 2006. Dostupné z: www.cpkp.cz/index.php/publikace/met_mikro07.pdf/stahnout.

Zápis z jednání Rady města ze dne 10. 4. 2017. *MUBELA* [online]. [cit. 2016-02-24]. Dostupné z: http://www.mubela.cz/wp-content/uploads/2017/04/RM_8-10.04.2017-z%C3%A1pis-WEB.pdf

Seznam příloh

A1 Společné problémy obcí v případě rozvoje mikroregionu

B1 Společné záměry obcí v případě rozvoje mikroregionu

Tabulka 32 - Hodnocení obcí mikroregionu z hlediska společných problémů

	Problém	Počet obcí, kde byl problém uveden	Pořadí důležitosti
1.	špatný stav komunikací	17	1. až 8.
2.	nedostatečné služby, občanská vybavenost	11	2. až 7.
3.	nezaměstnanost, málo pracovních příležitostí v místě	9	1. až 9.
4.	špatný technický stav obecních a památkových objektů, vzhled obce	9	1. až 9.
5.	kanalizace	9	1. až 9.
6.	nedostatek bytů, st. parcel, zanedbaný bytový fond	8	1. až 6.
7.	špatná dopravní obslužnost, místní zatížení dopravou	6	2. až 10.
8.	vodovod	6	1. až 7.
9.	zanedbaná péče o krajinu, vodní plochy	6	2. až 8.
10.	chybí kultura, sport, spolková činnost	5	3. až 7.
11.	cestovní ruch, turistika	5	2. až 10.
12.	zapojení obyvatelstva do veřejného života, podnikatelská aktivita, mezilidské vztahy	4	1. až 8.
13.	energetické zabezpečení, plyn, posílení el. rozv.	4	1. až 7.
14.	komunální odpad, černé skládky	3	1. až 4.
15.	stárnutí a odliv obyvatelstva, chalupáři	3	1. až 4.
16.	podmínky pro rozvoj zemědělství	3	1. až 3.
17.	nedostatky a zpoždění v privatizaci, restituci, využívání bývalých státních rekreačních zařízení	2	2. až 5.

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 33 - Hodnocení obcí mikroregionu z hlediska oblastí rozvoje

	Záměr	Počet obcí, kde byl záměr uveden	Pořadí důležitosti
1.	cestovní ruch, turistika	12	1. až 9.
2.	občanská vybavenost	10	1. až 7.
3.	pracovní příležitost, zaměstnanost, prům. zóny, podpora podnikání	10	1. až 7.
4.	komunikace, chodníky	9	1. až 9.
5.	plynifikace	8	1. až 4.
6.	výstavba bytů, příprava st. parcel, st. bytový fond	6	1. až 11.
7.	rozvoj služeb	6	2. až 9.
8.	vzhled obce, zeleň	5	2. až 10.
9.	kanalizace	5	1. až 8.
10.	vodovod	5	1. až 7
11.	sportovní vybavení	5	1. až 9.
12.	péče o krajinu, vodní toky	3	2. až 12.
13.	výstavba DPS	3	1. až 10.
14.	kulturní zařízení, památky	2	1. až 10.
15.	komunální odpad, odpadní vody	2	5. až 8.
16.	územní plán	2	1.
17.	privatizace letiště, využívání bývalých zařízení DIAMO	2	3. až 5.

Zdroj: Vlastní zpracování